

آزمون ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

دوازدهم تجربی

دفترچه اول : ساعت ۸ تا ۸:۴۵

تعداد سؤال	مواد امتحانی	نحوه پاسخ‌گویی
۴۵	زیست‌شناسی ۳	اجباری

طراحان سؤال زیست‌شناسی

ارسلان محلی - اشکان خرمی - ایمان شهبانی‌نسب - پوریا برزین - پیام هاشم‌زاده - حامد حسین‌پور - رامین حاجی‌موسائی - ستاره زالخانی - سجاد قاندي - سعید اعظمی - علی براتی - علی داوری‌نیا - علی درفکی - علیرضا رحیمی - مبین حیدری - مبین رضائی - محمد رضائیان - محمد زارع - محمدحسن کریمی فرد - محمدصالح بلوچی - محمدعلی حیدری - محمد مهدی آقازاده - محمد مهدی طهماسبی - مریم سپهی - مزدا شکوری - مسعود بابایی - مهدی جباری - مهدی ماهری - نیلوفر شربتیان - نیلوفر شعبانی - وحید زارع - یاسین احمدی

برای دریافت اخبار گروه تجربی و مطالب درسی به کانال @zistkanoon2 مراجعه کنید.

۱- طبق مثال کتاب درسی در ارتباط با عاملی که علت مقاوم شدن باکتری ها به پادزیست ها را توضیح می دهد، کدام گزینه درست است؟

- ۱) تحت تاثیر محیط بیان ژن باکتری ها تغییر کرده و باکتری های غیر مقاوم تبدیل به مقاوم شدند.
- ۲) با حذف باکتری های غیرمقاوم بر اثر پادزیست، جمعیت باکتری ها با تغییر شرایط سازش پیدا کردند.
- ۳) همواره تنوع ژنتیکی باکتری ها در مقابل پادزیست ها مانع از اثرگذاری بیشتر این عامل بر جمعیت آن ها می شود.
- ۴) باکتری های مقاوم در اولین مواجهه با تغییر شرایط محیطی تکثیر شده و به سرعت جمعیت را به خود اختصاص می دهند.

۲- با در نظر گرفتن انواع جهش های بزرگ در یاخته انسانی بالغ، کدام گزینه درست است؟

- ۱) هرگاه جهشی تنها یک فام تن را تحت تاثیر قرار دهد، همواره در کاریوتیپ قابل تشخیص است.
- ۲) هرگاه جهشی دو کروموزوم غیرهمتا را تحت تاثیر قرار دهد، در هر حالتی با تغییر طول دنا همراه است.
- ۳) هر جهشی که بدون تشکیل پیوند فسفودی استر انجام می شود، غالباً موجب مرگ فرد می شود.
- ۴) هر جهشی که میزان نوکلئوتیدهای موجود در هسته را تغییر می دهد، با شکست پیوند فسفودی استر همراه است.

۳- در صورتی که در خانواده ای پدر ..... و مادر ..... باشد، تولد فرزند ..... ممکن نیست.

- ۱) مبتلا به PKU و دارای گروه خونی B منفی - سالم از نظر PKU و دارای گروه خونی AB مثبت - با فنوتیپ مشابه پدر
- ۲) مبتلا به هموفیلی با گویچه های قرمز فاقد پروتئین D - ناقل از نظر هموفیلی با گویچه های قرمز دارای پروتئین D - پسر سالم با Rh منفی
- ۳) سالم از نظر هموفیلی و ناقل از نظر PKU - سالم و خالص از نظر هر دو بیماری - دختر سالم از نظر PKU و بیمار از نظر هموفیلی
- ۴) سالم از نظر هموفیلی و فاقد کربوهیدرات گروه خونی - مبتلا به هموفیلی با یک نوع کربوهیدرات گروه خونی - ناقل هموفیلی و ناخالص از نظر گروه خونی

۴- کدام گزینه برای تکمیل عبارت زیر نامناسب است؟

« با در نظر گرفتن بیماری ارثی کم خونی داسی شکل ، در صورت ازدواج ..... امکان تولد ..... انتظار است »

- ۱) مرد سالم مصون در برابر ابتلا به بیماری مالاریا و زنی حساس به مالاریا - پسری بیمار با ژن نمود خالص برای کم خونی داسی شکل ، دور از
  - ۲) زن و مرد با گویچه های قرمز طبیعی - دختری سالم با توانایی مقابله با عامل بیماری مالاریا، قابل
  - ۳) مردی سالم با گویچه هایی مقاوم در برابر ورود انگل مالاریا و زنی سالم - دختری ناقل دگره^S Hb به نسل آینده، دور از
  - ۴) زنی سالم و مردی با بیشترین تنوع دگره ای از نظر کم خونی داسی شکل - پسری که فقط در محیط با اکسیژن کم گلبول های قرمزش داسی شکل می شود ، قابل
- ۵- در خانواده ای برای گروه خونی ABO ، یکی از فرزندان دارای دو نوع کربوهیدرات و فرزند دیگر فاقد کربوهیدرات گروه خونی در غشای

گویچه های قرمز خود است. کدام مورد در ارتباط با این خانواده درست است ؟

- ۱) امکان مشاهده همه رخ نمودهای گروه خونی ABO در این خانواده وجود دارد.
- ۲) امکان تولد فرزندی با گروه خونی مشابه والدین وجود ندارد.
- ۳) یکی از والدین فاقد کربوهیدرات گروه خونی در غشای گویچه های قرمز خود است.
- ۴) یکی از والدین هم آنزیم A و هم آنزیم B را برای اضافه کردن کربوهیدرات ها به غشای گلبول قرمز را دارد.

۶- کدام گزینه در مورد تنظیم منفی رونویسی در اشرشیاکلائی درست است؟

- ۱) قبل از تولید رنا، مهارکننده نسبت به رنابسپاراز، به جایگاه نزدیک تری نسبت به ژن های مربوط به تجزیه مالٹوز، متصل است.
- ۲) هر یک از ژن های مربوط به تجزیه نوعی دی ساکارید، دارای راه انداز اختصاصی خود هستند.
- ۳) جایگاه اتصال دی ساکارید به مهارکننده در سمتی از آن قرار دارد که دور از محل اتصال آن به اپراتور است.
- ۴) با وجود اتصال مهارکننده به اپراتور، رونویسی توسط رنابسپاراز انجام می شود.

۷- در هر یاخته ای که در یکی از ژن های مؤثر در تولید پروتئین، تغییرات ماندگار در یک یا چند نوکلئوتید آن رخ داده باشد، چند مورد به

طور حتم درست است؟

- الف) در جهش بی معنا تعداد پیوندهای فسفودی استر در طول دنا ثابت خواهد ماند.
- ب) جهش دگر معنا، باعث تغییر در طول مولکول اجراکننده دستورات دنا خواهد شد.
- ج) جهش دگر معنا، نمی تواند باعث تغییر در توالی و تعداد پیوندهای پلی پپتید شود.
- د) در جهش بی معنا، رمزه ای در رنای پیک نابالغ مربوط به نوعی آمینواسید تغییر کرده است.

۳(۴)

۲(۳)

۱(۲)

صفر(۱)

۱۵- کدام گزینه در ارتباط با مقایسه تنظیم رونویسی در یوکاریوت‌ها و دو نوع تنظیم رونویسی مربوط به لاکتوز و مالتوز در اشرشیاکلاهی

نادرست است؟

- ۱) عوامل رونویسی همانند پروتئین فعال کننده، می‌توانند بیش از یک نوع باشند.
- ۲) مهارکننده همانند همه عوامل رونویسی، نمی‌تواند به راه‌انداز متصل شود.
- ۳) عوامل رونویسی برخلاف پروتئین فعال کننده، ممکن است بزرگ‌تر از رنابسپاراز باشند.
- ۴) رنابسپاراز برخلاف پروتئین فعال کننده به راه‌انداز متصل می‌شود.

۱۶- درباره محل‌های پروتئین‌سازی و سرنوشت آن‌ها، کدام گزینه درست است؟

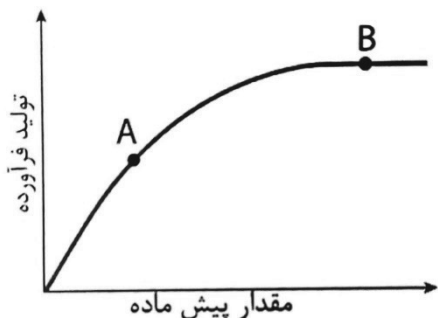
- ۱) لیروزیم همانند انسولین، از دستگاه گلژی به سمت غشای یاخته هدایت می‌شود.
- ۲) همه مواد اصلی سازنده دیواره یاخته گیاهی، توسط رناتن‌های شبکه آندوپلاسمی تولید شده‌اند.
- ۳) پمپ سدیم پتاسیم برخلاف آلبومین، از رناتن‌های آزاد در ماده زمینه‌ای منشا می‌گیرد.
- ۴) همه پروتئین‌های متصل به دنا در هسته، توسط رناتن‌های موجود درون آن تولید می‌شوند.

۱۷- مطابق مطالب کتاب درسی، کدام گزینه پیرامون ساختار نهایی متنوع‌ترین مولکول‌های زیستی درست است؟

- ۱) در هر پروتئین حاوی گروه هم درون ماهیچه دوسر بازو، تنها یک رشته در تشکیل ساختار نهایی پروتئین نقش دارد.
- ۲) در پروتئین گروه خونی موجود در غشا که ژن آن در فام تن شماره ۹ قرار دارد، با پرتو ایکس جایگاه هر اتم آن قابل تشخیص است.
- ۳) نوعی پروتئین انقباضی که هم زمان با کاهش طول سارکومر تغییر شکل می‌دهد، دارای ساختار چهارم است.
- ۴) نوعی پروتئین آهن دار که درون سارکومر ماهیچه مخطط قرار دارد، پیوندهای یونی و هیدروژنی دیده می‌شوند.

۱۸- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با نمودار مقابل که نسبت تولید فرآورده در واحد زمان به مقدار پیش ماده را در محیطی با مقدار آنزیم

ثابت نشان می‌دهد، صحیح نیست؟

- ۱) نقطه B زمانی را نشان می‌دهد که همه جایگاه‌های فعال آنزیم‌ها با پیش ماده پر شده است.
- ۲) در نقطه A ممکن است چند نوع پیش ماده به جایگاه فعال آنزیم‌های درون محیط متصل باشند.
- ۳) نسبت تولید فرآورده به مقدار آنزیم در محیطی با مقدار پیش ماده ثابت، مشابه نمودار مقابل است.
- ۴) در دو نقطه A و B نسبت مقدار آنزیم به مقدار پیش ماده موجود در محیط ممکن است بسیار کم باشد.

۱۹- کدام گزینه برای تکمیل عبارت زیر مناسب است؟

«هنگامی که نوعی ..... در جایگاه ..... رناتن (ریبوزوم) دیده می‌شود، قطعاً.....»

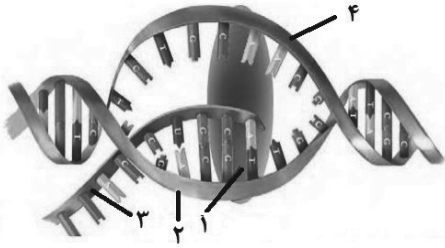
- ۱) بسپار (پلیمر) - A - نوعی مولکول متشکل از اتصال چندین واحد به یکدیگر، در جایگاه P دیده می‌شود.
- ۲) رمزه (کدون) پایان - A - گروه کربوکسیل (COOH) نخستین آمینواسید از رنای ناقل (tRNA) جدا می‌گردد.
- ۳) رنای ناقل - P - رنای ناقل (tRNA) دیگری از جایگاه E خارج و به جایگاه A وارد می‌شوند.
- ۴) پادرمزه (آنتی کدون) - E - پیوند پپتیدی بین آمینواسید رنای ناقل (tRNA) جدید و رشته پلی پپتیدی تشکیل شده است.

۲۰- در مورد آزمایشات دانشمندی که اطلاعات اولیه راجع به ماده وراثتی حاصل فعالیت‌های وی می‌باشد، کدام گزینه درست است؟

- ۱) فقط در یکی از آزمایشاتی که با مرگ موش همراه بود، در خون موش می‌توان باکتری‌های زنده پوشینه‌دار مشاهده کرد.
- ۲) فقط در یکی از آزمایشاتی که به دنبال تزریق، موش زنده ماند، در خون موش، باکتری‌هایی کشته شده با بیش از یک نوع پوشش حضور دارند.
- ۳) در هر آزمایشی که فقط باکتری‌های پوشینه‌دار به موش تزریق شدند، ترکیبات موجود در خارجی‌ترین پوشش اطراف غشا منجر به بروز علائم ذات الریه در موش می‌شدند.
- ۴) در هر آزمایشی که از باکتری‌های کشته شده با گرما استفاده شد، در خون موش باکتری‌های پوشینه‌داری دیده می‌شدند که پوشینه ضخامت کمتری نسبت به غشا دارد.

۲۱- کدام گزینه در مورد گروه های شیمیایی ساختار ۲۰ نوع آمینواسیدی که برای ساخت پروتئین ها در بدن انسان استفاده می شوند، صادق است؟

- ۱) هر گروهی که در اولین آمینواسید زنجیره پلی پپتیدی در تشکیل پیوند پپتیدی شرکت می کند، فاقد اکسیژن می باشد.
- ۲) هر گروهی که ماهیت شیمیایی آمینواسیدها را تعیین می کند، در تشکیل پیوند پپتیدی بین آمینواسیدها نقش مهمی دارد.
- ۳) هر گروهی که ویژگی های منحصر به فرد هر آمینواسید به آن بستگی دارد، نقش مهمی در شکل دهی به پروتئین میوگلوبین دارد.
- ۴) هر گروهی که طی تشکیل پیوند پپتیدی، یکی از اتم های خود را از دست می دهد، علاوه بر داشتن کربن، خاصیت اسیدی نیز دارد.

۲۲- در ارتباط با فرایند شکل مقابل کدام گزینه قطعاً به درستی بیان شده است؟

- ۱) در اولین مرحله این فرایند برخلاف دومین مرحله فرایند ترجمه شکستن پیوند اشتراکی اتفاق نمی افتد.
- ۲) در تمام مونومرهای رشته ۴، گروه های فسفات حداقل دو پیوند کووالان با سایر بخش ها دارند.
- ۳) اگر مولکول ۳ حاوی دستورالعمل ساخت پروتئین باشد، مجموعاً در طول خود دارای یک کدون آغاز و یک کدون پایان است.
- ۴) در صورت فعالیت همزمان تعداد زیادی آنزیم بسپاراز بر روی این ژن، ساختاری پر مانند به وجود می آید که مولکول های ۳ در جهت های مختلفی در آن قرار گرفته اند.

۲۳- کدام گزینه، در مورد آزمایش های ایوری عبارت زیر را به نادرستی تکمیل می کند؟

«در هر آزمایشی که در آن ..... همانند آزمایشی که در آن .....»

- ۱) مشاهده شد عامل انتقال صفت مونومر آمینواسیدی ندارد - در بیشتر محیط های کشت انتقال صفت صورت گرفت، از آنزیم های تخریب کننده استفاده شد.
- ۲) عصاره پروتئین دار باکتری پوشینه دار کشته شده به محیط کشت اضافه شد - نوعی نوکلئیک اسید تخریب شد، اندازه تعدادی از باکتری ها افزایش یافت.
- ۳) از آنزیم هایی با پیش ماده های متفاوتی استفاده شد - گریزانه کردن مواد آلی انجام نشد، انتقال صفت مشاهده شد.
- ۴) از پروتئین ها استفاده شد - از گریزانه با سرعت بالا استفاده شد، بر مقدار موادی با خاصیت اسیدی در تعدادی از باکتری ها افزوده شد.

۲۴- چند مورد از موارد زیر برای تکمیل عبارت زیر مناسب می باشند؟

در هسته یاخته ای از شش در جاندار مورد مطالعه گرفتیم، نوعی آنزیم مشاهده می شود که توانایی ..... را دارد و .....

- الف) تشکیل پیوند فسفودی استر - فعالیت نوکلئازی نیز دارد.
- ب) شکستن پیوند فسفودی استر - به تنهایی رشته جدید را در مقابل رشته الگو می سازد.
- ج) باز کردن مارپیچ دنا - در برقراری پیوند فسفو دی استر بین نوکلئوتیدها نقش دارد.
- د) شکستن پیوند هیدروژنی - می تواند بین نوکلئوتیدهای دو رشته، پیوند هیدروژنی برقرار کند.
- ۱) ۱   ۲) ۲   ۳) ۳   ۴) ۴

۲۵- چند مورد از موارد زیر درباره واحدهای سازنده مولکول مورد مطالعه چارگاف صحیح است؟

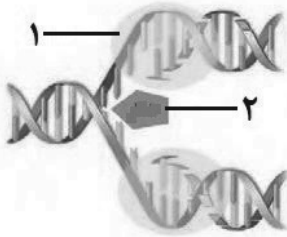
- الف) در ساختار مارپیچ دو رشته ای، پیوند بین حلقه های ۶ ضلعی برخلاف حلقه های ۵ ضلعی، هیدروژنی است.
- ب) در صورت جدا شدن دو فسفات از ATP، این مولکول می تواند در ساختار دنا شرکت کند.
- ج) حلقه پنج ضلعی دارای نیتروژن به حلقه پنج ضلعی فاقد نیتروژن متصل است.
- د) همه کربن های قند دئوکسی ریبوز، در راس های حلقه ۵ ضلعی قرار می گیرند.
- ۱) ۱   ۲) ۲   ۳) ۳   ۴) ۴

۲۶- کدام گزینه، برای تکمیل عبارت زیر نامناسب می باشد؟

«در آزمایش مزلسون و استال اگر در نمونه به دست آمده پس از ..... دقیقه از محیط کشت حاوی ^{14}N ، ..... طرح پیشنهادی برای همانندسازی به صورتی می باشد که در آن .....

- ۱) ۲۰- فقط دو نوار مشاهده شود - همواره لوله حاصل از سانتریفیوژ، دارای دو نوار با فاصله حداکثر در لوله خواهد بود.
- ۲) ۴۰- فقط دو نوار مشاهده شود - هر دای حاصل، دو نوع رشته سنگین و سبک را در ساختار خود خواهد داشت.
- ۳) ۴۰- فقط یک نوار مشاهده شود - هر دای جدید دارای قطعاتی از رشته های قبلی و رشته های جدید می باشد.
- ۴) ۲۰- فقط یک نوار مشاهده شود - همواره دنا بی با چگالی متوسط در میانه لوله سانتریفیوژ شده مشاهده خواهد شد.

۲۷- با توجه به شکل زیر، در هسته یاخته پوششی پرز روده باریک، پیرامون وقایع مرتبط با همانندسازی، کدام عبارت به طور معمول درست است؟

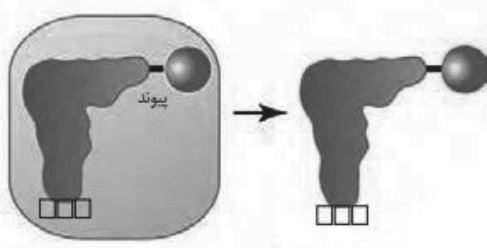
- ۱) آنزیم ۱، رابطه مکملی نادرست را شناسایی کرده و اصلاح می کند.
- ۲) آنزیم ۲، برای شکستن پیوند بین هر جفت نوکلئوتید به انرژی یکسانی نیاز دارد.
- ۳) آنزیم ۱، هر دو کسب ریبونوکلئوتید تک فسفات را به ابتدای رشته در حال تشکیل اضافه می کند.
- ۴) آنزیم ۲، اولین آنزیم موثر بر مولکول دنا به منظور آغاز فرآیند است.

۲۸- اوگلتنا نوعی یوکاریوت تک یاخته‌ای است که دارای توانایی تبدیل انرژی نورانی به شیمیایی است. در ارتباط با مراحل رونویسی در این جاندار، چند مورد عبارت زیر را به طور نامناسب تکمیل می کند؟
«به طور معمول، در مرحله ..... رونویسی .....»

- الف) طول شدن - همانند مرحله آغاز، شکسته شدن پیوند فسفودی استر قابل مشاهده است.
- ب) آغاز - برخلاف مرحله طول شدن، بخشی از ژن موجب می شود رنابسپاراز نقطه آغاز رونویسی را پیدا کند.
- ج) پایان - برخلاف مرحله طول شدن، تشکیل پیوند اشتراکی بین دو نوکلئوتید مکمل مولکول دنا، قابل مشاهده است.
- د) طول شدن - همانند مرحله پایان، جدا شدن رشته نوکلئیک اسید ساخته شده و آنزیم رونویسی کننده از دنا مشاهده می شود.

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

۲۹- کدام مورد در ارتباط با عوامل موجود در شکل مقابل درست است؟

- ۱) هر آمینواسید فقط به جایگاهی با توالی مخصوص سه نوکلئوتیدی در رنا متصل می شود.
- ۲) آنزیم با کمک جایگاه فعال خود تنها یک نوع مولکول را شناسایی می کند.
- ۳) مولکول های نیتروژن دار می توانند در جایگاه فعال آنزیم اتصال دهنده قرار گیرند.
- ۴) آنزیم اتصال دهنده می تواند به tRNA هایی با ساختار تاخوردگی اولیه متصل شود.

۳۰- چند مورد در سلول های پیکری انسان در مورد یک صفت مستقل از جنس ممکن است مشاهده شود؟

- الف) ژن نمود یک صفت، دارای بیش از دو دگره باشد.
- ب) یک رخ نمود دارای ژن نمودهای متفاوتی باشد.
- پ) یک ژن نمود دارای رخ نمودهای متفاوتی باشد.
- ت) وجود یک دگره عامل اصلی بروز رخ نمود باشد.

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

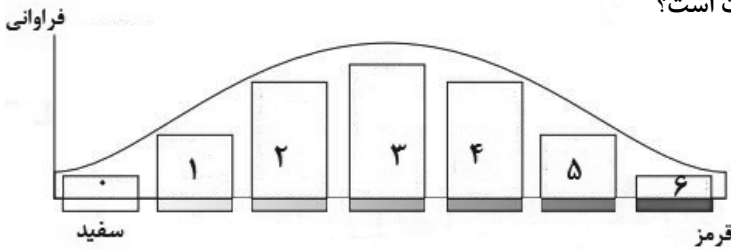
۳۱- با توجه به مطالب کتاب درسی در ارتباط با صفات گروه خونی، کدام گزینه از نظر درستی یا نادرستی نسبت به سایر گزینه ها متفاوت است؟

- ۱) در یک فرد سالم، نوع کربوهیدرات گروه خونی ABO موجود در سطح فراوان ترین گویچه های خونی، با یکدیگر متفاوت است.
- ۲) تعداد انواع ژن نمود (ژنوتیپ) های مربوط به کربوهیدرات گروه خونی نسبت به انواع ژن نمود (ژنوتیپ) های پروتئین گروه خونی، کمتر است.
- ۳) جایگاه ژنی مربوط به گروه خونی ABO در بزرگترین جفت کروموزوم های موجود در کاریوتیپ، رو به روی یکدیگر قرار دارند.
- ۴) رابطه میان دگره I^A و i مربوط به کربوهیدرات های گروه خونی و دگره های مربوط به تولید پروتئین D با یکدیگر مشابه است.

۳۲- کدام مورد برای تکمیل صحیح گزاره زیر، قابل استفاده نمی باشد؟

دانشمندان علم زیست شناسی می توانند به منظور ..... از ..... استفاده کنند.

- ۱) شناسایی ساختارهای وستیجیال-تشریح مقایسه ای
- ۲) توضیح گونه در همه جانداران - تعریف پیشنهادی ارنست مایر
- ۳) بررسی روش های مختلف سازش در پاسخ به یک نیاز - مقایسه ساختارهای آنالوگ
- ۴) اثبات وجود نیای مشترک میان جانداران - اندام ها یا ساختارهای همتا

۳۳- با توجه به نمودار زیر (توزیع فرآوانی رنگ ذرت) چند مورد درست است؟

الف) هر ژن نمود در بخش ۱ واجد یک دگره بارز می باشد.

ب) تعداد دگره های بارز هر ژن نمود در بخش ۴ دو برابر هر ژن نمود در بخش ۲ است.

ج) ژن نمودی حاوی همه انواع دگره ها را می توان در بخش ۳ مشاهده کرد.

د) می توان گفت هر ژن نمود در بخش ۵ همانند بخش ۱ در دو جایگاه ژنی خالص می باشد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۳۴- کدام مورد در ارتباط با خانواده ای که پدر و مادر در رابطه با صفت گروه خونی ABO دارای ژن نمود ناخالص می باشند و بر روی

کروموزوم های شماره ۹ پدر، دگره نهفته ای وجود نداشته باشد، به طور قطع نادرست است؟

۱) همه فرزندان با ژن نمود ناخالص در ارتباط با این صفت، در یاخته های خود دگره ای مشابه با پدر دارند.

۲) در میان فرزندان، ژن مربوط به ساخت آنزیمی با جایگاه فعال مکمل با نوعی کربوهیدرات بیان می شود.

۳) والدین در ژن نمود خود، دارای حداقل یک دگره مشترک با یکدیگر می باشند.

۴) فرزندان با ژن نمود خالص در ارتباط با این صفت، رخ نمود مشابه با یکدیگر دارند.

۳۵- در خصوص عوامل مؤثر بر تغییر جمعیت، کدام مورد عبارت زیر را به درستی تکمیل می کند؟

« هر عاملی که تنوع ژن نمود در جمعیت (ها) را ..... »

۱) افزایش می دهد، فقط در یوکاریوت ها قابل مشاهده است.

۲) کاهش می دهد، دگره یا دگره هایی را از جمعیت به طور کامل حذف می کند.

۳) کاهش می دهد، در بین جمعیت های گونه های مختلف رخ می دهد.

۴) افزایش و در جمعیت دیگر کاهش می دهد، در نتیجه انجام دو سویه فرایند، خزانه های ژنی دو جمعیت مشابه می شوند.

۳۶- کدام گزینه در مورد فرایندی که باعث تغییر فرآوانی دگره ای بر اثر رویدادهای تصادفی می شود درست است؟

۱) فرآوانی نسبی الل (دگره) ها را در خزانه ژنی یک جمعیت تغییر می دهد.

۲) ممکن نیست باعث حذف کلی بعضی از الل ها از خزانه جمعیت شود.

۳) در جمعیت های کوچک شباهت فنوتیپ ها را در افراد نسل های بعد به مرور کاهش می دهد.

۴) برخلاف انتخاب طبیعی نمی تواند رخ نمودهای سازگار با محیط را ایجاد کند.

۳۷- کدام گزینه عبارت مقابل را به نادرستی تکمیل می کند؟ «در مسیر ساخته شدن پروتئین های نوروگلیا .....».

۱) حین مرحله طویل شدن ترجمه، هر رمزه ای که وارد جایگاه P شود، از جایگاه A خارج شده است.

۲) در نخستین مرحله رونویسی، رنابسپاراز به تنهایی به شناسایی بخشی از ماده وراثتی یاخته می پردازد.

۳) انواع آنزیم های رنابسپاراز به صورت مستقیم یا غیرمستقیم دارای نقش هستند.

۴) تشکیل پیوندهای هیدروژنی را می توان قبل از تشکیل ساختار کامل رناتن در سیتوپلاسم مشاهده نمود.

۳۸- مطابق مطالب کتاب درسی کدام گزینه درباره نتایج حاصل از پژوهش واتسون و کریک برای مدل پیشنهادی دنا صحیح نمی باشد؟

۱) مدل پیشنهادی وجود شیاری عمیق و کم عمق را در مولکول دنا نشان داد.

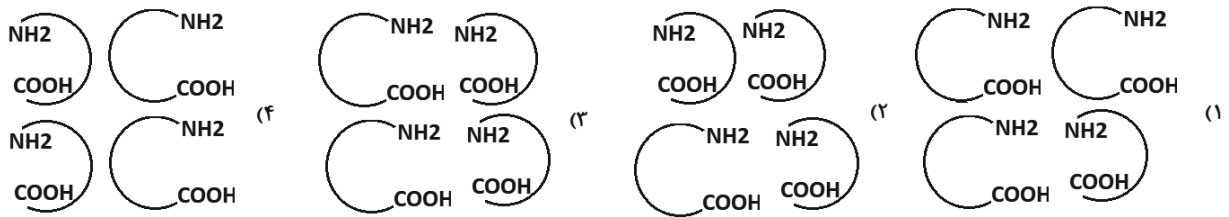
۲) در مدل پیشنهادی آن ها هیچگاه فسفات های انتهای دو رشته در مقابل یکدیگر قرار نمی گیرند.

۳) در هر رشته مولکول دنا نوکلئوتید تیمین دار توانایی تشکیل پیوند فسفودی استر با ۴ نوع نوکلئوتید را دارد.

۴) نتایج پژوهش آن ها برخلاف پژوهش های چارگاف بر اساس پژوهش های امروزی مورد تایید قرار گرفت.

۳۹- مطابق شکل کتاب درسی، کدامیک از الگوهای زیر می تواند نزدیک ترین الگو به ساختار چهارم هموگلوبین باشد؟ (اگر NH_2 و COOH هر یک از زیر واحدهای هموگلوبین باشد)

۴۰- کدام عبارت با توجه به قطعه دناپی که ژن های یک، دو و سه متوالی هستند به طور قطع به درستی بیان شده است؟

- (۱) اگر راه انداز ژن های دو و سه کنار هم باشند، رشته الگوی این دو ژن با هم مشابه خواهد بود.
- (۲) اگر نقاط پایان رونویسی ژن دو و سه کنار هم باشند، رشته رمزگذار دو ژن با هم مشابه خواهد بود.
- (۳) اگر راه انداز ژن های یک و دو کنار هم باشند، بخشی از رشته رمزگذار و بخشی از رشته الگو ژن یک رونویسی می شود.
- (۴) اگر نقاط پایان رونویسی ژن یک و دو کنار هم باشند، جهت رونویسی رنابسپاراز از ژن یک یکطرفه است.

۴۱- چند مورد در ارتباط با رونویسی در جانداران به درستی بیان شده است؟

- (الف) رابطه طول عمر رنای پیک با مدت زمان پروتئین سازی، مستقیم است.
- (ب) رابطه سرعت پروتئین سازی با مقدار پروتئین سازی، معکوس است.
- (ج) رابطه طول عمر رنای پیک با مقدار پروتئین سازی، مستقیم است.
- (د) رابطه سرعت پروتئین سازی با تجمع رناتن ها، معکوس است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۴۲- با توجه به اطلاعات کتاب درسی اگر بین ذرت های دو ستونی که فقط سه نوع ژن نمود دارند، لقاحی انجام شود، احتمال تولید کدام یک از موارد زیر همواره وجود خواهد داشت؟

- (۱) ذرت با جایگاه ناخالص
- (۲) ذرت با بیشترین آلل غالب
- (۳) ذرت هایی با سه نوع آلل
- (۴) ذرت هایی با دو جایگاه خالص

۴۳- چند مورد در ارتباط با بیماری PKU به طور قطع درست است؟

- (الف) غذای حاوی فنیل آلانین موجب عدم بیان ژن تجزیه کننده فنیل آلانین می شود.
- (ب) ازدواج دوفرد بیمار منجر به بیمار شدن فرزند آنها می شود.
- (ج) فرد بدون علائم بیماری فاقد دگره ایجاد کننده بیماری می باشد.
- (د) میزان تولید آمینواسید فنیل آلانین در بدن افزایش می یابد.

(۱) صفر (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۴۴- در کتاب زیست شناسی انواع زیادی از آنزیم ها و کار آن ها ذکر شده، کدام گزینه در ارتباط با نام آنزیم و مورد استفاده آن، نادرست است؟

- (۱) لیباز و دانه های روغنی - تولید گازوئیل زیستی
- (۲) مایه پنیر - تبدیل پروتئین شیر به پنیر
- (۳) سلولاز - کاغذ سازی
- (۴) آمیلاز و پروتئاز - افزایش قدرت تمیزکنندگی شوینده ها

۴۵- کدام گزینه تنظیم بیان ژن پس از رونویسی را در پارامسی بیان می کند؟

- (۱) ایجاد هر نوع خمیدگی در بخشی از دنا
- (۲) اتصال بعضی رنای های کوچک به رنای پیک
- (۳) تغییر در تعداد هیستون های کروموزوم
- (۴) افزایش طول عمر رنای تولید شده توسط رنابسپاراز ۳

برای مشاهده فیلم حل سؤال های آزمون این کد را اسکن کنید.

آزمون ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

دوازدهم تجربی

دفترچه دوم: ساعت ۸:۴۵ تا ۹:۵۵

تعداد سؤال	مواد امتحانی	نحوه پاسخ‌گویی
۳۰	فیزیک ۳	اجباری
۳۰	شیمی ۳	اجباری

طراحان سؤال	
فیزیک	ابوالفضل خالقی - بابک اسلامی - حسین مخدومی - خسرو ارغوانی فرد - زهره آقامحمدی - سید علی میرنوری - شادمان ویسی - عبدالرضا امینی نسب - علیرضا گونه - غلامرضا محبی - کاظم شاهملکی - محسن قندچلر - محمدعلی راست پیمان - مسعود قره‌خانی - مهدی رضوی - مهدی شریفی - مهدی فتاحی - میثم دشتیان
شیمی	امیر اسکندری نژاد - امیر حاتمان - امیرحسین طیبی - امیرحسین معروفی - امیررضا حکمت‌نیا - بهمن عباسی قراچه - بهنام قازانچایی - حسن رحمتی کوکنده - رسول عابدینی زواره - روزبه رضوانی - سیدرحیم هاشمی دهکردی - سیدرضا رضوی - صلاح‌الدین ابراهیمی - عبدالرضا دادخواه - متین قنبری - محمد فائز نیا - میثم کوثری لنگری - هادی عبادی - هادی مهدی‌زاده - یاشار باغساری

برای دریافت اخبار گروه تجربی و مطالب درسی به کانال @zistkanoon2 مراجعه کنید.

۴۶- نمودار مکان - زمان متحرکی که روی مسیری مستقیم حرکت می کند، مطابق شکل زیر است. در کل بازه زمانی حرکت، چند گزاره از

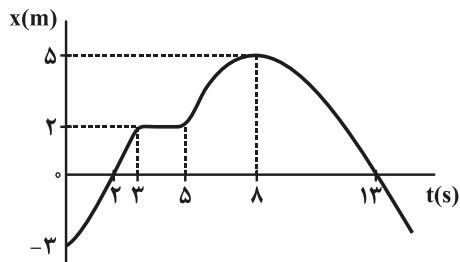
گزاره های زیر درباره این متحرک صحیح است؟

الف) متحرک دو بار تغییر جهت داده است.

ب) متحرک مجموعاً به مدت ۸s، در حال نزدیک شدن به مبدأ مکان است.

ج) متحرک دو بار در فاصله $2/5m$ از مبدأ مکان قرار می گیرد.

د) متحرک دو بار از مبدأ مکان می گذرد.

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۴۷- نمودار $x-t$ دو متحرک A و B که بر روی محور x حرکت می کنند، مطابق شکل زیر است. بین دو لحظه t_1 و t_2 ، کدام کمیت برای هر

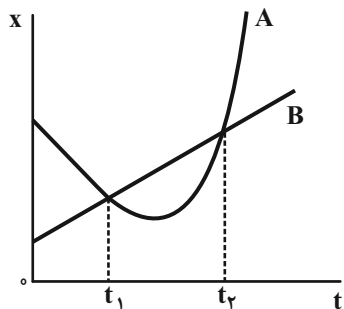
دو متحرک یکسان است؟

(۱) جابه جایی

(۲) مسافت طی شده

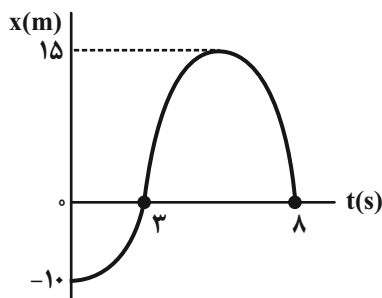
(۳) تندی متوسط

(۴) هر سه مورد

۴۸- نمودار مکان - زمان متحرکی مطابق شکل زیر است. اگر از لحظه شروع حرکت تا لحظه ای که متحرک تغییر جهت می دهد، سرعت متوسط

متحرک $+5 \frac{m}{s}$ باشد، لحظه تغییر جهت متحرک بر حسب ثانیه کدام است؟

۴ (۱)

۶ (۲)

۵ (۳)

۳ (۴)

۴۹- معادله مکان - زمان متحرکی که بر خط راست حرکت می کند، در SI به صورت $x = -t^2 + 2t + 8$ است. در بازه زمانی ای که متحرک در

حال نزدیک شدن به مبدأ مکان است، سرعت متوسط آن چند متر بر ثانیه است؟

-۳ (۱)

۳ (۲)

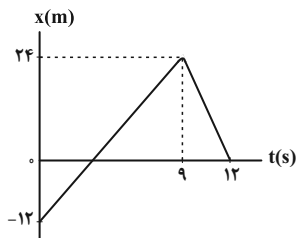
-۲ (۳)

۲ (۴)

۵۰- نمودار مکان - زمان متحرکی که روی خط راست حرکت می‌کند، به صورت شکل زیر است. اگر این متحرک در لحظه t_1 در فاصله ۸ متری

از مکان اولیه خود و در لحظه t_2 که در خلاف جهت محور x در حال حرکت است، در فاصله ۸ متری از بیشترین فاصله خود از مبدأ مکان

قرار داشته باشد، t_1 و t_2 به ترتیب از راست به چپ بر حسب ثانیه کدام‌اند؟

(۱) ۱ و ۷

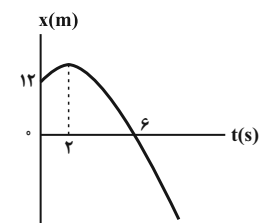
(۲) ۲ و ۷

(۳) ۲ و ۱۰

(۴) ۱ و ۱۰

۵۱- نمودار مکان - زمان متحرکی که بر روی خط راست حرکت می‌کند، مطابق سهمی شکل زیر است. سرعت متحرک در لحظه $t = 8s$ چند

متر بر ثانیه است؟

(۱) -۱۲

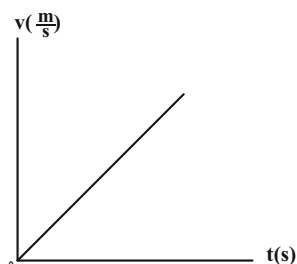
(۲) -۱۸

(۳) -۳۰

(۴) -۴۲

۵۲- نمودار سرعت - زمان متحرکی که بر روی خط راست حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است. اگر این متحرک در ۳ ثانیه اول حرکت خود ۹

متر جابه‌جا شود، سرعت متوسط آن در ۳ ثانیه دوم حرکت چند متر بر ثانیه می‌باشد؟

(۱) ۳

(۲) ۶

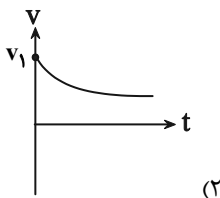
(۳) ۹

(۴) اطلاعات مسأله کافی نیست.

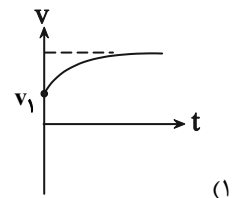
۵۳- هنگامی که تندی چتربازی به وزن $500N$ به v_1 می‌رسد، چتر خود را باز می‌کند. اگر در این لحظه نیروی مقاومت هوای وارد بر چتر باز

برابر $1000N$ باشد، کدام گزینه نمودار سرعت - زمان حرکت چترباز پس از باز شدن چتر را تا قبل از رسیدن به زمین به درستی نشان

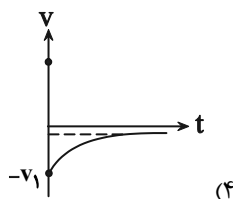
می‌دهد؟ (جهت روبه بالا را مثبت فرض کنید).

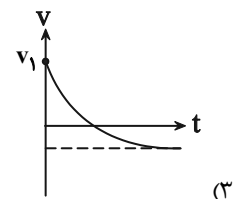
(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

۵۴- جابه‌جایی متحرکی که در جهت مثبت محور x با شتابی به بزرگی $\frac{m}{s^2}$ در حال حرکت است، در دو ثانیه دوم حرکت برابر با صفر است.

مسافتی که این متحرک در دو ثانیه سوم حرکت خود می‌پیماید، چند متر است؟

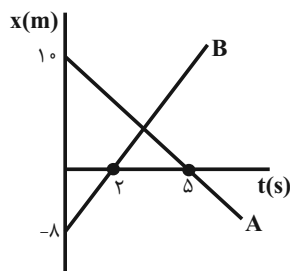
۱ (۱)

۵ (۲)

۳ (۳)

۸ (۴)

۵۵- نمودار مکان- زمان دو متحرک که روی محور x حرکت می‌کنند، مطابق شکل زیر است. فاصله این دو متحرک از یکدیگر در چه لحظه‌ای

بر حسب ثانیه برابر با ۴۲ متر می‌شود؟

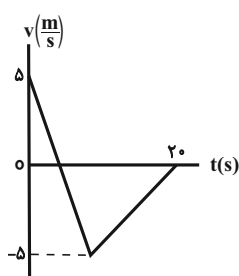
۱۰ (۱)

۵ (۲)

۸ (۳)

۱۲ (۴)

۵۶- نمودار سرعت- زمان متحرکی که روی محور x حرکت می‌کند، مطابق شکل زیر است. اگر سرعت متوسط متحرک در ۲۰ ثانیه اول حرکت

برابر با $\frac{m}{s}(-2)$ باشد، تندی متوسط متحرک در همین بازه زمانی چند متر بر ثانیه است؟

۲ (۱)

۲/۵ (۲)

۴ (۳)

۴/۵ (۴)

۵۷- مطابق شکل زیر، دو متحرک A و B در دو مسیر مستقیم به طول L ، از حالت سکون و هم‌زمان با شتاب ثابت به طرف یکدیگر حرکت

کرده و ۸s بعد، تندی آن‌ها به ترتیب به $v_A = 25 \frac{m}{s}$ و $v_B = 16 \frac{m}{s}$ می‌رسد. اگر متحرک سریع‌تر ۵ ثانیه زودتر طول مسیر حرکت را

پیماید، فاصله L چند متر است؟

۶۰۰ (۱)

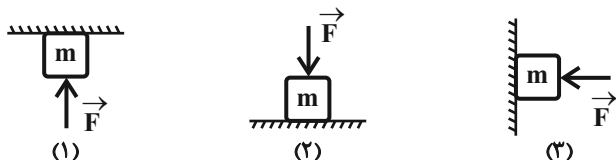
۶۲۵ (۲)

۷۲۵ (۳)

۴۵۰ (۴)

۵۸- با توجه به شکل‌های زیر، کدام رابطه بین اندازه نیروهای عمودی سطح وارد بر سه جسم یکسان و ساکن، به درستی بیان شده است؟ (از

اصطکاک بین سطوح صرف‌نظر شود.)

(۱) $(F_N)_1 > (F_N)_2 > (F_N)_3$

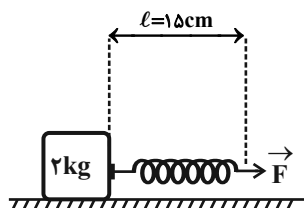
(۲) $(F_N)_2 > (F_N)_3 > (F_N)_1$

(۳) $(F_N)_2 > (F_N)_1 > (F_N)_3$

(۴) $(F_N)_3 > (F_N)_2 > (F_N)_1$

۵۹- مطابق شکل زیر، فنری افقی و سبک با طول عادی $\ell_0 = 10\text{cm}$ و ثابت فنر $k = 100 \frac{\text{N}}{\text{m}}$ ، تحت اثر نیروی افقی $\vec{F}$ قرار گرفته و جسم

متصل به فنر روی سطح افقی در حال سکون است. اندازه نیروی $\vec{F}$ را چند درصد افزایش دهیم تا جسم در آستانه حرکت قرار گیرد؟

$$(g = 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}} \text{ و } \mu_k = 0/2, \mu_s = 0/5)$$

(۱) ۱۰۰

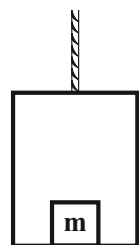
(۲) ۵۰

(۳) ۷۵

(۴) ۲۵

۶۰- وزنه‌ای به جرم 50g در کف آسانسوری به جرم $5 \times 10^3 \text{kg}$ قرار دارد. اگر آسانسور از حال سکون و با شتاب ثابت 2m/s^2 به سمت پایین

شروع به حرکت کند، اندازه نیرویی که آسانسور بر وزنه وارد می‌کند، چند نیوتون است؟ ($g = 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}}$)

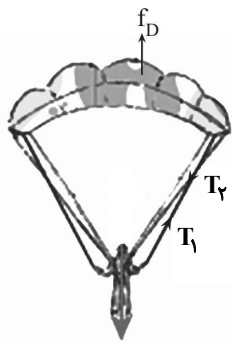
(۱) ۰/۴

(۲) ۰/۲

(۳) ۰/۶

(۴) ۰/۳

۶۱- مطابق شکل شخصی با یک چتر در هوا در حال فرود می‌باشد. چند مورد از موارد زیر صحیح است؟

(الف) نیروهای T_1 و T_2 عمل و عکس‌العمل هستند.

(ب) عکس‌العمل نیروی T_1 ، وزن شخص است.

(ج) عکس‌العمل نیروی مقاومت هوا، به طناب وارد می‌شود.

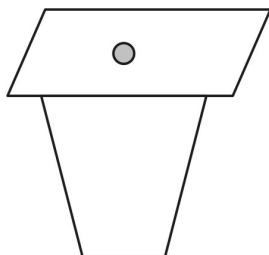
(د) عکس‌العمل نیروی T_2 ، مقاومت هوا (f_D) می‌باشد.

(۱) صفر (۲) ۱

(۳) ۳ (۴) ۴

۶۲- در شکل زیر سکه‌ای بر روی مقوایی افقی قرار دارد. بار اول مقوا را به آرامی و بار دوم خیلی سریع در امتداد افق می‌کشیم. کدام مورد

درباره این دو آزمایش صحیح است؟

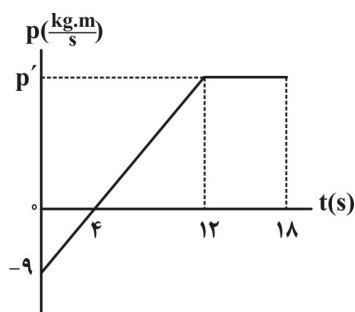
(۱) در آزمایش اول سکه درون لیوان می‌افتد و در آزمایش دوم سکه همراه مقوا حرکت می‌کند.

(۲) در آزمایش اول سکه همراه مقوا حرکت می‌کند و در آزمایش دوم سکه درون لیوان می‌افتد.

(۳) در هر دو آزمایش سکه درون لیوان می‌افتد.

(۴) در هر دو آزمایش سکه همراه مقوا حرکت می‌کند.

۶۳- نمودار تکانه - زمان متحرکی به جرم 12kg که بر مسیری مستقیم حرکت می کند، مطابق شکل زیر است. مسافت طی شده توسط

متحرک در بازه زمانی که حرکت متحرک تندشونده است، برابر با چند متر است؟

۶ (۱)

۱۲ (۲)

۱۸ (۳)

۲۴ (۴)

۶۴- اگر انرژی جنبشی جسمی 69% افزایش یابد، اندازه تکانه آن چند درصد افزایش خواهد یافت؟ (جرم جسم ثابت فرض شود).

۱۱ (۱)

۲۱ (۲)

۳۰ (۳)

۴۰ (۴)

۶۵- مطابق شکل زیر، نیروی افقی $\vec{F}$ به جسمی به جرم 4kg که روی سطحی افقی در حال سکون قرار دارد، وارد می شود. اگر اندازه $\vec{F}$ را از

صفر افزایش دهیم و در لحظه ای که جسم به حرکت در می آید، آن را ثابت کنیم، چند ثانیه پس از شروع حرکت، سرعت جسم برابر با

$12 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ خواهد شد؟ ($g = 10 \frac{\text{N}}{\text{kg}}$ ، $\mu_s = 0/5$ و $\mu_k = 0/2$)

۲ (۱)

۳ (۲)

۴ (۳)

۵ (۴)

۶۶- چند عبارت از عبارتهای زیر درباره حرکت هماهنگ ساده، صحیح است؟

(الف) حرکتی با شتاب ثابت است.

(ب) در یک نوسان کامل، اندازه جابه جایی جسم نوسان کننده، 4 برابر دامنه است.

(ج) در لحظه عبور از نقطه تعادل، تندی متحرک بیشینه، ولی شتاب آن صفر است.

(د) همواره در هنگام نزدیک شدن جسم به نقطه تعادل، حرکت آن تندشونده است.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

۶۷- معادله حرکت هماهنگ ساده ای در SI، به صورت $x = 0/1 \cos\left(\frac{\pi}{4}t\right)$ است. در بازه زمانی $t_1 = 2\text{s}$ تا $t_2 = 7\text{s}$ ، مجموعاً چند ثانیه

حرکت متحرک کندشونده است؟

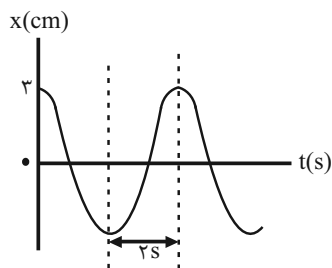
۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۶۸- نمودار مکان- زمان یک نوسانگر هماهنگ ساده مطابق شکل زیر است. بیشینه تندی این نوسانگر چند $\frac{\text{cm}}{\text{s}}$ است؟ ($\pi = 3$)

(۱) ۲/۵

(۲) ۳

(۳) ۳/۵

(۴) ۴/۵

۶۹- نوسانگری به جرم 250g به فنری با ثابت k متصل است و در سطح افقی بدون اصطکاک، روی پاره خطی به طول 10cm نوسان

می‌کند. اگر در لحظه تغییر جهت حرکت، بزرگی شتاب نوسانگر $80\frac{\text{m}}{\text{s}^2}$ باشد، k چند $\frac{\text{N}}{\text{cm}}$ است؟

(۱) ۴

(۲) ۲

(۳) ۴۰۰

(۴) ۲۰۰

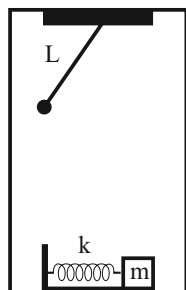
۷۰- مطابق شکل زیر، یک نوسانگر هماهنگ ساده و یک آونگ ساده درون آسانسوری، نوسان می‌کنند. در حالتی که آسانسور ساکن است،

دوره تناوب دو نوسانگر برابر هستند. اگر آسانسور با شتاب ثابت ($a < g$) و رو به پایین شروع به حرکت کند، دوره تناوب آونگ ساده، T_1

و دوره تناوب نوسانگر جرم- فنر، T_2 خواهد شد. کدام یک از گزینه‌های زیر درست است؟

(۱) $T_1 > T_2$ (۲) $T_1 = T_2$ (۳) $T_2 > T_1$

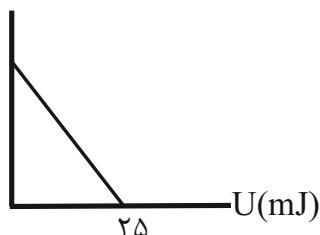
(۴) با توجه به اندازه شتاب، هر ۳ گزینه ممکن است رخ بدهد.

۷۱- نمودار انرژی جنبشی بر حسب انرژی پتانسیل کشسانی نوسانگر هماهنگ ساده‌ای به جرم 200g مطابق شکل زیر است. اگر این نوسانگر

طول پاره خط نوسان را طی زمان 3s به طور کامل طی کند، معادله مکان- زمان آن در SI مطابق با کدام گزینه است؟ ($\pi = 3$)

K(mJ)

(۱) $x = 0.5 \cos(1.0t)$ (۲) $x = 0.5 \cos(1.0t)$ (۳) $x = 0.5 \cos(2.0t)$ (۴) $x = 0.5 \cos(2.0t)$

۷۲- نوسانگری که دارای حرکت هماهنگ ساده با بسامد 4Hz است، در هر $1/5$ دقیقه N نوسان کامل انجام می‌دهد. دوره نوسان‌های

نوسانگر را چند درصد و چگونه تغییر دهیم، تا در همان مدت مشابه، $N + 9$ نوسان کامل انجام دهد؟

(۱) 20% ، افزایش

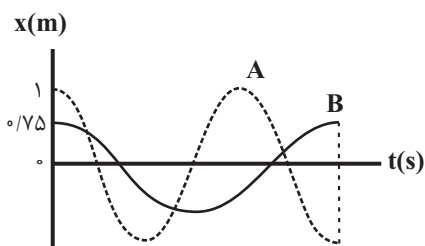
(۲) 20% ، کاهش

(۳) 25% ، افزایش

(۴) 25% ، کاهش

۷۳- نمودار مکان- زمان حرکت هماهنگ ساده دو نوسانگر A و B به جرم‌های $m_A = 1\text{kg}$ و $m_B = 2\text{kg}$ مطابق شکل زیر است. نسبت

انرژی مکانیکی دو نوسانگر $(\frac{E_B}{E_A})$ مطابق با کدام گزینه است؟

(۱) ۲

(۲) $\frac{9}{16}$

(۳) $\frac{16}{9}$

(۴) $\frac{1}{2}$

۷۴- آونگی به طول L و جرم m در سطح زمین دارای دوره T است. اگر این آونگ را به سطح سیاره‌ای که شعاع و جرم آن $\frac{1}{4}$ شعاع و جرم

زمین است، منتقل کنیم، طول آونگ را چقدر و چگونه تغییر دهیم تا دوره آن همان T باقی بماند؟

(۱) $4L$ ، افزایش

(۲) $\frac{L}{4}$ ، کاهش

(۳) $3L$ ، افزایش

(۴) $\frac{3}{4}L$ ، کاهش

۷۵- کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) در موج طولی ایجاد شده در فنر، جابه‌جایی هر جزء نوسان‌کننده‌ای از فنر در راستای حرکت موج است.

(۲) در امواج طولی و عرضی ایجاد شده در فنر، علاوه بر جابه‌جایی موج از یک سر فنر تا سر دیگر آن، مولکول‌های ماده (فنر) نیز همواره با موج از یک سر تا سر دیگر فنر جابه‌جا می‌شوند.

(۳) در موج عرضی ایجاد شده در فنر، جابه‌جایی هر جزء نوسان‌کننده از فنر، عمود بر جهت حرکت موج است.

(۴) موج‌ها عموماً به دو دسته موج‌های مکانیکی و موج‌های الکترومغناطیسی تقسیم‌بندی می‌شوند.

فصل نوسان و امواج بودجه‌بندی بالایی در کنگور سراسری دارد، آزمون ۲۲ فروردین هم از ابتدای این فصل، یعنی از صفحه ۵۳ سوال در آزمون مطرح می‌شود.

۷۶- کدام گزینه به درستی بیان شده است؟ ($\log 2 = 0.3$)

(۱) گل ادریسی در خاکی با غلظت یون هیدرونیوم $2 \times 10^{-4} \text{ mol.L}^{-1}$ ، به رنگ سرخ شکوفا می‌شود.

(۲) مخلوط اوره در هگزان، همگن است.

(۳) امروزه امید به زندگی برای بیشتر مردم جهان حدود ۷۰-۸۰ سال است.

(۴) از گرم کردن روغن نارگیل با سدیم هیدروکسید، نمی‌توان صابون جامد بدست آورد.

۷۷- ثابت یونش بازی برای محلول‌های آمونیاک (NH_3) و متیل آمین (CH_3NH_2) با غلظت‌های یکسان در دمای اتاق به ترتیب برابر با

$1/8 \times 10^{-5}$ و $4/4 \times 10^{-4}$ مول بر لیتر است. در کدام گزینه به ترتیب از راست به چپ پاسخ پرسش‌های (الف)، (ب) و (پ) به درستی

آمده‌اند؟

(الف) کدام یک باز ضعیف‌تری است؟

(ب) با قراردادن جداگانه مدار الکتریکی در دو محلول، روشنایی لامپ در کدام محلول بیشتر است؟

(پ) با افزودن آب خالص به محلول متیل آمین، pH محلول چه تغییری می‌کند؟

(۱) آمونیاک - متیل آمین - افزایش می‌یابد.

(۲) متیل آمین - آمونیاک - کاهش می‌یابد.

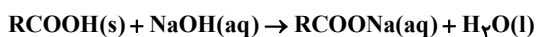
(۳) متیل آمین - آمونیاک - افزایش می‌یابد.

(۴) آمونیاک - متیل آمین - کاهش می‌یابد.

۷۸- برای باز کردن لوله‌های مسدود شده با چربی از محلول غلیظ سدیم هیدروکسید، مطابق واکنش موازنه شده زیر استفاده می‌شود. اگر در

دمای اتاق با مصرف ۲ لیتر محلول سدیم هیدروکسید، ۰/۵ مول پاک‌کننده صابونی تولید شود، pH محلول NaOH کدام است؟

($\log 2 = 0.3$)

(۱) ۱۳/۴

(۲) ۱۳/۷

(۳) ۱۲/۴

(۴) ۱۲/۷

۷۹- کدام گزینه نادرست است؟

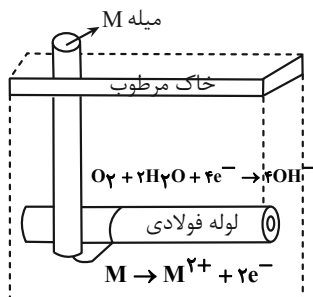
(۱) اغلب نافلزها در واکنش با فلزها، نقش اکسنده دارند.

(۲) در فرایند برقکافت لیتیم برمید مذاب (LiBr) در آند سلول، برم تولید می‌شود.

(۳) در دمای اتاق، رسانایی الکتریکی محلول ۰/۱ مولار BaCl_2 از رسانایی الکتریکی محلول ۰/۱ مولار $\text{Al(NO}_3)_3$ کمتر است.

(۴) برقکافت آب خالص نسبت به برقکافت محلول رقیق نمک خوراکی بهتر انجام می‌شود.

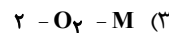
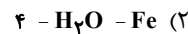
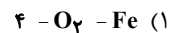
۸۰- شکل زیر روشی برای حفاظت لوله‌های فولادی (Fe) انتقال گاز در برابر خوردگی را نشان می‌دهد. با توجه به آن پاسخ پرسش‌های (الف)، (ب) و (پ) به ترتیب از راست به چپ در کدام گزینه به‌درستی آمده است؟

(الف) E° کدام فلز بیشتر است؟

(ب) گونه اکسنده کدام است؟

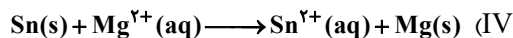
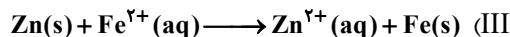
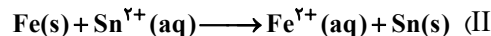
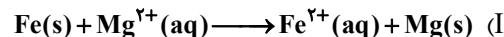
(پ) بین گونه‌های اکسنده و کاهنده، چند الکترون داد و ستد می‌شود؟

۸۱- با توجه به پتانسیل کاهش استاندارد الکترودهای روی، قلع، آهن و منیزیم که در زیر داده شده است، کدام واکنش در شرایط

استاندارد انجام پذیر است و E° آن برابر چند ولت است؟ (ولت $E^{\circ}(Zn^{2+}(aq)/Zn(s)) = -0.76$ و (ولت $E^{\circ}(Sn^{2+}(aq)/Sn(s)) = -0.15$)

(ولت $E^{\circ}(Mg^{2+}(aq)/Mg(s)) = -2.38$ و (ولت $E^{\circ}(Fe^{2+}(aq)/Fe(s)) = -0.41$)

(۴) IV، $+0.35$

(۳) III، $+0.35$

(۲) II، $+0.56$

(۱) I، $+1.97$

۸۲- کدام یک از موارد زیر صحیح نیست؟

(۱) برای افزایش pH خاک به آن آهک می‌افزایند.

(۲) نخستین تلاش‌های انجام شده در جهت توجیه رفتار اسیدها و بازها توسط دانشمندان پیش از آرنیوس انجام شد.

(۳) شیمی‌دان‌ها مدت‌ها پیش از آن‌که ویژگی‌های اسیدها و بازها شناخته شوند، با ساختار آن‌ها آشنا بودند.

(۴) تعداد مول یون‌های حاصل از حل شدن ۲ مول N_2O_5 در آب، ۴ برابر تعداد مول یون‌های حاصل از حل شدن ۰/۵ مول K_2O در آب است.

۸۳- ۲۰/۲ گرم صابون جامد دارای ۲۵ اتم کربن با زنجیر هیدروکربنی سیر شده را وارد ۲ لیتر آب سخت حاوی منیزیم کلرید کرده‌ایم. در صورتی که پس از مدتی غلظت نمک خوراکی در این آب به 5×10^{-3} مولار برسد، چند درصد صابون در تشکیل لکه‌های سفیدرنگ شرکت نکرده است؟ (از تغییر حجم آب در اثر افزودن صابون چشم پوشی کنید) ($\text{Na} = 23, \text{C} = 12, \text{O} = 16, \text{H} = 1: \text{g.mol}^{-1}$)

(۱) ۲۰

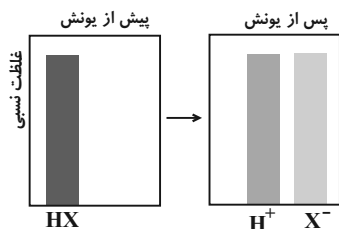
(۲) ۸۰

(۳) ۳۰

(۴) ۷۰

۸۴- کدام عبارت‌ها درست هستند؟

(آ) به اسیدی که هر مولکول آن در آب تنها بتواند یک یون هیدرونیوم تولید کند، اسید تک پروتون دار می‌گویند.
(ب) معادله کلی یونش برای همهٔ اسیدهای تک پروتون دار به صورت $\text{HX(aq)} \rightarrow \text{H}^+(\text{aq}) + \text{X}^-(\text{aq})$ می‌باشد.
(پ) اگر ترکیبی در آب به یون‌های مثبت و منفی تبدیل شود، یونش رخ داده است.
(ت) نمودار انحلال پذیری هیدروفلوئوریک اسید را می‌توان به صورت مقابل نمایش داد.

(۱) فقط آ

(۲) آ - ب

(۳) ب - پ - ت

(۴) آ - ب - ت

۸۵- کدام مطلب زیر، نادرست است؟

(۱) غلظت یون هیدروکسید در آب گازدار، از غلظت این یون در اسید معده بیشتر و از غلظت این یون در محلول آمونیاک کمتر است.
(۲) اگر غلظت تعادلی $\text{X}^-(\text{aq})$ و غلظت آغازی HX(aq) ، به ترتیب برابر $1/6 \times 10^{-2}$ و $1/8$ مول بر لیتر باشد، درصد یونش HX در محلول آن، برابر ۲ است.
(۳) اگر غلظت تعادلی یون هیدرونیوم و HY(aq) ، به ترتیب برابر $3/100$ و $2/100$ مول بر لیتر باشد، ثابت یونش HY در محلول، برابر $5/4 \times 10^{-4}$ است.
(۴) در دمای اتاق، تفاوت pH محلول مولار آمونیاک و محلول مولار استیک اسید، کمتر از تفاوت pH محلول مولار سدیم هیدروکسید و محلول مولار هیدرویدیک اسید است.

۸۶- مقداری گاز هیدروژن سیانید با چگالی $5 \frac{\text{g}}{\text{L}}$ را در آب حل کرده و حجم محلول را به ۶۰۰ میلی لیتر می‌رسانیم. در نتیجه درجهٔ یونش

محلول هیدروسیانیک اسید حاصل برابر $2/5 \times 10^{-5}$ می‌شود. اگر K_a اسید در دمای آزمایش برابر 5×10^{-10} باشد، حجم گاز هیدروژن سیانید اولیه وارد شده در این محلول چند میلی لیتر است؟

($\text{H} = 1, \text{N} = 14, \text{C} = 12: \text{g.mol}^{-1}$)

(۱) ۲۵۹۲

(۲) ۱۲۹۶

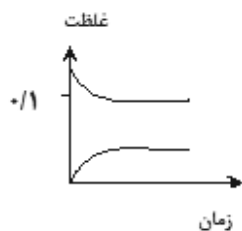
(۳) ۱۹۴۴

(۴) ۲۴۸۸

۹۱- نمودار داده شده مربوط به یونش اسید HA با $K_a = 2/5 \times 10^{-4}$ می باشد. pH این اسید برابر ..... و غلظت OH^- در آن برابر

..... مول بر لیتر است. ($\log 5 = 0/7$) (دما = $25^\circ C$)

(۱) $10^{-11} - 3$

(۲) $10^{-10} - 4$

(۳) $2 \times 10^{-11} - 3/3$

(۴) $2 \times 10^{-12} - 2/3$

۹۲- با توجه به نمودار زیر، که مربوط به یونش دو اسید HA و HX در آب است، چه تعداد از عبارتهای زیر نادرست است؟

- رسانایی الکتریکی محلول HA قطعاً از رسانایی الکتریکی محلول HX کمتر است.

- کربوکسیلیک اسیدها از نظر یونش، ترکیباتی مشابه HA هستند.

- A می تواند بیشترین خصلت نافلزی را بین عنصرهای هم گروه خود داشته باشد.

- در شرایط یکسان (حجم، دما و غلظت یکسان)، pH محلول اسید HX از pH محلول اسید HA کوچک تر است.

(۴) چهار مورد

(۳) یک مورد

(۲) دو مورد

(۱) سه مورد

۹۳- به ۱۰۰ میلی لیتر محلول هیدروکلریک اسید $7/3$ درصد جرمی با چگالی $1/25$ گرم بر میلی لیتر آب افزوده می شود تا حجم محلول به ۵۰۰

میلی لیتر برسد. pH محلول به دست آمده کدام است و با اضافه کردن چند گرم سدیم هیدروکسید pH محلول $0/3$ واحد افزایش

می یابد؟ (گزینه ها را از راست به چپ بخوانید) ($Na = 23, O = 16, H = 1, Cl = 35/5; g.mol^{-1}$) (از تغییر حجم به هنگام افزودن ماده جامد

صرف نظر شود.)

(۱) $10 - 0/3$

(۲) $10 - 0/7$

(۳) $5 - 0/3$

(۴) $5 - 0/7$

۹۴- اگر پتانسیل الکتریکی سلول‌های گالوانی «منگنز- نقره» و «نقره- پلاتین» در شرایط استاندارد به ترتیب $۱/۹۸$ و $۰/۴$ ولت باشد،

پتانسیل الکتریکی سلول گالوانی «منگنز- پلاتین» در شرایط استاندارد چند ولت است؟

(۱) $۱/۵۸$

(۲) $۱/۱۸$

(۳) $۲/۳۸$

(۴) $۲/۷۸$

۹۵- اگر تیغه‌ای از جنس آهن درون محلول نقره نیترات قرار گیرد با مبادله $۳/۰۱ \times ۱۰^{۲۳}$ الکترون بین آن‌ها و با فرض اینکه تنها ۳۰ درصد از

نقره تولیدی بر روی تیغه رسوب کند، جرم تیغه چه تغییری خواهد کرد؟

($Fe = ۵۶$, $Ag = ۱۰۸$: $g.mol^{-1}$) ($E^{\circ}(Ag^{+} / Ag) = ۰/۸V$ و $E^{\circ}(Fe^{۲+} / Fe) = -۰/۴۴V$)

(۱) $۱۶/۲$ گرم از جرم تیغه کم می‌شود.

(۲) $۲/۲$ گرم از جرم تیغه کم می‌شود.

(۳) $۱۶/۲$ گرم به جرم تیغه افزوده می‌شود.

(۴) $۲/۲$ گرم به جرم تیغه افزوده می‌شود.

۹۶- در معادله واکنش $MnO_4^{-} + H_2C_2O_4 + H^{+} \rightarrow CO_2 + H_2O + Mn^{۲+}$ ، .....، کاهنده و .....، اکسنده است و تغییر عدد اکسایش

گونه کاهنده، ..... از تغییر عدد اکسایش گونه اکسنده است.

(۱) MnO_4^{-} - $H_2C_2O_4$ - بیشتر

(۲) MnO_4^{-} - $H_2C_2O_4$ - بیشتر

(۳) MnO_4^{-} - $H_2C_2O_4$ - کمتر

(۴) MnO_4^{-} - $H_2C_2O_4$ - کمتر

۹۷- اگر انرژی لازم برای به جوش آوردن پنجاه لیتر آب مایع موجود در شرایط STP توسط برق حاصل از سلول سوختی هیدروژن - اکسیژن

تأمین شود، برای تأمین این انرژی، به تقریب به چند کیلوگرم اکسیژن نیاز است تا در کاتد کاهش یابد؟ (انرژی مبادله هر الکترون را برابر با

۱۹×۱۰^{-۲} ژول در نظر بگیرید و $c_{\text{آب}} = ۴/۲ \frac{J}{g.K}$ و $\rho_{\text{آب}} = ۱ \frac{g}{cm^3}$) ($O = ۱۶ g.mol^{-1}$)

(۱) $۲/۸$

(۲) $۱/۴$

(۳) $۰/۷$

(۴) $۰/۳۵$

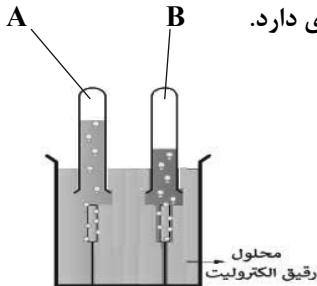
۹۸- چند مورد درست است؟

(آ) اگر بخواهیم یک قطعه فلز را با لایه نازکی از فلز نقره بپوشانیم، جایگاه آن فلز در سری الکتروشیمیایی باید بالاتر از نقره باشد.

(ب) عدد اکسایش منیزیم در ترکیب MgO_2 برابر ۴+ می باشد.

(پ) نیم واکنش کاهش سلول الکترولیتی برقکافت آب و سلول نور الکتروشیمیایی، یکسان می باشد.

(ت) در سلول برقکافت آب زیر، محلول درون لوله A خاصیت اسیدی و محلول درون لوله B خاصیت بازی دارد.

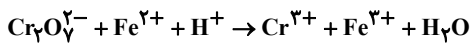

۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۹۹- پس از موازنه واکنش داده شده کدام مطلب نادرست است؟

(۱) مجموع ضرایب گونه‌های باردار، برابر ۲۹ می باشد.

(۲) تعداد الکترون‌های مبادله شده در این واکنش برابر ۶ می باشد.

(۳) به ازای تبادل $1/806 \times 10^{23}$ الکترون در واکنش، ۰/۱ مول یون Cr^{3+} تولید می شود.

(۴) در این واکنش یک یون چند اتمی الکترون از دست می دهد و اکسند است.

۱۰۰- در فرایند خوردگی آهن در محیط اسیدی، اگر سرعت متوسط مصرف گاز اکسیژن در شرایط STP، $8/96 \times 10^{-7}$ مترمکعب بر دقیقه باشد،

برای تبدیل ۲/۲۴ گرم از کاتیون‌های آهن به یکدیگر، چه مدت زمان بر حسب دقیقه لازم است؟ ($Fe = 56g \cdot mol^{-1}$)

۲۴۰ (۱)

۲۵۰ (۲)

۲۶۰ (۳)

۲۷۰ (۴)

۱۰۱- کدام گزینه درباره فرایند استخراج منیزیم از آب دریا به درستی بیان شده است؟ ($Mg = 24g \cdot mol^{-1}$)

(۱) منیزیم به صورت یک ترکیب یونی چندتایی از آب دریا جدا می شود؛ که مخلوط این ترکیب یونی در آب، نور را عبور می دهد.

(۲) اگر ماده جامد به دست آمده پس از عبور از صافی را با یک مول گاز هیدروژن کلرید واکنش دهیم، نیم مول فراورده حاصل می شود.

(۳) در اثر برقکافت نمک منیزیم در سلول الکتروشیمیایی مربوط، به ازای مبادله ۱/۱ مول الکترون، ۱۳/۲ گرم منیزیم به دست می آید.

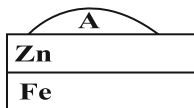
(۴) به ازای جرم‌های برابر، فراورده کاتدی سلول الکترولیتی موجود در این فرایند در مقایسه با الکترولیت مذاب، حجم کمتری دارد.

۱۰۲- کدام گزینه نادرست است؟

(۱) معادله واکنش کلی سلول سوختی اکسیژن - متان به صورت $CH_4(g) + 2O_2(g) \rightarrow CO_2(g) + 2H_2O(g)$ می باشد.

(۲) آب خالص رسانایی الکتریکی ناچیزی دارد، از این رو برای برقکافت آب باید اندکی الکترولیت به آن افزود.

(۳) اگر شکل مقابل نشانگر آهن گالوانیزه باشد، درون A، $Zn^{2+}(aq)$ می تواند قرار داشته باشد.

(۴) نیم واکنش کاهش در محیط خنثی در آهن گالوانیزه و حلی به صورت $O_2(g) + 2H_2O(l) + 4e^- \rightarrow 4OH^-(aq)$ می باشد.

آزمون ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

دوازدهم تجربی

دفترچه سوم: ساعت ۹:۵۵ تا ۱۰:۴۵

نحوه پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال
اجباری	ریاضی ۳	۳۰

طراحان سؤال ریاضی

آریان حیدری- حسین اسفینی- رضا سیدنجفی- سروش موثینی- سعید پناهی- سعید نصیری- عباس الهی- علی مرشد- علی اصغر شریفی- فهیمه ولی‌زاده- قاسم کتابچی- محمد ساسانی- محمدامین روانبخش- مصطفی کرمی- مهدی براتی- مهدی ملازمضانی- مهرداد فولادی- نیما کدیوریان- یاسین سپهر- یغما کلانتریان

برای دریافت اخبار گروه تجربی و مطالب درسی به کانال @zistkanoon2 مراجعه کنید.

۱۰۶- تابع f با دامنه $(2,3)$ و ضابطه $f(x) = [-x]x + [x]$ تعریف شده است. مقدار $f^{-1}(-5)$ کدام است؟

(۱) $\frac{5}{2}$

(۲) $\frac{7}{3}$

(۳) نامعلوم

(۴) $\frac{8}{3}$

۱۰۷- تابع $f(x) = \begin{cases} a - \log_{\frac{1}{3}} x, & x \geq 3 \\ 2x + 1, & x < 3 \end{cases}$ به ازای چه حدودی از a ، همواره در شرط $x_2 > x_1 \Rightarrow f(x_2) \geq f(x_1)$ صدق می کند؟

(۱) $a \leq 6$

(۲) $a \geq 6$

(۳) هیچ مقدار a

(۴) فقط $a = 6$

۱۰۸- تابع $f(x) = \frac{2x+1}{x+a}$ با وارون خود برابر است. نمودار این تابع را در راستای محور x ها با ضریب $\frac{1}{4}$ منقبض کرده و سپس نسبت به محور y ها

قرینه و در نهایت نمودار را ۲ واحد در راستای محور y ها به پایین منتقل می کنیم. وارون تابع حاصل، محور x ها را با چه طولی قطع می کند؟

(۱) $-2/5$

(۲) 5

(۳) -2

(۴) $1/5$

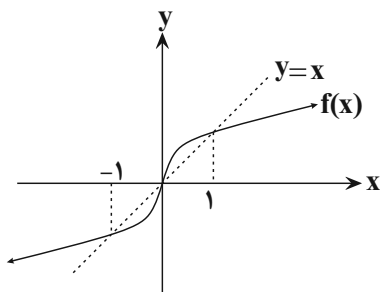
۱۰۹- نمودار تابع $f(x)$ مطابق شکل زیر است. دامنه تابع $y = \sqrt{\frac{f(x) - f^{-1}(x)}{x^2 - 1}}$ کدام است؟

(۱) $[0,1)$

(۲) $(-\infty, 0] - \{-1\}$

(۳) $(-1, 0]$

(۴) $[0, +\infty) - \{1\}$

۱۱۰- اگر $f(1-2x) = \{(0,3), (-2,4), (-1,4), (1,-1)\}$ و $g(x) = |x| + 3$ باشند، آن گاه مقدار m در معادله $g(f(m)) = f(3)$ کدام است؟

(۱) -۲

(۲) ۲

(۳) ۱

(۴) -۱

۱۱۱- اگر تابع $f(x) = \begin{cases} x^2 + 2 & x \geq 0 \\ ax + b & x < 0 \end{cases}$ یک به یک باشد، آن گاه حدود قابل قبول برای a و b کدام است؟

(۱) $\begin{cases} a > 0 \\ b \leq 2 \end{cases}$ (۲) $\begin{cases} a = 1 \\ b \geq 2 \end{cases}$ (۳) $\begin{cases} a < 0 \\ b \leq 2 \end{cases}$ (۴) $\begin{cases} a > 0 \\ b \geq 2 \end{cases}$

۱۱۲- اگر به ازای هر عدد حقیقی داشته باشیم: $(f \circ g)^{-1}(2x-4) = \frac{x}{4}$ و $g(x) = 2x^3 + 1$ ، آن گاه نمودار وارون تابع $f(x)$ ، محور y ها را با چه عرضی قطع می کند؟

(۱) ۱

(۲) ۲

(۳) ۳

(۴) ۴

۱۱۳- اگر $f(x) = \frac{x+4}{x-2}$ و $g(x) = \frac{ax}{x-b}$ و $f(g(x+3)) = x+1$ باشد، $b-a$ کدام است؟

(۱) صفر

(۲) ۱

(۳) -۲

(۴) -۱

۱۱۴- رابطه $g^{-1}(f^{-1}(x)) = x^2 - 6x + 10$ به ازای $x < 3$ برقرار است. تابع $y = f \circ g(x)$ خط $y = x - 4$ را با کدام طول قطع می کند؟

(۱) ۵

(۲) ۷

(۳) ۱۰

(۴) ۱۸

۱۱۵ - اگر $g(x) = \sqrt{-x^2 - x}$ و $f(x) = -\frac{x^2 + 2x + 2}{x^2 + 2x}$ باشند، آن گاه دامنه تابع $(g \circ f)(x)$ کدام است؟

(۱) $[-1, 0]$

(۲) $(-2, 0)$

(۳) $\emptyset$

(۴) $(-1, 1) - \{0\}$

۱۱۶ - اگر $\frac{\tan \alpha + 1}{\tan \alpha - 1} = \frac{3}{2}$ باشد، آن گاه حاصل $\sin 2\alpha$ برابر با کدام گزینه است؟

(۱) $\frac{12}{13}$

(۲) $-\frac{12}{13}$

(۳) $\frac{5}{13}$

(۴) $-\frac{5}{13}$

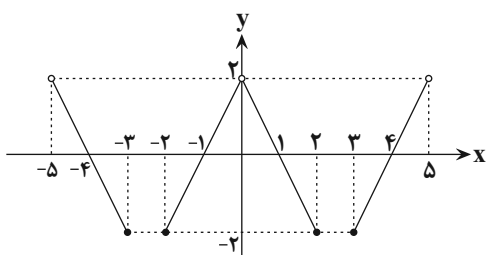
۱۱۷ - قسمتی از نمودار تابع متناوب $y = f(x)$ به شکل زیر است. $f(12\pi/1)$ کدام است؟

(۱) $1/8$

(۲) $-1/8$

(۳) $-0/2$

(۴) تعریف نشده

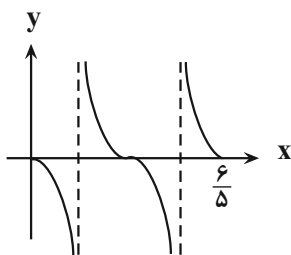
۱۱۸ - شکل زیر قسمتی از نمودار تابع $f(x) = a \tan(\frac{b\pi}{3}x)$ است، مقادیر a و b کدام می توانند باشند؟

(۱) $a = 2, b = 5$

(۲) $a = -3, b = -5$

(۳) $a = -4, b = -5$

(۴) $a = -2, b = 5$

۱۱۹ - مجموع جوابهای متمایز معادله $\cos^2 x + \cos^2 x + 4 \sin x = 3$ در بازه $[0, \pi]$ کدام است؟

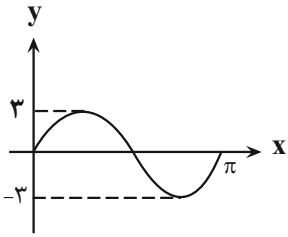
(۱) $\frac{3\pi}{2}$

(۲) 2π

(۳) $\frac{5\pi}{4}$

(۴) π

۱۲۰- شکل مقابل مربوط به قسمتی از نمودار تابع $y = a \sin bx$ است ($b > 0$). حداقل اختلاف دو جواب متوالی معادله $2f(x) + 3 = 0$ کدام است؟

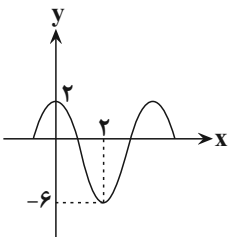
(۱) $\frac{\pi}{3}$

(۲) $\frac{\pi}{2}$

(۳) $\frac{2\pi}{3}$

(۴) π

۱۲۱- اگر نمودار زیر مربوط به تابع $y = a \sin \pi(\frac{1}{4} - bx) + c$ باشد، مقدار تابع به ازای $x = \frac{7}{3}$ کدام است؟

(۱) $-2\sqrt{3} - 2$

(۲) $2\sqrt{3} - 2$

(۳) -4

(۴) $-3\sqrt{3}$

۱۲۲- معادله $\frac{5}{4} \sin^2 x + \frac{1}{4} \sin^2 2x = \cos 2x$ در بازه $[0, 2\pi]$ چند جواب دارد؟

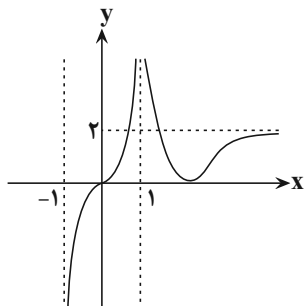
(۱) ۸

(۲) ۶

(۳) ۴

(۴) ۲

۱۲۳- تابع $f(x) = \frac{(2+a)x^3 + 5x - 7}{2x^3 - x^2 + 4}$ مفروض است. اگر نمودار تابع $g(x)$ مطابق شکل مقابل باشد و داشته

باشیم: $\lim_{x \rightarrow +\infty} (f(x) - g(x)) = 1$ ، در این صورت مقدار a کدام است؟

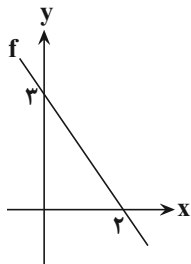
(۱) ۲

(۲) -۲

(۳) ۴

(۴) -۴

۱۲۴- با توجه به نمودار تابع خطی f در شکل زیر، حاصل $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{f(x) + |x|}{f^{-1}(x)}$ کدام است؟

(۱) $\frac{3}{4}$

(۲) $-\frac{3}{4}$

(۳) $-\frac{15}{4}$

(۴) $\frac{15}{4}$

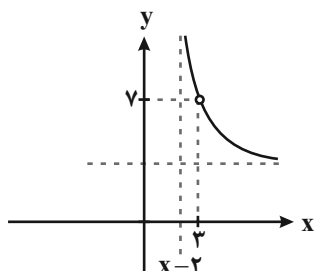
۱۲۵- اگر $(c, 2a + b) \cup (2b - 2a, 7)$ یک همسایگی محذوف عدد ۴ باشد، آنگاه بازه (a, b) یک همسایگی برای کدام یک از عددهای زیر است؟

(۱) $\frac{3}{4}$

(۲) $\frac{8}{3}$

(۳) $\frac{4}{3}$

(۴) $\frac{9}{4}$

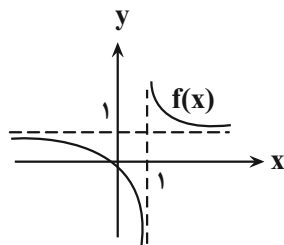
۱۲۶- اگر قسمتی از نمودار تابع $y = \frac{2x^2 + ax + b}{x^2 + cx + d}$ مطابق شکل زیر باشد، حاصل $ab + cd$ کدام است؟

(۱) -۱۵

(۲) ۱۵

(۳) ۳۰

(۴) -۳۰

۱۲۷- شکل مقابل نمودار $f(x)$ است. حاصل حد $\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{f(\frac{1}{x}) - 1}$ کدام است؟

(۱) $-\infty$

(۲) $+\infty$

(۳) صفر

(۴) ۱

۱۲۸- اگر باقی‌مانده تقسیم چندجمله‌ای $f(x)$ بر $x-5$ و $x-4$ به ترتیب برابر ۳ و ۵ باشد، نمودار تابع $y = f(f(x)) + 2x$ ، خط $x=4$ را با چه عرضی

قطع می‌کند؟

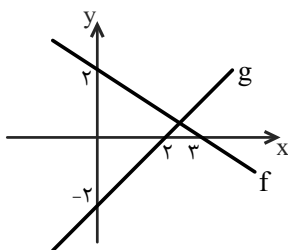
(۱) ۸

(۲) ۱۵

(۳) ۱۱

(۴) ۵

۱۲۹- اگر نمودار دو تابع f و g به صورت زیر باشند، حاصل $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{f(x)}{g(x)}$ کدام است؟

(۱) $\frac{3}{2}$

(۲) $\frac{2}{3}$

(۳) $-\frac{2}{3}$

(۴) $+\infty$

۱۳۰- حاصل $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x + \sqrt{3-x}}{x^2 + x}$ کدام است؟

(۱) $-\frac{7}{4}$

(۲) $-\frac{1}{4}$

(۳) $\frac{3}{4}$

(۴) $\frac{5}{4}$

۱۳۱- حاصل $\lim_{x \rightarrow +\infty} x^2(x - \sqrt[3]{x^3 + 1})$ کدام است؟

(۱) $-\infty$

(۲) صفر

(۳) $-\frac{1}{3}$

(۴) $\frac{1}{3}$

۱۳۲- حد عبارت $\frac{\sqrt{\tan x} - \sqrt{\frac{1}{\tan x}}}{\cos 2x}$ وقتی $x \rightarrow \frac{\pi}{4}$ باشد، کدام است؟

۱ (۱)

-۱ (۲)

۲ (۳)

-۲ (۴)

۱۳۳- اگر مقدار مشتق و مقدار تابع $f(x)$ در نقطه $x=1$ ، به ترتیب برابر ۳ و (-2) باشد، حاصل $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f^2(x) - f^2(1)}{x-1}$ کدام است؟

-۶ (۱)

۶ (۲)

-۱۲ (۳)

۱۲ (۴)

۱۳۴- در تابع $y=f(x)$ ، با افزایش x از ۲ به $2+h$ ، مقدار تابع به اندازه $3h-h^2$ زیاد می‌شود. شیب خط مماس بر منحنی $y=f(x)$ در $x=2$

کدام است؟

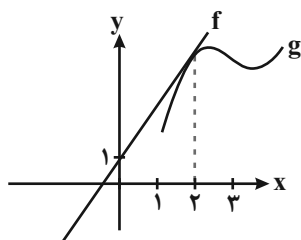
۳ (۱)

۴ (۲)

۲ (۳)

۱ (۴)

۱۳۵- در شکل زیر اگر داشته باشیم: $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(2x) - f(2)}{x-1} = 4$ ، آن‌گاه حاصل $f(1) + g'(2)$ چقدر است؟

۴ (۱)

۵ (۲)

۶ (۳)

۷ (۴)

برای مشاهده فیلم حل سؤال‌های آزمون این کد را اسکن کنید.

دفترچه سؤال ؟

فرهنگیان

(ریاضی و فیزیک، علوم تجربی، هنر و زبان)

۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴

تعداد سؤالات و زمان پاسخ‌گویی آزمون

نام درس	تعداد سؤال	شماره سؤال	وقت پیشنهادی
تعلیم و تربیت اسلامی	۲۰	۲۵۱ - ۲۷۰	۲۰
هوش و استعداد معلّمی	۲۰	۲۷۱ - ۲۹۰	۴۰
جمع دروس	۴۰	—	۶۰

طراحان به ترتیب حروف الفبا

تعلیم و تربیت اسلامی	محمد رضایی‌بغا، یاسین ساعدی، فردین سماقی، عباس سید شبستری، مرتضی محسنی کبیر، میثم هاشمی
هوش و استعداد معلّمی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی، فاطمه راسخ، مهدی ونکی فراهانی، هادی زمانیان، فرزاد شیرمحمدلی، حمید گنجی، حامد کریمی

گزینشگران و ویراستاران به ترتیب حروف الفبا

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	گروه ویراستاری	مسئول درس‌های مستندسازی
تعلیم و تربیت اسلامی	یاسین ساعدی	یاسین ساعدی	نازنین فاطمه حاجیلو	سجاد حقیقی‌پور
هوش و استعداد معلّمی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی	حمید لنجان‌زاده اصفهانی	فاطمه راسخ	علیرضا همایون‌خواه

مدیران گروه	الهام محمدی - حمید لنجان‌زاده اصفهانی
مستندسازی و مطابقت با مصوبات	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: علیرضا همایون‌خواه
حروف‌نگار و صفحه‌آرا	زهره تاجیک - معصومه روحانیان

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلم‌چی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

۲۰ دقیقه

تعلیم و تربیت اسلامی

دین و زندگی ۱

آهنگ سفر، دوستی با خدا،
یاری از نماز و روزه، فضیلت
آراستگی، زیبایی پوشیدگی

درس ۸ تا ۱۲

صفحه ۹۸ تا ۱۵۲

دین و زندگی ۲

عزت نفس

پیوند مقدس

درس ۱۱ و ۱۲

صفحه ۱۳۸ تا ۱۵۸

مهارت معلمی

فصل اول: ارزش و امتیاز کار معلمی

فصل دوم: صفات معلم

فصل سوم: وظایف معلم

صفحه ۱۵ تا ۱۱۶

۲۵۱- اگر انسان نمازگزار انتظار داشته باشد که زودتر از نماز تأثیر بپذیرد، ملزم به انجام چه کاری است؟

- (۱) توجه به بزرگی خداوند بر همه چیز در هنگام خواندن نماز
- (۲) انجام بهتر و باکیفیت تر آداب نماز
- (۳) توجه به ثمرات دنیوی و آخروی نماز
- (۴) توجه به حضور و نظارت خداوند در زندگی و اعمال او

۲۵۲- کدام گزینه درست است؟

- (۱) قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه است.
- (۲) قانون حجاب باعث می شود ارزش زن به ظاهر و قیافه او خلاصه نشود.
- (۳) قانون حجاب منجر می شود، سلامت اخلاقی جامعه بالاتر رود و آرامش روانی زن کاهش یابد.
- (۴) قانون حجاب مانع از نشان دادن زیبایی کامل و در نهایت سرکوب بخشی از شخصیت زن می شود.

۲۵۳- بعد از مرحله دوم گام گذاشتن در مسیر بندگی و قرب الهی و همچنین برای ثابت قدم ماندن در این راه، نوبت به کدام عمل فرامی رسد؟

- (۱) اگر در انجام عهد خود موفق بوده ایم، خوب است خدای را سپاس گزار باشیم.
- (۲) باقی ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد که رضایت خدا را در پی دارد.
- (۳) از خداوند طلب بخشش کنیم و با تصمیم قوی تر دوباره با خداوند عهد ببندیم.
- (۴) با خدای خود پیمان می بندیم که آن چه را برای رسیدن به این هدف مشخص کرده، انجام دهیم.

۲۵۴- کار کسی که با گذاشتن سیگاری بر لب به دنبال اثبات خود است، نشانه چه چیزی در اوست؟

- (۱) ضعف جسمی و روحی
- (۲) ضعف جسمی و روحی و ناتوانی اثبات خود از راه درست
- (۳) توانستن اثبات توانایی خود از راه درست و ضعف روحی
- (۴) ضعف روحی و ناتوانی اثبات خود از راه درست

۲۵۵- ثمره بزرگ عمل به مفاد کدام عبارت قرآنی، رسیدن به تقواست؟

- (۱) «من امن بالله و الیوم الآخر»
- (۲) «ان الصلاة تنهی عن الفحشاء و المنکر»
- (۳) «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام»
- (۴) «و لذكر الله أكبر»

۲۵۶- برخی مورخان غربی بر این باور هستند که می توان ... را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست و اگر تفاوتی وجود دارد، مربوط به ... است.

- (۱) یونان باستان - چگونگی و حدود حجاب
- (۲) ایران باستان - چگونگی و حدود حجاب
- (۳) یونان باستان - نوع نگرش به حجاب
- (۴) ایران باستان - نوع نگرش به حجاب

۲۵۷- اکسیر حیات بخش انسان چیست و پیامد آن در کدام عبارت به درستی بیان شده است؟

- (۱) پیروی از خداوند - بهترین و مفیدترین راه هدایت
- (۲) عشق به خداوند - اعطاکننده زندگی حقیقی به انسان
- (۳) پیروی از خداوند - آمرزنده گناهان انسان
- (۴) عشق به خداوند - پیروی از خداوند

۲۵۸- در آیه شریفه «و الله جعل لكم من انفسكم ازواجاً و جعل لكم من ازواجکم بنین و حفدة و رزقکم من الطيبات اقبالباطل يؤمنون و بنعمة الله هم

یکفرون» کدام یک از مباحث زیر عنوان شده است؟

- (۱) نشانه‌های خداوند
(۲) قراردادن دوستی بین زن و شوهر
(۳) روزی دادن خداوند از پاکیزه‌ها
(۴) قراردادن رحمت بین زن و شوهر

۲۵۹- توصیه قرآن کریم به طالبان عزت نفس چیست و دلیل آن را کدام عبارت اثبات می‌کند؟

- (۱) وصل شدن به سرچشمه عزت - آماده کردن بهشتی وسیع‌تر از آسمان‌ها و زمین برای انسان
(۲) وصل شدن به سرچشمه عزت - شکست‌ناپذیری خداوند و عدم توانایی ایستادگی دیگران در برابر قدرت او
(۳) شناخت جایگاه و ارزش خود - شکست‌ناپذیری خداوند و عدم توانایی ایستادگی دیگران در برابر قدرت او
(۴) شناخت جایگاه و ارزش خود - آماده کردن بهشتی وسیع‌تر از آسمان‌ها و زمین برای انسان

۲۶۰- از این سخن زیبای امام علی (ع) «حبّ الشیء یعمی و یصم» در کدام مورد از مسائل مربوط به ازدواج می‌توان بهره برد؟

- (۱) رشد اخلاقی و معنوی
(۲) رشد و پرورش فرزندان
(۳) انس روحی با همسر
(۴) انتخاب همسر و مسئولیت آینده

۲۶۱- زمینه‌ساز سخن امام حسین (ع) که فرمود: «مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است.» کدام موضوع است؟

- (۱) تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او
(۲) تمرین ایستادگی در برابر تمایلات پست
(۳) توجه به خود عالی و مقابله با خود دانی
(۴) شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک

۲۶۲- خانواده که مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست، به ترتیب چگونه کامل می‌شود و چگونه به وجود می‌آید؟

- (۱) ازدواج - آمدن فرزندان
(۲) ازدواج - شناخت دختر و پسر از هم
(۳) آمدن فرزندان - شناخت دختر و پسر از هم
(۴) آمدن فرزندان - ازدواج

۲۶۳- پس از کدام مرحله است که وقتی انسان در برابر ستمگران و قدرتمندان قرار گرفت، زیر بار ذلت می‌رود و تسلیم خواسته‌های آن‌ها می‌شود؟

- (۱) انسانی که به هوی و هوس پاسخ مثبت دهد و تسلیم باشد و با قدم گذاشتن در وادی ذلت، از راه رشد باز مانده باشد.
(۲) با خود کوچک‌بینی و عدم اعتماد به نفس، مورد سوء استفاده از طرف دیگران قرار گرفته باشد.
(۳) با انجام ندادن وظیفه امر به معروف و نهی از منکر، موجبات گمراهی خود را فراهم آورده باشد.
(۴) به دلیل ناتوانی در دفاع از حق خود، همواره مورد ظلم واقع شده باشد.

۲۶۴- این که معلم سوز و حرص داشته باشد، از ویژگی‌های پیامبر (ص) است که در کدام آیه تجلی دارد؟

- (۱) «... و قل ربّ زدنی علماً»
(۲) «... و یمشی فی الأسواق»
(۳) «لعلک باخع نفسک آلا یکونوا مؤمنین»
(۴) «و کذلک یجتبیک ربّک و یعلّمک من تأویل الأحادیث ...»

۲۶۵- علت شکست مسلمانان در جنگ احد چه بود و در حدیث «أحبُّ إخوانی إلیّ من أهدی إلیّ عیوبی» امام صادق (ع) بهترین دوست خود را چه

کسی برمی‌شمارند؟

- (۱) نظر اصحاب، نافرمانی و نزاع و سستی - کسی که عیب‌های مرا به من هدیه دهد.
(۲) نظر اصحاب، نافرمانی و نزاع و سستی - کسی که عیب‌های مرا از دیگران بپوشاند.
(۳) نبودن اتحاد میان مسلمانان - کسی که عیب‌های مرا از دیگران بپوشاند.
(۴) نبودن اتحاد میان مسلمانان - کسی که عیب‌های مرا به من هدیه دهد.

۲۶۶- در رابطه با وظیفه «سنت پذیر و نوپذیر بودن معلم» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) صرف نوگرایی بدون پشتوانه تحقیق و تأیید علما و دانشمندان ارزشی ندارد.
- (۲) سنت گرایی بر سنت شکنی تقدم دارد؛ لذا باید هر کار خیری را که از نیاکان به جا مانده، دنبال کرد.
- (۳) نوگرایی به معنای تزریق مفاهیم و برداشت‌های تازه و تأیید شده توسط صاحبان تجربه و علم است.
- (۴) قرآن کریم از سویی خودش را «حدیث» یعنی سخن جدید می‌خواند و از سوی دیگر خود را وصل به تاریخ کهن می‌داند.

۲۶۷- از منظر قرآن چه چیزی بر آفرینش انسان مقدم است و کدام مورد، عبارت «در دین اسلام برتری جنسیتی مردود است و زن و مرد جایگاه یکسانی دارند» را تبیین می‌کند؟

- (۱) «آلذی خلقک فسواک ...» - «یا ایها الانسان ما غرک برتک الکریم»
- (۲) «آلذی خلقک فسواک ...» - «من عمل صالحا من ذکر أو أنثی و هو مؤمن ...»
- (۳) «علم القرآن» - «من عمل صالحا من ذکر أو أنثی و هو مؤمن ...»
- (۴) «علم القرآن» - «یا ایها الانسان ما غرک برتک الکریم»

۲۶۸- در باب خصوصیت تکلیف گرایی که معلم باید به آن متصف باشد، چند مورد صحیح بیان شده است؟

- (الف) آیه شریفه «قل انما أعظکم بواحدة ان تقوموا لله مثنی و فردی» بیانگر ساقط شدن تکلیف در صورت همراهی نکردن دیگران است.
- (ب) اگر کسی شب عید فطر، ماه را ببیند اما تمام مراجع بگویند که برای ما ثابت نشده است، روز بعد برای او عید فطر نیست.
- (ج) معلم باید همیشه به فکر وظیفه خود باشد و ببیند که در شرایط فعلی، با وجود همه مشکلات، چه کاری می‌تواند انجام دهد.
- (د) تغییر مقصد آیت الله سعیدی (ره) از زیارت امام رضا (ع) در مشهد به یک روستا برای آموزش دین، به تکلیف معلمی و یقین به وظیفه بود.

(۱) چهار (۲) سه (۳) دو (۴) یک

۲۶۹- مصادیق هر یک از موارد زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- اسلام به طرفداران خود غذای روح می‌دهد.

- اسلام با مخالفان خود برخوردی منطقی دارد.

- (۱) موعظه حسنه - جدال احسن
- (۲) حکمت - جدال احسن
- (۳) موعظه حسنه - حکمت
- (۴) حکمت - موعظه حسنه

۲۷۰- درخواست حضرت ابراهیم (ع) از خداوند برای نسل خود چه بود و تبیین کدام ارزش معلمی، زمینه‌ساز بیمه شدن مبلغان در برابر توطئه‌های درباریان در زمان آیت الله گلپایگانی بود؟

- (۱) بازگشتن نسلش به توحید و اقامه عدل - معلمی در نگاه معصومین (ع) جایگاه رفیع دارد.
- (۲) بازگشتن نسلش به توحید و اقامه عدل - معلمی یک انتخاب صحیح است.
- (۳) قرارداد رهبری امت و اقامه نماز در ذریه‌اش - معلمی یک انتخاب صحیح است.
- (۴) قرارداد رهبری امت و اقامه نماز در ذریه‌اش - معلمی در نگاه معصومین (ع) جایگاه رفیع دارد.

۴۰ دقیقه

هوش و استعداد معلّمی

* بر اساس متن زیر از کتاب «چگونه گورخر راه‌راه شد؟» از انتشارات «نشر نو» به سه پرسشی که در پی می‌آید پاسخ دهید.

چالش زیست‌شناسی تکاملی، تبیین خاستگاه و کارکرد سازش‌هاست. گاهی ممکن است معلوم شود که بعضی چیزها از آنچه در نگاه نخست به نظر می‌رسد پیچیده‌ترند. یک مثال زرافه است، یا در واقع گردن بی‌اندازه دراز آن. در نگاه نخست همه چیز روشن به نظر می‌رسد: گردن زرافه، که طول آن می‌تواند به دو متر برسد، به این دلیل انتخاب شده که به دارنده‌اش دسترسی اختصاصی به بالاترین برگ‌های درختان را می‌دهد، و هیچ جانور دیگری نمی‌تواند به آنها برسد. پس این سازشی است که برای پرهیز از رقابت بر سر غذا با جانوران دیگر طراحی شده است. تا سال‌ها این روایت پذیرفته شده بود، هر چه باشد، خود چارلز داروین در «اصل انواع» به این مسأله پرداخته است. {...} گردن زرافه به مثالی در کتاب‌های درسی تبدیل شد، و به عنوان نمونه‌ای از عملکرد انتخاب طبیعی در کتاب‌ها و مقاله‌های غیرتخصصی پرشمار به تصویر کشیده شد. اما در نیمه‌ی دهه‌ی ۱۹۹۰ تعدادی از زیست‌شناسان به این استدلال ایراد جدی وارد کردند: مشاهدات نشان می‌داد که زرافه‌ها اصلاً از گردن بلندشان برای چریدن در ارتفاع استفاده نمی‌کنند. در واقع، در اوقاتی که رقابت بر سر غذا از همیشه شدیدتر بود، زرافه‌های ماده ممکن بود تا نیمی از زمان‌شان را به جای بهره‌برداری از امتیاز قد خود، گردن‌شان را افقی نگاه دارند. این زیست‌شناسان سناریوی متفاوتی را پیشنهاد کردند، سناریویی که در دیدگاه کلاسیک تاریخ تکامل به زرافه انقلاب کرد. آن‌ها استدلال کردند که کارکرد گردن زرافه عمدتاً به عنوان سلاحی است که در مبارزه میان زرافه‌های نر به کار گرفته می‌شود، همان‌طور که یک گوزن نر از شاخ‌هایش استفاده می‌کند.

۲۷۱-

کدام گزینه ارتباط بین دو بخش مشخص‌شده را بهتر بیان کرده است؟

- (۱) عبارت دوم، نمونه‌ای را از آن‌چه در عبارت نخست آمده است، شاهد مثال گرفته و تبیین کرده است.
- (۲) عبارت نخست مثالی است برای درستی آن‌چه در عبارت دوم بیان شده است.
- (۳) عبارت دوم، نمونه‌ای است برای رد آن‌چه در عبارت نخست بیان و بر آن تکیه شده است.
- (۴) عبارت نخست، موضوعی تاریخی را بیان می‌کند و عبارت دوم نتیجه‌ی منطقی آن است.

۲۷۲- کدام گزینه از متن بالا برداشت می‌شود؟

- (۱) نظریه انتخاب طبیعی همواره مشکلات جدی در تبیین پیچیدگی‌های خود دارد و استنادپذیر نیست.
- (۲) چنانچه نظریه‌پرداز اصلی و جریان‌ساز یک نظریه در بیان نظریه‌ی خود خطا کار باشد، اصل نظریه مردود است.
- (۳) اکتشافاتی که در قالب انقلاب‌های علمی مشهور می‌شوند و نمود می‌یابند، عمدتاً موفقیت‌هایی چشمگیر دارند.
- (۴) آن دسته از مطالب علمی که در کتاب‌های درسی یا مقاله‌های غیرتخصصی بیان می‌شود، لزوماً کامل و یا صحیح نیست.

۲۷۳-

کدام گزینه با استدلال بیان‌شده‌ی زیست‌شناسان دهه‌ی ۱۹۹۰ میلادی مخالفت می‌کند؟

- (۱) جمهوری نیجر جمعیت کوچکی از زرافه‌ها دارد، ولی در سال ۲۰۰۹ دو مورد مرگ در نتیجه‌ی جنگ گردن میان زرافه‌های نر ثبت کرد.
- (۲) چرا گردن زرافه‌های ماده بلند است؟
- (۳) گردن درازتر در زرافه‌های نر، انعطاف‌پذیری و گشتاور بیشتری فراهم می‌کند و در نتیجه از آن سلاح مؤثرتری می‌سازد.
- (۴) جرمه‌های زرافه‌های نر فوق‌العاده ضخیم و سنگین است.

* بر اساس متن زیر برگرفته از کتاب «آسیب‌شناسی اجتماعی» نوشته «ابوالقاسم اکبری» و «مینا اکبری» به دو پرسش بعدی پاسخ دهید.

آسیب‌های اجتماعی در جوامع امروزی، به عنوان پیامدهای ناخواسته ساختارهای اقتصادی، فرهنگی و سیاسی، ظهور می‌کنند. «آنومی اجتماعی» که برای اولین بار امیل دورکیم آن را مطرح کرد، به وضعیتی اشاره می‌کند که در آن هنجارهای اجتماعی به دلیل تغییرات سریع فرهنگی یا اقتصادی دچار ضعف و زوال، و این وضعیت باعث افزایش رفتارهای انحرافی نظیر اعتیاد و خشونت و حتی جرایم سازمان‌یافته می‌شود. یکی دیگر از عوامل اصلی در بروز آسیب‌های اجتماعی، بحران هویت افراد و گروه‌های اجتماعی است. طبق نظریه‌ی هنری تاجفل، هویت فردی به شدت تحت تأثیر تعلقات گروهی و ارزش‌های اجتماعی است و در جوامعی که همگرایی فرهنگی کاهش می‌یابد، یا در گروه‌های اجتماعی که دچار تعارض هویتی شده‌اند، احتمال بروز کژروی اجتماعی بیشتر می‌شود: افراط در انزوای اجتماعی، یا کاهش همبستگی. علاوه بر این، نظریه‌ی تضاد اجتماعی کارل مارکس نیز بر این نکته تأکید می‌کند که نابرابری‌های طبقاتی و اقتصادی زمینه‌ساز تضادهای اجتماعی و در نهایت افزایش جرایم و آسیب‌های اجتماعی است.

۲۷۴- طبق متن بالا، به ترتیب کدام نظریه‌پرداز بر اهمیت اختلاف طبقاتی در آسیب‌های اجتماعی و کدام نظریه‌پرداز بر اهمیت هویت اجتماعی در آن

تأکید داشته‌اند؟

(۲) مارکس - تاجفل

(۱) مارکس - دورکیم

(۴) تاجفل - دورکیم

(۳) دورکیم - تاجفل

- ۲۷۵- طبق متن بالا، به ترتیب «کاهش همگرایی فرهنگی» چگونه به آسیب‌های اجتماعی منجر می‌شود و آنومی اجتماعی ناشی از چیست؟
- (۱) با کاهش همبستگی اجتماعی - کم‌ارزش شدن هنجارهای اجتماعی ناشی از سرعت تغییرات فرهنگی یا اقتصادی
  - (۲) با افزایش حس تعلق فرد به اجتماع - ناتوانی جامعه در ایجاد تغییرات فرهنگی و اقتصادی و امکان ارتقای طبقه‌ی اجتماعی فرد
  - (۳) با افزایش حس تعلق فرد به اجتماع - کم‌ارزش شدن هنجارهای اجتماعی ناشی از سرعت تغییرات فرهنگی یا اقتصادی
  - (۴) با کاهش همبستگی اجتماعی - ناتوانی جامعه در ایجاد تغییرات فرهنگی و اقتصادی و امکان ارتقای طبقه‌ی اجتماعی فرد
- ۲۷۶- برخی از سینمادوستان صاحب‌نظر اعتقاد دارند فیلم‌های اولیه‌ی سینما، عمدتاً بهتر از فیلم‌های امروزی هستند. کدام گزینه می‌تواند دلیل این اعتقاد باشد؟
- (۱) معلومات عمومی از ارزش سلیقه‌ی هنری مردم در طول زمان به تدریج بیش‌تر شده است.
  - (۲) گسترش آموزشگاه‌های هنری باعث شده است، بازیگران از سنین کم‌تری یادگیری بازیگری را آغاز کنند.
  - (۳) افزایش توانایی‌های تکنولوژیکی و جنبه‌های هنری، باعث کاهش اهمیت دیگر جنبه‌های فیلم‌سازی شده است.
  - (۴) اهمیت پیام‌های تجاری و اقتصادی فیلم‌ها به دلیل استقلال بیش‌تر فیلم‌سازان از دولت‌ها، به مرور کم‌تر شده است.
- ۲۷۷- کدام ضرب‌المثل با ضرب‌المثل «پایان شب سیه سپید است» هم‌مفهوم است؟
- (۱) مار گزیده از ریسمان سیاه و سفید می‌ترسد.
  - (۲) موش به سوراخ نمی‌رفت، جارو به دمش می‌بست.
  - (۳) از این ستون تا اون ستون فرجه.
  - (۴) گندم از گندم بروید جو ز جو.
- * برای هر یک از روزهای هفته، یک کارت در نظر گرفتیم و روی هر کدام، یکی از حروف «ص ض ط ظ ع غ ف» را نوشتیم، به شکلی که اگر کارت‌ها را به ترتیب روزهای هفته کنار هم قرار دهیم، هیچ دو حرف کنار هم در الفبا، و یا هیچ دو حرف نقطه‌دار، کنار هم قرار نمی‌گیرند. بر این اساس به سه پرسش بعدی پاسخ دهید.
- ۲۷۸- حرف کدام روز هفته قطعاً معلوم است؟
- (۱) شنبه
  - (۲) سه‌شنبه
  - (۳) جمعه
  - (۴) چهارشنبه
- ۲۷۹- کارت روز یکشنبه ...
- (۱) قطعاً «ف» است.
  - (۲) یا «ص» است یا «ع».
  - (۳) قطعاً «ظ» است.
  - (۴) یا «ص» است یا «غ».
- ۲۸۰- چند حرف ممکن است متعلق به روز دوشنبه باشند؟
- (۱) دو حرف
  - (۲) سه حرف
  - (۳) چهار حرف
  - (۴) پنج حرف
- ۲۸۱- در کیسه‌ای سه مهره قرمز، چهار مهره آبی، پنج مهره زرد و شش مهره سبز داریم. با چشم بسته، حداقل چند مهره را از کیسه بیرون بیاوریم که مطمئن شویم از حداقل سه رنگ، حداقل دو مهره بیرون آورده‌ایم؟
- (۱) ۱۲
  - (۲) ۱۳
  - (۳) ۱۴
  - (۴) ۱۵
- ۲۸۲- از ورودی «الف» در شکل زیر، در هر ساعت سه لیوان خام وارد مسیر رنگ می‌شود. ورودی «ب» توان آن را دارد که در هر ساعت، هشت لیوان را رنگی کند. ورودی «ج» نیز می‌تواند در هر ساعت، به اندازه مورد نیاز پنج لیوان، نگهدارنده رنگ به لیوان‌ها بپاشد. سه ساعت پس از شروع کار در یک مسیر خالی، چند لیوان کامل از خروجی «د» بیرون آمده است؟
- (۱) ۹
  - (۲) ۴۰
  - (۳) ۱۲۰
  - (۴) ۳۶۰
-
- ۲۸۳- یک بازیکن تنیس در طول بازی خود، آمار سی و پنج درصد پیروزی، در دو بیست بازی ثبت کرده است. او حداقل چند بازی دیگر باید انجام دهد تا درصد پیروزی‌هایش به پنجاه درصد برسد؟
- (۱) ۱۵
  - (۲) ۳۰
  - (۳) ۴۵
  - (۴) ۶۰
- ۲۸۴- مستطیلی را به سه مستطیل کوچک‌تر و مساوی هم تقسیم کرده‌ایم، به شکلی که هر کدام از این مستطیل‌های کوچک، طولی دو برابر عرض خود دارند. با کدام داده(ها) می‌توان دریافت مساحت مستطیل بزرگ چند واحد مربع است؟
- الف) اندازه محیط هر یک از مستطیل‌های کوچک، شش دهم محیط مستطیل بزرگ است.
- ب) اندازه طول مستطیل بزرگ، سه برابر اندازه عرض هر یک از مستطیل‌های کوچک است.
- (۱) داده «الف» کافیست و به داده «ب» احتیاجی نیست.
  - (۲) داده «ب» کافیست و به داده «الف» احتیاجی نیست.
  - (۳) برای حل سؤال به‌طور هم‌زمان به هر دو داده احتیاج داریم.
  - (۴) با هر دو داده نیز به جواب نمی‌رسیم.

۲۸۵- کدام عدد در الگوی گل‌های گلدان زیر نادرست نوشته شده است؟

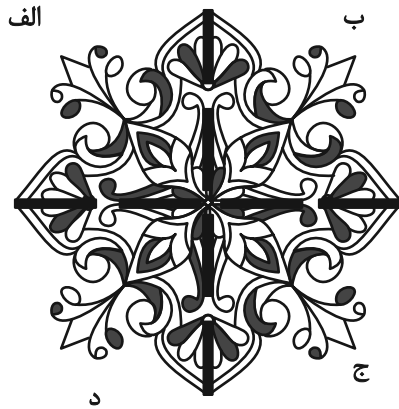
۱ (۱)

۲ (۲)

۳ (۳)

۴ (۴)

۲۸۶- کدام قسمت از شکل زیر تقارن آن را به هم زده است؟

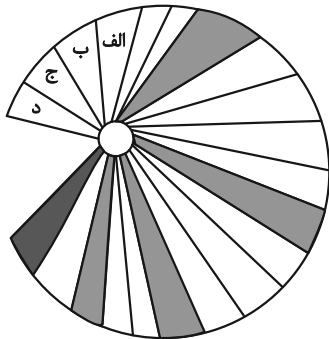
الف (۱)

ب (۲)

ج (۳)

د (۴)

۲۸۷- کدام مورد را رنگ کنیم تا الگوی درستی در شکل زیر ایجاد شود؟

الف (۱)

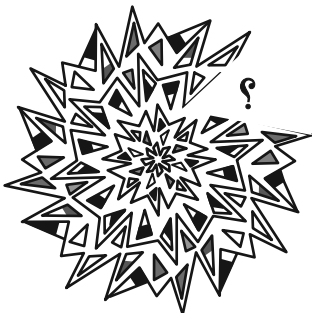
ب (۲)

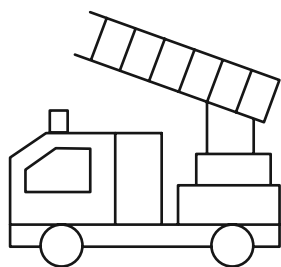
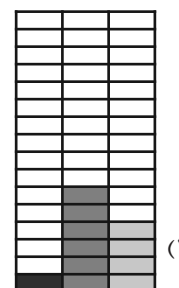
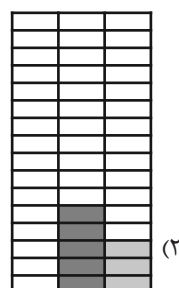
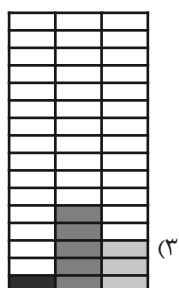
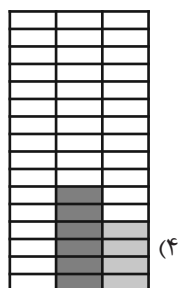
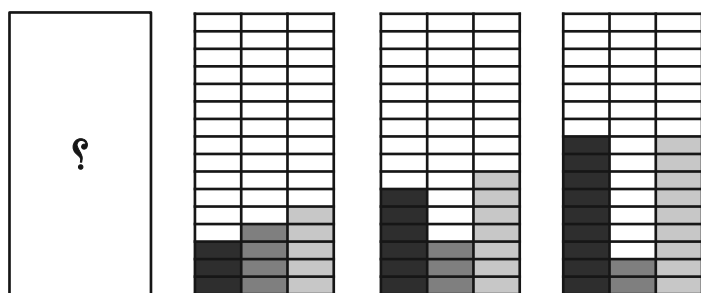
ج (۳)

د (۴)

* در دو پرسش بعدی تعیین کنید در الگوی ارائه شده، کدام گزینه بهتر به جای علامت سؤال قرار می‌گیرد.

۲۸۸-

۲۹۰- در شکل زیر چند مستطیل وجود دارد؟

۲۴ (۲)

۲۳ (۱)

۲۶ (۴)

۲۵ (۳)

پاسخ نامه آزمون ۱۵ فروردین ماه ۱۴۰۴ دوازدهم تجربی

تیم علمی تولید آزمون					
نام درس	نام گزینشگر	نام مسئول درس	ویراستار استاد	تیم ویراستاری	بازبین نهایی
زیست‌شناسی	محمدحسن کریمی فرد	مهدی جباری	حمید راهواره مسعود بابایی	علیرضا دبابی - مریم سپهی - محمدرضا گلزاری - علی سنگ‌تراش - محمدمبین سیدشریتی - پرهام باقری - امیررضا یوسفی - علی سلاجقه - سینا الهامی	احسان بهروزپور
فیزیک	مهدی شریفی	نیلگون سپاس	سعید محبی	علی کنی - امیرمحمد ابراهیمی	امیرحسین نقیبی
شیمی	مسعود جعفری	امیرحسین مرتضوی	محمد حسن زاده مقدم	حسین ربانی نیا - ارسلان کریمی - علی محمدی کیا - امیرحسین فرامرزی	محمدرضا طاهری نژاد
ریاضی	رضا سیدنجفی	علی مرشد	دانیال ابراهیمی	مانی موسوی	محمد عباس آبادی
تیم علمی مستندسازی					
نام درس	نام مسئول درس	ویراستار دانشجو			
زیست‌شناسی	مهساسادات هاشمی	سروش جدیدی - امیرمحمد نجفی			
فیزیک	حسام نادری	آراس محمدی - حسین داودی - سجاد بهارلویی			
شیمی	الیه شهبازی	آتیلا ذاکری - محمدصدرا وطنی - محسن دستجردی			
ریاضی	سمیه اسکندری	معصومه صنعت‌کار - علیرضا عباسی زاهد - محمدرضا مهدوی			
نام درس	طراحان سؤال				
زیست‌شناسی	ارسلان محلی - اشکان خرمی - ایمان شهبای نسب - پوریا برزین - پیام هاشم زاده - حامد حسین پور - رامین حاجی موسائی - ستاره زالخانی - سجاد قائدی - سعید اعظمی - علی براتی - علی داوری نیا - علی درفکی - علیرضا رحیمی - مبین حیدری - مبین رضائی - محمد رضائیان - محمد زارع - محمدحسن کریمی فرد - محمد صالح بلوچی - محمدعلی حیدری - محمد مهدی آقازاده - محمد مهدی طهماسبی - مریم سپهی - مزدا شکوری - مسعود بابایی - مهدی جباری - مهدی ماهری - نیلوفر شربتیان - نیلوفر شعبانی - وحید زارع - یاسین احمدی				
فیزیک	ابوالفضل خالقی - بابک اسلامی - حسین مخدومی - خسرو ارغوانی فرد - زهره آقامحمدی - سید علی میرنوری - شادمان ویسی - عبدالرضا امینی نسب - علیرضا گونه - غلامرضا محبی - کاظم شاهملکی - محسن قندچلر - محمدعلی راست پیمان - مسعود قره‌خانی - مهدی رضوی - مهدی شریفی - مهدی فتاحی - میثم دشتیان				
شیمی	امیر اسکندری نژاد - امیر حاتمیان - امیرحسین طیبی - امیرحسین معروفی - امیررضا حکمت‌نیا - بهمن عباسی قراچه - بهنام قازانچایی - حسن رحمتی کوکنده - رسول عابدینی زواره - روزبه رضوانی - سیدرحیم هاشمی دهکردی - سیدرضا رضوی - صلاح الدین ابراهیمی - عبدالرضا دادخواه - متین قنبری - محمد فائز نیا - میثم کوثری لنگری - هادی عبادی - هادی مهدی زاده - یاشار باغساری				
ریاضی	آریان حیدری - حسین اسفینی - رضا سیدنجفی - سروش موئینی - سعید پناهی - سعید نصیری - عباس الهی - علی مرشد - علی اصغر شریفی - فهیمه ولی زاده - قاسم کتابچی - محمد ساسانی - محمدامین روانبخش - مصطفی کریمی - مهدی براتی - مهدی ملارضانی - مهرداد فولادی - نیما کدبوریان - یاسین سپهر - یغما کلانتریان				

مدیر تولید آزمون	مسئول دفترچه تولید آزمون	مدیر مستندسازی	مسئول دفترچه مستندسازی	ناظر چاپ	حروف نگاری
زهرالسادات غیائی	عرشیا حسین زاده	محیا اصغری	سمیه اسکندری	حمید محمدی	ثریا محمدزاده

زیست‌شناسی ۳

۱- گزینه «۲»

(موردی بیماری)

در نتیجه اضافه شدن پادزیست باکتری‌های غیرمقاوم حذف می‌شوند و جمعیت باکتری‌ها با شرایط جدید، سازش پیدا می‌کنند. بررسی سایر گزینه‌ها: انتخاب طبیعی می‌تواند علت مقاوم شدن باکتری‌ها به پادزیست‌ها را توضیح دهد در این مثال باکتری‌های غیرمقاوم از بین می‌روند و باکتری‌های مقاوم تکثیر می‌شوند (بنابراین غیرمقاوم‌ها به مقاوم تبدیل نمی‌شوند) (رد گزینه ۱) و به تدریج همه جمعیت را به خود اختصاص می‌دهند (رد گزینه ۴)؛ وقتی از تفاوت‌های فردی سخن می‌گوییم در واقع در حال بررسی جمعیتی از افراد هستیم نه یک فرد. انتخاب طبیعی «جمعیت» را تغییر می‌دهد نه «فرد» را. در این مورد تنوع ژنتیکی باکتری‌ها مانع از اثرگذاری انتخاب طبیعی نشده بلکه تقویت‌کننده و زمینه‌ساز آن است. (رد گزینه ۳)

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۵)

۲- گزینه «۲»

(مهم‌مسئله کرمی فرر)

در نوعی از جهش جابه‌جایی، دو فام تن غیرهمتا تحت تأثیر قرار می‌گیرند. در این حالت از طول یکی از آن‌ها کاسته شده و بر طول دیگری افزوده می‌شود. بنابراین بر طول دنا تأثیر گذار است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جهش واژگونی همواره و جهش جابه‌جایی بعضاً درون یک کروموزوم انجام می‌شوند. در این دو حالت اگر محل سانترومر تغییر نکند، جهش رخ داده در کاربوتیپ قابل تشخیص نیست. گزینه «۳»: جهش حذف اگر در یک انتهای کروموزوم رخ دهد، بدون تشکیل پیوند فسفودی استر انجام می‌شود. اما دقت کنید که این نوع جهش معمولاً منجر به مرگ یاخته می‌شود نه فرد!!

گزینه «۴»: جهش‌های بزرگ به دو دسته جهش‌های ساختاری و عددی تقسیم بندی می‌شوند. در جهش عددی، شکستن پیوند فسفودی استر رخ نمی‌دهد.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۰ و ۵۱)

۳- گزینه «۳»

(نیلوفر شعبانی)

از ازدواج پدر $X^H Y Pp$ و مادر $X^H X^H Pp$ می‌توان دختر سالم Pp یا Pp داشت اما تولد دختر بیمار از نظر هموفیل ممکن نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در صورتی که پدر مبتلا (pp) و مادر از نظر PKU سالم و ناخالص باشد (Pp)، تولد فرزند بیمار ممکن است. از آنجایی که پدر از نظر گروه خونی $BBdd$ یا $BOdd$ است و مادر $ABDD$ و یا $ABDd$ می‌باشد، تولد فرزند با گروه خونی $BBdd$ امکان دارد.

گزینه «۲»: از ازدواج پدر $X^h Y dd$ و مادر $X^H X^h Dd$ می‌توان پسر سالم $X^H Y dd$ داشت.

گزینه «۴»: از ازدواج پدر $X^H Y OO$ و مادر $X^h X^h$ و BO یا AO می‌توان فرزند ناقل $X^H X^h$ و ناخالص از نظر گروه خونی (BO یا AO) داشت.

(انتقال اطلاعات در نسل‌ها) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۹، ۴۰، ۴۳ و ۴۵)

۴- گزینه «۳»

(مهم‌مسئله میدری)

گزینه «۱»: با توجه به اینکه صورت سوال اشاره به بیماری کم خونی داسی شکل دارد مرد سالم مصون در برابر ابتلا به مالاریا، دارای ژنوتیپ ناخالص برای این نوع کم خونی بوده و زن حساس به مالاریا نیز ژنوتیپ $Hb^A Hb^A$ دارد. در این صورت امکان ندارد که فرزند خانواده دارای ژنوتیپ $Hb^S Hb^S$ باشد.

گزینه «۲»: توجه داشته باشید که با توجه به اینکه مادر و پدر خانواده گویچه‌هایی با ظاهری طبیعی دارد و از نظر بیماری کم خونی داسی شکل سالم هستند، امکان دارد که دختر خانواده از نظر این بیماری سالم باشد همچنین فرزند هر ژنوتیپی که برای کم خونی داسی شکل داشته باشد، می‌تواند با

استفاده از دستگاه ایمنی خود با بیماری‌های انگلی از جمله مالاریا مقابله کند. گزینه «۳»: دقت داشته باشید که در صورتی که پدر خانواده ژنوتیپ ناخالص داشته باشد نیز، گویچه‌های قرمز فرد در برابر ورود عامل مالاریا مقاوم نیستند؛

بلکه عامل مالاریا پس از ورود به گویچه‌های قرمز فرد از بین می‌رود. علت غلط بودن این گزینه این است که ممکن نیست که گویچه قرمز مرد در برابر ورود عامل مالاریا به این گویچه‌ها مانع شوند. بلکه عامل مالاریا پس از ورود به گویچه‌های قرمز فرد از بین می‌رود. از طرفی فرزند متولد شده نیز اگر هر کدام ناخالص باشند می‌تواند دگره را به نسل آینده منتقل کند.

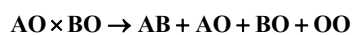
گزینه «۴»: در این گزینه با توجه به بخش اول گزینه، امکان دارد که پسر دارای ژنوتیپ ناخالص برای بیماری کم خونی داسی شکل متولد شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴۳ و ۵۴)

۵- گزینه «۱»

(علیرضا رحیمی)

با توجه به صورت سوال گروه خونی یکی از فرزندان AB و دیگری OO است از آنجا که هر فرزند یک دگره را از مادر و دگره دیگر را از پدر دریافت می‌کند می‌توان نتیجه گرفت گروه خونی والدین آنها AO و BO است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: امکان تولد فرزندی با گروه خونی AO یا BO وجود دارد. گزینه «۳» و گزینه «۴»: گروه خونی والدین AO و BO است بنابراین یکی از والدین کربوهیدرات A و والد دیگر کربوهیدرات B در سطح گلبول‌های قرمز وجود دارد.

(انتقال اطلاعات در نسل‌ها) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰)

۶- گزینه «۳»

(مهم‌مسئله آقازاده)

طبق شکل ۱۶، جایگاه اتصال لاکتوز به مهارکننده در سمتی از آن قرار دارد که دور از محل اتصال آن به اپراتور است.

گزینه «۱»: مهارکننده نسبت به رنابسپاراز به جایگاه نزدیک‌تری از دنا نسبت به ژن‌های مربوط به تجزیه لاکتوز (نه مالتوز)، متصل می‌شود.

گزینه «۲»: ژن‌های مربوط به تجزیه لاکتوز دارای یک راه‌انداز مشترک هستند و هریک راه‌اندازی اختصاصی ندارند.

گزینه «۴»: رونویسی با چسبیدن رنابسپاراز به راه‌انداز مربوط به ژن شروع می‌شود. حال اگر مانعی بر سر راه رنابسپاراز وجود داشته باشد (مثل

مهارکننده)، رونویسی ادامه نمی‌یابد و انجام نمی‌شود.

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۳۴)

۷- گزینه «۲»

(مژدا شکوری)

«الف» درست، در طول دنا تعداد پیوندهای فسفودی استر که تغییری نمی کند یعنی حذف نوکلئوتید با جایگزینی نوکلئوتید جدید را داریم که در کل تعداد پیوندهای فسفودی استر ثابت خواهد ماند.

«ب» نادرست، در جهش دگر معنا چون رمز یک آمینواسید به رمز

آمینواسید دیگر تغییر کرده است بنابراین در رنای پیک حاصل از آن ژن توالی مولکول رنا تغییر کرده است اما اندازه مولکول رنا تغییر نکرده است (رنا اجرا کننده دستورات دناست).

«ج» نادرست، در جهش دگر معنا توالی آمینواسیدی پلی پپتیدی تغییر می کند.

«د» نادرست، دقت کنید رنای پیک نابالغ در هر یاخته‌ای وجود ندارد و از ویژگی‌های سلول یوکاریوتی است و پروکاریوتها فاقد آن هستند.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۴۹)

۸- گزینه «۳»

(علی داوری نیا)

گونه‌زایی هم‌میهنی به دنبال جدا نشدن فام‌تن‌ها در میوز گیاه گل مغربی رخ می‌دهد. اگر خطای میوزی در دومین تقسیم (میوز ۲) رخ دهد، دو کروماتید یک کروموزوم که ال‌های یکسانی دارند جدا نشده و با هم وارد یک یاخته می‌شوند. در یاخته تخم حاصل، این کروماتیدها کروموزوم‌هایی را تشکیل می‌دهند که ال‌های یکسانی دارند. سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» دقت کنید که در ژنوم فقط یک کروموزوم از کروموزوم‌های همتا بررسی می‌شود و مقدار ژنوم گیاهان $2n$ و $4n$ برابر می‌باشد بلکه فقط تعداد کروموزوم‌های بیشتری دارند.

گزینه «۲» در گیاهان یاخته‌های حاصل از میوز گامت نمی‌باشند و گامت‌ها به دنبال تقسیم میتوز ایجاد می‌شوند!

گزینه «۴»: اگر جدا نشدن کروموزوم‌ها در یکی از تقسیمات میوز ۲ رخ دهد، نیمی از گامت‌ها طبیعی بوده و نیم دیگر غیرطبیعی می‌باشند.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۶۰ تا ۶۲)

۹- گزینه «۳»

(مهمرسن کریمی فرور)

صورت سوال اشاره به جهش و شارش ژن دارد. در جهش با تولید دگره جدید و در شارش ژن با انتقال دگره جدید به جمعیت، دگره جدید به جمعیت افزوده می‌شود.

موارد ب و ج و د وجه اشتراک آن‌ها می‌باشند.

بررسی همه موارد:

الف: دقت کنید که طی شارش ژن برخلاف جهش، دگره جدید ایجاد نمی‌شود بلکه این دگره از جمعیتی دیگر به این جمعیت منتقل می‌شود.

ب: مطابق متن کتاب درسی در بالای صفحه ۵۴، انتخاب طبیعی علت مقاوم شدن باکتری‌ها نسبت به پادزیست را توضیح می‌دهد.

ج: جهش شارش ژن فراوانی نسبی دگره‌ها را تغییر می‌دهند.

د: هر دو عامل شارش ژن و جهش برخلاف سایر عوامل برهم زنده تعادل در جمعیت، موجب افزایش تنوع می‌شوند. در طرف مقابل با اثر انتخاب طبیعی، دگره‌های ناسازگار از جمعیت حذف شده و می‌تواند موجب کاهش تنوع شود

پس انتخاب طبیعی می‌تواند برخلاف شارش ژن و جهش عمل کرده و اثرات آن‌ها را کاهش دهد. مثلاً اگر دگره جدیدی به جمعیت اضافه شده باشد، انتخاب طبیعی می‌تواند آن را حذف کند.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۶)

۱۰- گزینه «۴»

(مهمرزاد)

این مقایسه نشان می‌دهد که ساختار بدنی بعضی گونه‌ها از طرح مشابهی برخوردار است. مقایسه اندام حرکتی جلویی در مهره‌داران مختلف، از طرح ساختاری یکسان حکایت دارد. اندام‌هایی را که طرح ساختاری آنها یکسان است، حتی اگر کار متفاوتی انجام دهند، «اندام‌ها یا ساختارهای همتا» می‌نامند. دست انسان، بال پرنده، باله دلفین و دست گربه مثال‌هایی از اندام‌های همتا هستند.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۱- گزینه «۲»

(مهری ماهری)

شکل نشان دهنده جهش مضاعف شدگی است.

عبارت «الف» و «ج» صحیح است.

بررسی همه عبارت‌ها:

الف) هر نوع ناهنجاری ساختاری می‌تواند در شرایطی باعث تغییر جایگاه سانترومر شود.

ب) به طور مثال ناهنجاری کروموزومی اگر از نوع عددی باشد نیز می‌تواند توسط کاریوتیپ شناسایی شود.

ج) در هر نوع ناهنجاری ساختاری که شامل جهش حذف، واژگونی،

مضاعف‌شدگی و جابه‌جایی می‌باشد، قسمتی از کروموزوم شکسته خواهد شد یعنی در آن ناحیه پیوند فسفودی استر در هر دو رشته تخریب می‌شود.

د) ناهنجاری ساختاری مانند جابه‌جایی نیز می‌تواند بین دو کروموزوم رخ بدهد.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۰)

۱۲- گزینه «۴»

(ستاره زالفانی)

منظور جایگاه P می‌باشد. هنگامی که رشته پلی پپتیدی از رنای ناقل جایگاه p جدا می‌شود تا به رنای ناقل جایگاه A اتصال یابد در این جایگاه tRNA فاقد آمینواسید مشاهده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱» منظور جایگاه A و E می‌باشد. در جایگاه A اگر رنای ناقل وارد شده، نتواند استقرار پیدا کند، بلافاصله خارج می‌شود. شکستن پیوند

هیدروژنی به طور پیوسته، فقط در جایگاه E رخ می‌دهد. البته در جایگاه A نیز اگر از سه نوکلئوتید، مثلاً دو تای آن‌ها پیوند هیدروژنی تشکیل بدهند و یکی تشکیل ندهند (که به معنی عدم استقرار رنای ناقل است) شاهد شکسته شدن پیوندهای تشکیل شده و خروج رنای ناقل هستیم اما دقت کنید که این حالت به طور پیوسته رخ نمی‌دهد یعنی ممکن است رنای ناقل وارد شده توسط هیچ کدام از نوکلئوتیدهای پادرمز خود نتواند پیوند هیدروژنی تشکیل

دهد پس برای خروج دیگر نیازی به شکسته شدن پیوند هیدروژنی نیست.

گزینه «۲»: منظور جایگاه A و P می‌باشد. شکستن پیوند کووالانسی (بین آمینو اسید و رنای ناقل) فقط در جایگاه P رخ می‌دهد.

۱۶- گزینه «۱»

(مهم‌مهری طوماسی)

گزینه «۱»: آنزیم لیزوزیم از نوع برون یاخته‌ای هست و همانند هورمون انسولین، ترشح می‌شود. هر دو پروتئینی می‌باشند و پس از تولید توسط وزیکول‌هایی از شبکه آندوپلاسمی زبر، به دستگاه گلژی رفته و از آن جا به منظور ترشح، به سمت غشای یاخته‌ای هدایت می‌شوند. گزینه «۲»: دیواره یاخته گیاهی، از موادی مانند پکتین و سلولز تشکیل شده است. سلولز، مولکول پلی ساکاریدی (نه پروتئینی) می‌باشد. گزینه «۳»: پمپ سدیم پتاسیم، نوعی پمپ غشایی بوده و در نتیجه توسط رانتهای متصل به شبکه آندوپلاسمی تولید می‌شود. گزینه «۴»: دقت کنید در داخل هسته، رانتهای پروتئین‌های متصل به دنا هسته‌ای، توسط رانتهای آزاد در ماده زمینه‌ای سیتوپلاسم تولید می‌شوند.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه‌های ۶۱ و ۸۰) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۸ و ۳۱)

۱۷- گزینه «۳»

(مهم‌مهری کریمی فر)

در مولکول میوزین، همزمان با تغییر شکل این پروتئین (تغییر زاویه سر نسبت به دم) شاهد کاهش طول سارکومر و کاهش طول ماهیچه هستیم. مولکول‌های پروتئینی مانند میوزین که بیش از یک زنجیره پلی پپتیدی دارند دارای ساختار چهارم پروتئین‌ها هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: ماهیچه یک اندام است که درون خود بافت‌های مختلف دارد. درون رگ‌های خونی ماهیچه، هموگلوبین مشاهده می‌شود. می دانیم که ساختار نهایی هموگلوبین، ساختار چهارم است اما توصیف ارائه شده در این گزینه برای ساختار سوم می‌باشد. گزینه «۲»: دقت کنید که ژن گروه خونی موجود در فام تن شماره ۹، مربوط به آنزیمی که در نهایت کربوهیدرات گروه خونی را به غشا اضافه می‌کند و ربطی به پروتئین گروه خونی موجود در غشا ندارد. ژن پروتئین D در فام تن شماره ۱ قرار دارد. گزینه «۴»: دقت کنید که درون سارکومر سلول ماهیچه ای، هیچ پروتئین آهن داری مشاهده نمی‌شود. میوگلوبین درون ماده زمینه سیتوپلاسم و هموگلوبین درون گلبول‌های قرمز است.

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۸- گزینه «۳»

(مبین رضانی)

مقدار بسیار کمی از آنزیم کافی است تا مقدار زیادی از پیش ماده را در واحد زمان به فرآورده تبدیل کند (درستی گزینه «۴»). اگر مقدار آنزیم زیادتر شود تولید فرآورده در واحد زمان افزایش می‌یابد. افزایش غلظت پیش ماده در محیطی که آنزیم وجود دارد نیز می‌تواند تا حدی باعث افزایش سرعت شود ولی این افزایش تا زمانی ادامه می‌یابد که تمامی جایگاه‌های فعال آنزیم‌ها با پیش ماده اشغال شوند (درستی گزینه «۱»). پس نمودار تولید فرآورده به مقدار آنزیم با شیبی تقریباً ثابت است و مثل نمودار تولید فرآورده ثابت نمی‌شود. زیرا نسبت آنزیم به پیش ماده بسیار کم است (رد گزینه «۳»). به آنزیم می‌تواند یک یا چند پیش ماده از انواع مختلف متصل باشد مثل آنزیم‌های شرکت کننده در تولید یک ماده که از ترکیب چند ماده تولید شده‌اند.

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۸ و ۲۰)

گزینه «۳»: کاهش فشار اسمزی هم‌ارز با تولید و وجود آب است که این اتفاق در جایگاه A بعد از تولید پیوند پپتیدی رخ می‌دهد. عبارت بعدی برای اولین حرکت ریبوزوم نادرست است.

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۱۳- گزینه «۴»

(وید زارع)

گزینه «۴»: پروتئین فعال کننده در تنظیم مثبت رونویسی نقش دارد. قند مالتوز پس از اتصال به این پروتئین، باعث هدایت آن به سمت جایگاه اتصال خود در مولکول دنا می‌شود. گزینه «۱»: در تنظیم منفی رونویسی، خود قند لاکتوز، محرک فعالیت رنابسپاراز است؛ چرا که با اتصال آن به پروتئین مهارکننده، باعث برداشته شدن مانع سر راه رنابسپاراز و انجام رونویسی از ژنهای مربوط به تجزیه لاکتوز می‌شود. دقت داشته باشید که در باکتری اشرشیاکلا، آنزیم‌های موثر در تجزیه لاکتوز (نه تولید آن) ایجاد می‌شوند.

گزینه «۲»: آنزیم رنابسپاراز، پیوند فسفودی استر تشکیل می‌دهد. در تنظیم منفی رونویسی، رنابسپاراز به تنهایی قابلیت شناسایی و اتصال به راه انداز را دارد.

گزینه «۳»: توالی اپراتور، در تنظیم منفی رونویسی مؤثر است؛ نه تنظیم مثبت!

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۴- گزینه «۲»

(علی رفقی)

قبل از همانندسازی ابتدا پیچ و تاب فامینه باز شده و پروتئین‌های همراه آن یعنی هیستون‌ها از آن جدا می‌شوند تا همانندسازی بتواند انجام شود. سپس آنزیم هلیکاز پیوندهای هیدروژنی بین دو رشته را از بین برده و آنزیم دنابسپاراز با شکستن پیوند بین گروه‌های فسفات، نوکلئوتیدهای تک‌فسفاته را به انتهای رشته در حال تشکیل اضافه می‌کند. شکسته شدن پیوند فسفودی استر نیز مربوط به عملکرد نوکلئازی دنابسپاراز می‌باشد که با مصرف ATP همراه بوده بنابراین افزایش غلظت فسفات را دریاخته داریم. بنابراین موارد الف و د در فرآیند ویرایش رخ می‌دهند.

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۱۵- گزینه «۲»

(مهم‌مهری آقازاده)

گروهی از عوامل رونویسی با اتصال به نواحی خاصی از راه انداز، رنابسپاراز را به محل راه انداز هدایت می‌کنند. مهارکننده به اپراتور متصل می‌شود و نمی‌تواند به راه انداز متصل شود.

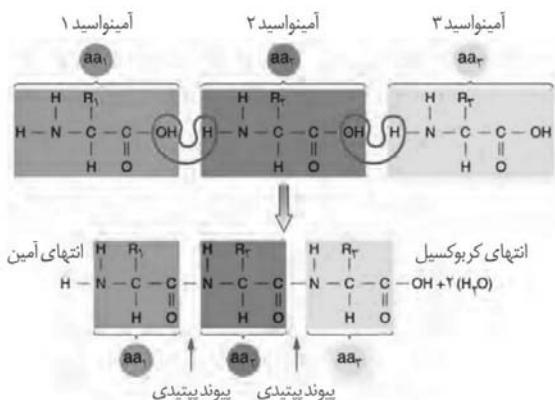
گزینه «۱»: گروهی از عوامل رونویسی به راه‌انداز و گروه دیگری به توالی افزاینده متصل می‌شوند، در نتیجه بیش از یک نوع هستند. مطابق متن کتاب درسی، در حضور قند مالتوز، انواعی از پروتئین به نام فعال کننده وجود دارند که به توالی‌های خاصی از دنا متصل می‌شوند.

گزینه «۳»: طبق شکل ۱۷، پروتئین فعال کننده کوچک‌تر از رنابسپاراز است؛ ولی عوامل رونویسی متصل به توالی افزاینده بزرگ‌تر از رنابسپاراز هستند.

گزینه «۴»: مطابق شکل رنابسپاراز برخلاف فعال کننده، به راه انداز متصل می‌شود.

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

گزینه «۲»: گروه‌های **R** آمینواسیدها ماهیت شیمیایی آمینواسیدها را تعیین می‌کند و در تشکیل پیوند پپتیدی شرکت نمی‌کند.
گزینه «۴»: گروه آمین در آمینواسیدها، طی تشکیل پیوند پپتیدی که نوعی واکنش سنتزآبدی است، یکی از اتم‌های خود یعنی یکی از اتم‌های هیدروژن را از دست می‌دهد. گروه کربوکسیل (نه گروه آمین) کربن داشته و واجد خاصیت اسیدی می‌باشد.

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۵ و ۱۶)

۲۲- گزینه «۴»

(اشکان فرمی)

شکل فرایند رونویسی را نشان می‌دهد که می‌تواند در یاخته یوکاریوت یا پروکاریوت رخ داده باشد. شماره‌های ۱ تا ۴ به ترتیب رنابسپاراز - رشته الگو - رشته رنای رونویسی شده - رشته رمزگذار را نشان می‌دهند.
بررسی همه موارد:

گزینه «۱»: در تمام مراحل رونویسی به دلیل جداسدن دو فسفات از ریبونوکلئوتیدها پیوند اشتراکی شکسته می‌شود این فرایند به کمک رنابسپاراز رخ می‌دهد. (نادرست)

گزینه «۲»: در یک انتهای رشته گروه فسفات نوکلئوتید تنها یک پیوند کووالان با سایر بخش‌های نوکلئوتید دارد.

گزینه «۳»: در صورتی که ۳ رنای پیک باشد نمی‌توان گفت که حتما یک کدون آغاز دارد! مثلا در اپران لک یا همان ژن‌های مربوط به تجزیه لاکتوز در اشرشیاکلاهی از سه ژن پشت هم یک رنای پیک ساخته می‌شود که هر کدام از ژن‌ها یک کدون آغاز مربوط به خود را دارند.

گزینه «۴»: شکل ۶ صفحه ۲۶ کتاب درسی رشته‌های رنای حاصل در بالا و پایین رشته دنای الگو در جهات مختلفی قرار گرفته‌اند.

(پیران اطلاعات در یاخته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲۲ و ۲۶ و ۳۰)

۲۳- گزینه «۱»

(مبین میدری)

در آزمایش‌های اول، دوم و سوم مشخص شد پروتئین‌ها که مونومر آمینواسیدی دارند ماده وراثتی نیستند با این تفاوت که آزمایش اول و دوم مورد قبول بقیه قرار نگرفت. در آزمایش سوم در بیشتر محیط‌های کشت انتقال صفت صورت گرفت. دقت کنید در آزمایش دوم از آنزیم‌های تخریب کننده استفاده نشد.

۱۹- گزینه «۱»

(مهم‌مهری طوماسی)

گزینه «۱»: در مرحله طویل شدن، رنای ناقل (**tRNA**) و در مرحله پایان، عوامل آزاد کننده می‌توانند در جایگاه **A** راتن (ریبوزوم) قرار بگیرند، که به ترتیب بسپارهایی از نوع نوکلئیک اسید و پروتئین می‌باشند. در هر کدام از این مراحل، رنای ناقل به همراه آمینواسید یا زنجیره‌ای از آمینواسیدها در جایگاه **P** دیده می‌شود. این مولکول‌ها نیز بسپار بوده و از به هم پیوستن چندین واحد (تک پار یا مونومر) به یکدیگر تشکیل می‌شوند.

گزینه «۲»: در مرحله پایان، رمزه (کدون) پایان وارد جایگاه **A** می‌شود. دقت کنید در این مرحله، نخستین آمینواسید زنجیره پپتیدی آزاد بوده و آخرین آمینواسید از سمت کربوکسیلی خود از رنای ناقل (**tRNA**) جدا می‌گردد.
گزینه «۳»: در همه مراحل ترجمه، رنای ناقل (**tRNA**) در جایگاه **P** دیده می‌شود. در طی مرحله طویل شدن، ورود رنای ناقل (**tRNA**) به جایگاه **A** و خروج آن‌ها از جایگاه **E** دیده می‌شود.

گزینه «۴»: در مرحله طویل شدن، رنای ناقل (**tRNA**) و در نتیجه، پادرمزه (آنتی کدون) آن در جایگاه **E** قابل مشاهده است. دقت کنید در ابتدای مرحله طویل شدن، نخستین آمینواسید با دومین آمینواسید (نه رشته پلی‌پپتیدی) پیوند پپتیدی داده و سپس رنای ناقل (**tRNA**) نخستین آمینواسید وارد جایگاه **E** می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴، ۱۵، ۱۶، ۲۷، ۳۰ و ۳۱)

۲۰- گزینه «۲»

(عامر مسین‌پور)

سوال در مورد آزمایشات گرفتیت است. در آزمایش دوم و سوم موش زنده ماند. در آزمایش سوم از باکتری پوشینه‌دار استفاده شد. با توجه به شکل کتاب، استرپتوکوکوس نومونای پوشینه‌دار، زیر پوشینه خود نوعی پوشش دیگر نیز دارد. (دیواره یاخته‌ای). بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در آزمایش اول و چهارم، مرگ موش رخ داد. هر دو آزمایش باکتری‌های زنده پوشینه‌دار باعث این اتفاق شدند.

گزینه «۳»: پوشینه عامل بیماری‌زایی و بروز علائم نیست.

گزینه «۴»: با توجه به شکل باکتری استرپتوکوکوس نومونیا، ضخامت پوشینه بیشتر از ضخامت غشا می‌باشد. (بخش‌های سبز رنگ در شکل).

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲ و ۳)

۲۱- گزینه «۳»

(وفیر زارع)

گزینه «۳»: ویژگی‌های منحصر به فرد هر آمینواسید، به گروه **R** وابسته است. با توجه به این خطوط کتاب درسی «در ساختار سوم تا خوردگی بیشتر صفحات و ماریچ رخ می‌دهد و پروتئین‌ها به شکل‌های متفاوتی در می‌آیند» و اینکه ساختار نهایی پروتئین میوگلوبین، ساختار سوم است می‌توان برداشت کرد که گروه **R** آمینواسیدها بیشترین نقش را در شکل دهی به پروتئین میوگلوبین دارند.

گزینه «۱»: با توجه به شکل می‌توان برداشت کرد که گروه کربوکسیل آمینواسید در اولین آمینواسید زنجیره پلی‌پپتیدی در تشکیل پیوند پپتیدی شرکت می‌کند. در ساختار گروه کربوکسیل آمینواسید، اکسیژن وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در آزمایش‌های دوم و سوم عصاره حاوی پروتئین باکتری به محیط کشت اضافه شد. تخریب دنا مربوط به آزمایش سوم است. وقتی انتقال صفت اتفاق می‌افتد برخی از باکتری‌ها پوشینه‌دار می‌شوند و در نتیجه اندازه آن‌ها نیز افزایش می‌کند. اندازه باکتری‌های پوشینه‌دار بیشتر از بدون پوشینه است.

گزینه «۳»: دقت کنید که در همه آزمایش‌ها انتقال صفت مشاهده شد اصل و اساس هر آزمایش مشاهده انتقال صفت بود که بتواند عامل موثر بر آن را تشخیص دهند.

گزینه «۴»: در آزمایش اول و سوم از پروتئازها استفاده شد همچنین سانتریفیوژ کردن مربوط به آزمایش دوم است. در همه آزمایش‌ها انتقال صفت صورت گرفت. در هنگام دریافت دنا توسط باکتری‌های بدون پوشینه بر مقدار ماده وراثتی آن‌ها افزوده می‌شود. دنا نوعی نوکلئیک اسید است و از اسم نوکلئیک اسید می‌توان اسیدی بودن دنا را فهمید.

(موکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۳)

۲۴- گزینه «۲»

بررسی عبارت‌ها:

الف) آنزیم‌های دنابسپاراز و رنابسپاراز توانایی تشکیل پیوند فسفودی استر را دارند، دنابسپاراز می‌تواند فعالیت نوکلئازی انجام دهد و پیوند فسفودی استر را به هنگام ویرایش بشکند.

ب) انواعی از آنزیم‌ها با یکدیگر فعالیت می‌کنند تا یک رشته دنا درمقابل رشته الگو ساخته شود یکی از مهم‌ترین آنها دنابسپاراز است.

ج) آنزیم رنابسپاراز توانایی باز کردن مارپیچ دنا را دارد و در برقراری پیوند فسفو دی استر بین نوکلئوتیدها نقش دارد.

د) هلیکاز و رنابسپاراز توانایی شکستن پیوند هیدروژنی را دارند، تشکیل پیوند هیدروژنی بدون نیاز به آنزیم انجام می‌شود.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱، ۱۲، ۲۳ و ۲۴)

۲۵- گزینه «۲»

موارد الف و ج صحیح هستند.

بررسی موارد:

الف و ج) بازهای آلی پیریمیدین، حلقه ۶ ضلعی دارند. بازهای آلی پورین نیز از طرف حلقه ۵ ضلعی خود (دارای نیتروژن) به حلقه قند ۵ ضلعی (فاند نیتروژن) قند با پیوند اشتراکی متصل می‌شوند. پس در ساختار مارپیچ دو رشته‌ای، حلقه‌های ۶ ضلعی مقابل هم (با پیوند هیدروژنی) قرار می‌گیرند. پس بین حلقه‌های ۶ ضلعی پیوند هیدروژنی و بین حلقه‌های ۵ ضلعی پیوند اشتراکی تشکیل می‌شود.

ب) دقت کنید که ATP از باز آلی آدنین، قند پنج کربنی ریبوز و گروه فسفات تشکیل شده است اما در ساختار دنا تنها قند دئوکسی‌ریبوز می‌تواند شرکت کند.

د) قند دئوکسی‌ریبوز ۵ کربن و ۵ راس دارد اما مطابق شکل کتاب درسی، در یکی از راس‌های این قند، کربن قرار نگرفته است بلکه اکسیژن قرار دارد. این یعنی که از ۵ کربن این قند، یکی از کربن‌ها در خارج از حلقه قرار دارد.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴، ۵، ۶، ۷، ۸ و ۱۱)

۲۶- گزینه «۲»

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در همانندسازی حفاظتی پس از ۲۰ دقیقه فقط دو نوار در لوله دیده می‌شود. در همانندسازی حفاظتی همیشه پس از تکثیر باکتری‌ها، یک نوار دنا سبک در بالای لوله و یک نوار دنا سنگین در پایین لوله تشکیل می‌شود.

گزینه «۲»: هم در همانندسازی نیمه حفاظتی و هم در همانندسازی حفاظتی، پس از ۴۰ دقیقه دو نوار در لوله دیده می‌شود. در همانندسازی نیمه حفاظتی بعضی از دناهای حاصل فقط رشته سبک دارند. همین‌طور در همانندسازی حفاظتی هیچ وقت دناهی با دو نوع رشته سبک و سنگین ایجاد نمی‌شود.

گزینه «۳»: فقط در همانندسازی پراکنده (غیرحفاظتی) پس از ۴۰ دقیقه یک نوار در لوله ایجاد می‌شود. در همانندسازی غیرحفاظتی، هر دنا حاصل دارای قطعاتی از رشته‌های قبلی و جدید می‌باشند.

گزینه «۴»: در همانندسازی نیمه حفاظتی و پراکنده پس از ۲۰ دقیقه، یک نوار در لوله دیده می‌شود. در همانندسازی پراکنده، نوار تشکیل شده همیشه در وسط لوله قرار می‌گیرد و در همانندسازی نیمه حفاظتی همیشه بعضی از دناهای تشکیل شده متوسط بوده و در وسط لوله قرار می‌گیرند.

(موکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۲۷- گزینه «۱»

آنزیم ۱ دنابسپاراز و آنزیم ۲ هلیکاز است.

دنا بسپاراز روبه‌روی هر نوکلئوتید رشته دنا نوکلئوتید مکمل آن را قرار می‌دهد. این آنزیم پس از برقراری هر پیوند فسفودی استر (نوعی پیوند اشتراکی) برمی‌گردد و رابطه مکملی بازهای آلی را بررسی می‌کند و در صورت وجود خطا آن را اصلاح می‌کند. به این فرآیند ویرایش گفته می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: بین هر جفت نوکلئوتید تعداد برابری پیوند هیدروژنی وجود ندارد. بنابراین انرژی مصرفی برای شکستن آنها یکسان نیست.

گزینه «۳»: دقت کنید دنابسپاراز نوکلئوتیدها را به انتهای رشته در حال تشکیل اضافه می‌کند.

گزینه «۴»: آنزیم‌هایی پیش از هلیکاز بر دنا اثر کرده و پیچ و تاب فامینه را باز کرده و پروتئین‌های هیستون را جدا می‌کنند. دقت کنید که در صورت سوال به وقایع مرتبط به همانندسازی اشاره شده است یعنی باید مراحل قبل از همانندسازی که مقدمات همانندسازی را فراهم می‌کنند نیز در نظر گرفت.

(موکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۱، ۱۲ و ۱۳)

۲۸- گزینه «۴»

(رامین هابی موسائی)

تمامی موارد برای تکمیل عبارت نامناسب هستند.

بررسی همه موارد:

الف) دقت کنید که در طول رونویسی برخلاف همانندسازی، امکان شکسته شدن پیوند فسفودی استر وجود ندارد. دنابسپاراز برخلاف رنابسپاراز می‌تواند با خاصیت نوکلئازی خود پیوند اشتراکی بین نوکلئوتیدها را بشکند.

ب) راه انداز بخشی از دنا (نه ژن!) است که موجب می شود رنابسپاراز نقطه آغاز رونویسی را پیدا کند.

نکته: توالی راه انداز جزء ژن محسوب نمی شود، بلکه نوعی توالی بین ژنی است.

ج) در هر دو مرحله طولیل شدن و پایان، تشکیل پیوند فسفودی استر بین نوکلئوتیدهای رشته رنای در حال ساخت مشاهده می شود.

د) در مرحله طولیل شدن رنابسپاراز از دنا جدا نمی شود.

(میران اطلاعات، در یافته) (زیست شناسی ۳، صفحه های ۲۳ و ۲۴)

۲۹- گزینه «۳»

(نیلوفر شریانیان)

در جایگاه فعال آنزیم اتصال دهنده، رنا و آمینواسید قرار می گیرد. رنا و آمینواسید هر دو مولکول های نیتروژن دار هستند.

بررسی موارد نادرست:

۱) جایگاه اتصال آمینواسید در تمامی رناهای ناقل توالی یکسانی دارد. توجه

داشته باشید که توالی های آنتی کدون مشخص می کنند که هر آمینواسید به کدام رنای ناقل متصل شود نه توالی های موجود در جایگاه اتصال رنا به آمینواسید. از طرفی هر آمینواسید به جایگاه فعال آنزیم مربوطه هم متصل

می شود.

۲) آنزیمی که در تشکیل پیوند اشتراکی بین آمینواسید و رنای ناقل نقش دارد، می تواند هم رنا و هم آمینواسید را شناسایی کند. بنابراین توانایی

شناسایی بیش از یک نوع (دو نوع) مولکول مختلف را دارد.

۴) ساختار تاخوردگی اولیه رنای ناقل و ساختار سه بعدی آن از نظر ظاهری با هم متفاوت هستند. ساختار سه بعدی پیش ماده نقش مهمی در اتصال به آنزیم مربوطه دارد، بنابراین در زمان کامل نشدن ساختار سه بعدی رنای ناقل امکان اتصال به آنزیم اتصال دهنده به آمینواسید وجود ندارد.

(میران اطلاعات، در یافته) (زیست شناسی ۳، صفحه های ۲۸ و ۲۹)

۳۰- گزینه «۴»

بررسی همه موارد

مورد «الف»: در صفات چند جایگاهی یک ژن نمود می تواند بیش از دو دگره داشته باشد.

مورد «ب»: به عنوان مثال اگر رابطه بین آلل ها بارز و نهفتگی باشد دو ژن نمود خالص و ناخالص می تواند یک رخ نمود داشته باشند.

مورد «پ»: در صفات وابسته به محیط یک ژن نمود ممکن است چند رخ نمود داشته باشد.

مورد «ت»: به طور مثال حالتی را در نظر بگیرید که در گروه خونی ABO، ژنوتیپ AO منجر به فنوتیپ A می شود. دگره A در بروز فنوتیپ مورد نظر نقش اصلی داشته است.

(انتقال اطلاعات، در نسل ها) (زیست شناسی ۳، صفحه های ۴۱، ۴۴ و ۴۵)

۳۱- گزینه «۴»

بررسی گزینه ها:

گزینه «۱»: در یک فرد سالم، همه گویچه های قرمز موجود در خون، از نظر نوع کربوهیدرات مربوط به گروه خونی ABO، همانند یکدیگر هستند. فرضاً اگر این فرد فاقد کربوهیدرات گروه خونی در سطح یک گویچه قرمز خون خود باشد، برای سایر گویچه های قرمز نیز این موضوع برقرار است.

گزینه «۲»: تعداد انواع ژن نمود (ژنوتیپ) های مربوط به گروه خونی ABO نسبت به Rh، بیشتر است. در واقع تعداد انواع ژن نمود (ژنوتیپ) های گروه خونی، ABO شش تا و گروه خونی، Rh سه تا است.

گزینه «۳»: جایگاه ژنی دگره های مربوط به یک صفت رو به روی یکدیگر قرار دارد. توجه داشته باشید جایگاه های ژنی صفت مربوط به گروه خونی Rh نه ABO بر روی بزرگ ترین جفت کروموزوم های کاریوتیپ (کروموزوم های شماره «۱») قرار دارند.

گزینه «۴»: درست. همانطور که در ارتباط با گروه خونی می دانید، دگره A نسبت به O بارز است و دگره B نیز نسبت به دگره O بارز است. در ارتباط با گروه خونی Rh نیز توجه داشته باشید که الل D نسبت به d بارز است. در این صفت نیز، میان الل ها رابطه بارز و نهفتگی مشاهده می شود.

ژن شناسان دگره های A، B و O را به ترتیب با I^A، I^B و I^O نشان می دهند. این نوع نام گذاری به روشنی نشان می دهد که دگره I^A و I^B نسبت به یکدیگر هم توان اما نسبت به i بارزند.

(انتقال اطلاعات، در نسل ها) (زیست شناسی ۳، صفحه های ۳۸، ۳۹، ۴۰ و ۴۱)

۳۲- گزینه «۲»

(مهمد رضائیان)

بررسی همه گزینه ها:

۱) تشریح مقایسه ای علاوه بر آشکار کردن خویشاوندی گونه ها ساختار های وستیجیال نیز شناسایی می شوند.

۲) تعریف ارست مایر برای گونه، فقط برای جاندارانی با تولیدمثل جنسی صدق می کند.

۳) ساختارهای آنالوگ نشان می دهند که در پاسخ به یک نیاز، جانداران به روش های مختلفی سازش پیدا کرده اند.

۴) شناسایی اندام های همتا که اساس ساختاری یکسان دارند، نشان از وجود یک نیای مشترک و در نتیجه رابطه خویشاوندی میان گونه ها دارد.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست شناسی ۳، صفحه های ۵۷، ۵۸ و ۶۰)

۳۳- گزینه «۴»

(سعید اعظمی)

بررسی همه موارد:

الف) توجه داشته باشید که در دو طرف نمودار بخش ۰ فاقد دگره بارز (کمترین) و بخش ۶ دارای شش دگره بارز (بیشترین) و بخش ۱ نیز دارای یک دگره بارز می باشد.

ب) در بخش ۲ هر ژن نمود ۲ دگره بارز و در بخش ۴ هر ژن نمود ۴ دگره بارز دارد.

ج) با توجه به شکل کتاب درسی و صورت سوال در بخش ۳ از جدول ژنوتیپ AaBbCc دارای همه انواع آلل ها می باشد.

د) در بخش ۱ و ۵ جدول، ژنوتیپ ها در یک جایگاه ناخالص و در دو جایگاه خالص می باشد.

(انتقال اطلاعات، در نسل ها) (زیست شناسی ۳، صفحه های ۴۴ و ۴۵)

۳۴- گزینه «۴»

(علی براتی)

اگر پدر در ارتباط با صفت گروه خونی دارای ژن نمود ناخالص باشد، سه حالت برای ژن نمود پدر مفروض است: AO و BO و AB. با توجه به قسمت دوم سوال که پدر دگره نهفته ای ندارد پس گروه خونی پدر AB است. گروه خونی

نکته مهم: ژن ایجاد غلاف میلین در تمامی سلول‌های هسته‌دار بدن انسان یافت می‌شود.

گزینه «۱»: در مرحله طویل شدن ترجمه، هر رمزه ورودی به جایگاه P از جایگاه A و طی جابه جایی ریبوزوم وارد شده است.

گزینه «۳»: برای تولید پروتئین غلاف میلین به همکاری تمامی انواع RNA و رنابسپارازهای مختلف برای تولید آنها نیازمند هستیم.

گزینه «۴»: قبل از تکمیل ساختار ریبوزوم در مرحله آغاز ترجمه، رنای ناقل آغازگر از طریق پادرمزه خود با کدون آغاز جفت شده و پیوند هیدروژنی تشکیل می‌شود.

(پیران اطلاعات در پایتخته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲۳، ۲۴، ۳۰ و ۳۱)

۳۸- گزینه «۴»

(مهمرسن کریمی فر)

نتایج چارگاف همانند نتایج واتسون و کریک مورد تایید دانشمندان امروزی قرار گرفت.

نکته: دقت کنید که نتایج واتسون و کریک خود مهر تاییدی است بر نتایج چارگاف.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- واتسون و کریک به وجود شیارهای کم عمق و عمیق در ساختار دنا پی بردند.

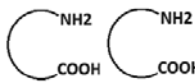
۲- با توجه به اینکه دو رشته مولکول دنا به صورت برعکس مقابل هم قرار می‌گیرند پس امکان مقابل هم قرار گرفتن فسفات‌های دو رشته وجود ندارد. در حقیقت انتهای فسفات یک رشته در مقابل انتهای هیدروکسیل رشته دیگر است.

۳- نوکلئوتید دارای باز آلی تیمین توانایی تشکیل پیوند فسفو دی استر با سایر نوکلئوتیدها را دارد.

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴ تا ۷)

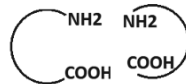
۳۹- گزینه «۱»

(مسعود بابایی)

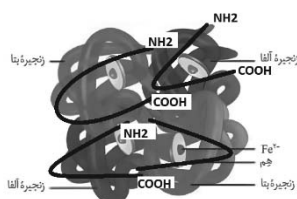
طبق شکل کتاب دو زنجیره بتا و آلفای بالا بصورت

و دو زنجیره پایین بصورت

قرار گرفته‌اند. به ابتدا و انتهای هر زنجیره دقت کنید

ابتدای زنجیره گروه آمین و انتهای زنجیره گروه کربوکسیل قرار دارد. ابتدا و انتهای هر زنجیره را در شکل پیدا کنید.

(مولکول‌های اطلاعاتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

مادر نیز می‌تواند AO و BO و AB باشد. با نوشتن ژن نمود فرزندان

گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم:

۱) فرزندان ناخالص ژن نمود AO و BO و AB دارند که دگره A یا B را از پدر به ارث می‌برند.

۲) چون همه فرزندان رخ نمود گروه خونی A، B یا AB را دارند، پس از روی ژن ساخت آنزیم اضافه کننده کربوهیدرات‌های گروه خونی، رونویسی و ترجمه انجام می‌شود.

۳) با توجه به اینکه ژن نمود پدر AB است، اگر ژن نمود مادر BO و AO باشد، یک دگره مشترک و اگر ژن نمود مادر نیز AB باشد، دو دگره مشترک با پدر دارد.

۴) در میان فرزندان، ژن نمود AA و BB خالص هستند که با رخ نمود A و B ظاهر می‌شوند و مشابه یکدیگر نیستند.

(انتقال اطلاعات در نسل‌ها) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴۰ و ۴۱)

۳۵- گزینه «۴»

(مهم‌صالح بلوچی)

شارش ژن یک سویه موجب کاهش تنوع ژن نمود جمعیت مبدأ و افزایش تنوع ژن نمود جمعیت مقصد می‌شود. در صورتی که شارش ژن به طور پیوسته و دو سویه ادامه یابد، خزانه ژنی دو جمعیت به هم شبیه می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: جهش علاوه بر یوکاریوت‌ها، در پروکاریوت‌ها نیز قابل مشاهده است.

گزینه «۲»: برای کاهش تنوع دگره ای لازم است تا حداقل یک دگره به طور کامل از جمعیت حذف شود اما برای کاهش تنوع ژنوتیپی لزومی به حذف دگره نیست.

گزینه «۳»: شارش ژن، فقط در بین افراد دو جمعیت از یک گونه انجام می‌شود، نه جمعیت‌های گونه‌های مختلف. همچنین عواملی مثل انتخاب طبیعی و رانش که تنوع را کاهش می‌دهند، نیز اینگونه نیستند چون که اصلا بین جمعیت‌ها رخ نمی‌دهند.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۳۶- گزینه «۱»

(باسین امیری)

صورت سوال در مورد رانش دگره ای است رانش ژنی فراوانی نسبی الل‌های خزانه ژنی را تغییر می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در بروز رانش دگره ای حتی در شرایطی می‌تواند باعث حذف کلی برخی از الل‌ها از خزانه جمعیت شود.

گزینه «۳»: چون جمعیت نهایی از الل‌های باقی مانده به وجود می‌آید شباهت فنوتیپی در نسل‌های بعد افزایش خواهد یافت.

گزینه «۴»: انتخاب طبیعی رخ‌نمودهای سازگار را انتخاب می‌کند نه ایجاد.

(تغییر در اطلاعات وراثتی) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۵۳، ۵۴ و ۵۵)

۳۷- گزینه «۲»

(ارسلان مملی)

در مرحله آغاز رونویسی در سلول‌های یوکاریوتی همانند نورون‌ها، عوامل رونویسی با پیوستن به راه‌انداز ژن سبب پیوستن رنابسپاراز به این توالی خواهند شد.

۴۰- گزینه «۴»

(مسعود بابایی)

در تمام ژن ها جهت رونویسی همواره یک طرفه است یعنی از سمت راه انداز به سمت توالی پایان رونویسی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱- اگر راه انداز ژن ها کنار هم باشند، رنابسپارازهای دو ژن هنگام رونویسی، از هم دور خواهند شد و از رشته الگوی متفاوتی از آن دنا رونویسی خواهد نمود.

۲- اگر نقاط پایان رونویسی دو ژن کنار هم باشد، رنابسپارازهای دو ژن هنگام رونویسی، به هم نزدیک خواهند شد، و رشته الگوی دو ژن با هم متفاوت خواهد بود.

۳- رونویسی از هر دو رشته یک ژن انجام نمی شود.

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۴۱- گزینه «۲»

(مسعود بابایی)

الف- هرچه طول عمر رنای پیک بیشتر باشد فرصت بیشتری برای ساخت پروتئین از روی رنای پیک وجود خواهد داشت. پس ریبوزوم مدت زمان بیشتری به پروتئین سازی می پردازد.

ب- سرعت پروتئین سازی بالا سبب افزایش مقدار ساخت پروتئین خواهد شد پس رابطه مستقیم با هم دارند.

ج- هر چه طول عمر رنای پیک بیشتر باشد، زمان بیشتری برای تولید پروتئین وجود خواهد داشت رابطه مستقیم با هم خواهند داشت.

د- هر چه تجمع رناتن‌ها بیشتر باشد سرعت و مقدار پروتئین سازی زیاد شده است پس رابطه مستقیم دارند.

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۲۷ تا ۲۷)

۴۲- گزینه «۱»

(مسعود بابایی)

در هر حالت ذرت ستون ۱ با هر ذرت ستون ۵ آمیزش کند، احتمال ایجاد ذرت با جایگاه ناخالص همواره وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲: ذرت با بیشترین آلل غالب، ۶ آلل غالب دارد. از آمیزش هیچ دو ذرتی از این ستون ها، این ذرت حاصل نمی شود

۳: منظور از ذرت با سه نوع آلل، ذرتی است که در تمامی جایگاه های خود خالص باشد. اما از آمیزش هیچ دو ذرتی از این ستون ها، ذرت کاملاً خالص ایجاد نمی شود.

۴: با توجه به جدول زیر، به طور مثال اگر بالاترین ذرت از هر ستون با یکدیگر آمیزش دهند، امکان مشاهده دو جایگاه خالص وجود ندارد.

ستون ۱	ستون ۵
Aabbcc	AaBBCC
aaBbcc	AABbCC
aabbCc	AABBCCc

(انتقال اطلاعات در نسل‌ها) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴۵)

۴۳- گزینه «۴»

(موری بیاری)

تنها مورد دوم درست است.

در این بیماری آنزیمی که آمینواسید فنیل آلانین را می تواند تجزیه کند وجود ندارد. تجمع فنیل آلانین در بدن به ایجاد ترکیبات خطرناک منجر می شود. (پس تولید آن افزایش نیافته تجزیه آن مختل شده است) پس با تغذیه نکردن از خوراکی هایی که فنیل آلانین دارند، می توان مانع بروز اثرات این بیماری شد. (غذای های حاوی فنیل آلانین علائم را بروز می دهد ولی در هر صورت ژن آنزیم تجزیه کننده بیان نمی شود) این بیماری یک بیماری نهفته است بنابراین از ازدواج دو فرد دارای علامت قطعاً فرزندان مبتلا هستند. (هر کدام دو دگره نهفته بیماری را دارند)

(انتقال اطلاعات در نسل‌ها) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۴۵ و ۴۶)

۴۴- گزینه «۱»

(مریم سپهری)

در صنایع شوینده با استفاده از لیپازها، پروتئازها و آمیلازها انواعی از شوینده‌ها با قدرت تمیزکنندگی بالا تولید می‌شوند.

گازوئیل زیستی که نوعی سوخت زیستی است از دانه‌های روغنی به دست می‌آید و آنزیم سلولاز در تولید سوخت زیستی مورد استفاده قرار می‌گیرد. گزینه «۲»: مایه پنیر در واقع نام عمومی برای آنزیم‌هایی است که با دلمه کردن پروتئین شیر آن را به پنیر تبدیل می‌کند. (درست)

گزینه «۳»: از آنزیم سلولاز در صنعت در کاغذسازی و تولید سوخت زیستی مثل گازوئیل زیستی استفاده می‌شود.

گزینه «۴»: آنزیم آمیلاز همانند لیپاز و پروتئاز در افزایش قدرت پاک‌کنندگی شوینده‌ها مؤثر است.

(ترکیبی) (زیست‌شناسی ۱، صفحه ۶) (زیست‌شناسی ۳، صفحه ۲۰)

۴۵- گزینه «۲»

(مریم سپهری)

بررسی همهٔ موارد

پارامسی نوعی آغازی تک سلولی و یوکاریوت است. تنظیم بیان ژن در یوکاریوت‌ها به طور معمول در سطح رونویسی صورت می‌گیرد البته در مواردی قبل از رونویسی و یا پس از رونویسی هم رخ می‌دهد.

۱) نادرست - خمیدگی در دنای یوکاریوت در مرحلهٔ رونویسی پس از اتصال عوامل رونویسی مخصوص افزایشنده به توالی افزایشنده مشاهده می‌شود که بر سرعت و مقدار رونویسی ژن تاثیر گذار است. این روش تنظیم در مرحله رونویسی است.

۲) درست - اتصال بعضی رنایهای کوچک مکمل به رنای پیک مثالی از تنظیم بیان ژن پس از رونویسی در یوکاریوت‌هاست با اتصال این رنایها، از کار رناتن جلوگیری می‌شود.

۳) نادرست - بخش‌های فشرده کمتر در دسترسی رنابسپارازها قرار می‌گیرند روش تنظیم بیان ژن پیش از رونویسی است. پروتئین‌ها عامل فشرده‌گی

DNA است که در یوکاریوت‌ها، مهم‌ترین آنها هستون است.

۴) افزایش طول عمر رنای پیک (توسط رنابسپازار ۲ ساخته می‌شود) موجب افزایش محصول می‌شود که تنظیم بیان ژن در مرحلهٔ پس از رونویسی است.

(میران اطلاعات در یافته) (زیست‌شناسی ۳، صفحه‌های ۳۵ و ۳۶)

فیزیک ۳

۴۶- گزینه ۱

(عبدالرضا امینی نسب)

هر یک از گزاره‌ها را بررسی می‌کنیم:

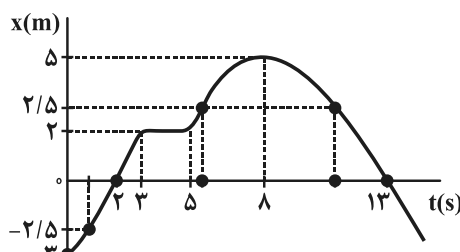
گزاره «الف»: متحرک یکبار و در لحظه ۸s، تغییر جهت می‌دهد. (غلط)

گزاره «ب»: متحرک در بازه زمانی صفر تا ۲s و همچنین در بازه زمانی ۸s تا ۱۳s در حال نزدیک شدن به مبدأ مکان می‌باشد که جمعاً ۷s در حال نزدیک شدن به مبدأ مکان است. (غلط)

گزاره «ج»: متحرک چهار بار در فاصله ۲/۵m از مبدأ قرار می‌گیرد؛ یکبار قبل از لحظه ۲s = t، یکبار در بازه زمانی ۵s تا ۸s و بار دیگر در بازه زمانی ۸s تا ۱۳s و یک بار هم بعد از بعد از ۱۳s = t. (غلط)

گزاره «د»: متحرک دو بار و در لحظات ۲s و ۱۳s، از مبدأ مکان می‌گذرد.

(صحیح)

(حرکت بر خط راست) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲ تا ۹)

۴۷- گزینه ۱

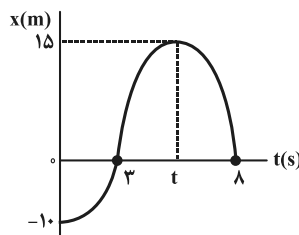
(فسرو ارغوانی فرور)

هر دو متحرک روی خط راست حرکت می‌کنند، اما بین دو لحظه t_1 تا t_2 ، متحرک A تغییر جهت دارد. پس مسافت طی شده توسط آن با جابه‌جایی آن یکسان نیست. اما طبق نمودار، جابه‌جایی دو متحرک با هم برابر است؛ زیرا هر دو در لحظه‌های t_1 و t_2 در مکان‌های x_1 و x_2 قرار دارند.

(حرکت بر خط راست) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲ تا ۹)

۴۸- گزینه ۳

(عبدالرضا امینی نسب)

در نمودار مکان - زمان، لحظه تغییر جهت، لحظه‌ای است که نمودار به ماکزیمم یا مینیمم خودش می‌رسد. این لحظه در شکل زیر، لحظه t می‌باشد، داریم:

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \Rightarrow 5 = \frac{15 - (-10)}{t - 0} \Rightarrow 5t = 25 \Rightarrow t = 5s$$

(حرکت بر خط راست) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲ تا ۹)

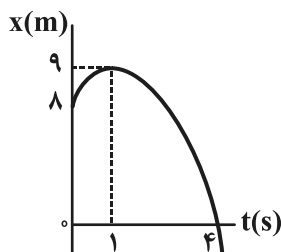
۴۹- گزینه ۱

(زهرا آقاممیری)

نمودار مکان - زمان متحرک مطابق شکل زیر است. در لحظه‌ای که از مبدأ مختصات می‌گذرد، داریم:

$$x = -t^2 + 2t + 8 = 0 \Rightarrow (t - 4)(t + 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} \text{ق ق } t = 4s \\ \text{غ ق ق } t = -2s \end{cases}$$

$$t = \frac{4 + (-2)}{2} \Rightarrow t = 1s \Rightarrow x = 9m$$

در بازه زمانی ۱s تا ۴s که متحرک در حال نزدیک شدن به مبدأ مکان است،

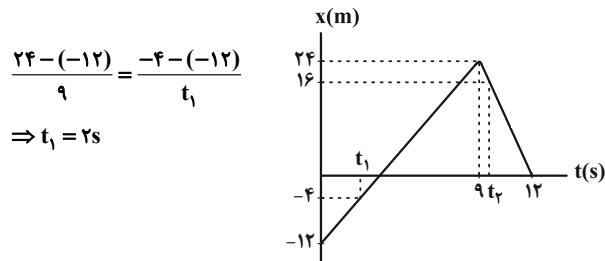
$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} = \frac{0 - 9}{4 - 1} = -3 \frac{m}{s}$$

می‌توان نوشت:

(حرکت بر خط راست) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۵ تا ۱۷)

۵۰- گزینه ۳

(میثم رشتیان)

مکان اولیه این متحرک (در $t = 0$) برابر با $x_0 = -12m$ است. پس زمانی که متحرک در فاصله ۸ متری از مکان اولیه خود قرار دارد، در واقع در مکان $x_1 = -4m$ قرار خواهد داشت. با توجه به تشابه مثلث‌ها داریم:

$$\frac{24 - (-12)}{9} = \frac{-4 - (-12)}{t_1}$$

$$\Rightarrow t_1 = 2s$$

از طرفی طبق نمودار، بیشترین فاصله متحرک از مبدأ مکان برابر ۲۴m است که در $t = 9s$ رخ داده است. هم در زمان‌های قبل از $t = 9s$ و هم در زمان‌های بعد از $t = 9s$ ، متحرک می‌تواند در ۸ متری از این نقطه قرار گیرد، اما با توجه به اینکه طبق اطلاعات سؤال در لحظه t_2 متحرک در حال حرکت در خلاف جهت محور x بوده است، پس لحظه t_2 پس از $t = 9s$ و مکان متحرک در این لحظه $x = 24 - 8 = 16m$ بوده است. در این حالت نیز با توجه به تشابه مثلث‌ها داریم:

$$\frac{24 - 0}{12 - 9} = \frac{16 - 0}{12 - t_2} \Rightarrow t_2 = 10s$$

(حرکت بر خط راست) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۵)

۵۱- گزینه ۱

(زهرا آقاممیری)

با توجه به شکل، $x_0 = 12m$ است. از طرف دیگر، چون نمودار مکان - زمان سهمی است، پس حرکت با شتاب ثابت است. با استفاده از معادله مکان - زمان در حرکت با شتاب ثابت داریم:

$$x = \frac{1}{2}at^2 + v_0t + x_0$$

$$\Rightarrow 0 = \frac{1}{2}a \times 36 + 6v_0 + 12 \Rightarrow 3a + v_0 = -2 \quad (1)$$

از طرفی با توجه به نمودار، چون در لحظه $t = 2s$ ، شیب خط مماس بر نمودار که همان سرعت لحظه‌ای است، برابر صفر است، پس متحرک در لحظه $t = 2s$ تغییر جهت می‌دهد. داریم:

$$v = at + v_0 \Rightarrow 0 = 2a + v_0 \quad (2)$$

از حل دستگاه معادلات (۱) و (۲)، v_0 و a را بدست می‌آوریم:

$$a = -2 \frac{m}{s^2} \quad \text{و} \quad v_0 = 4 \frac{m}{s}$$

(ابوالفضل قالیچی)

۵۵- گزینه ۱

با توجه به نمودار مکان - زمان، هر دو متحرک دارای سرعت ثابت می‌باشند، پس ابتدا سرعت آن‌ها را به دست می‌آوریم.

$$v_A = \frac{0-10}{5} = -2 \frac{m}{s}$$

$$v_B = \frac{0-(-8)}{2} = 4 \frac{m}{s}$$

بنابراین معادله مکان - زمان این دو متحرک برابر است با:

$$x_A = v_A t + x_{0A} = -2t + 10$$

$$x_B = v_B t + x_{0B} = 4t - 8$$

حال لحظه‌ای را که فاصله دو متحرک از یکدیگر برابر با ۴۲ متر می‌شود، می‌یابیم:

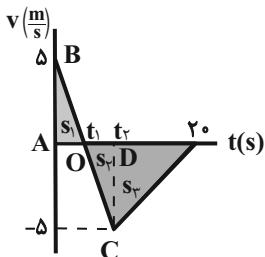
$$x_B - x_A = 42 \Rightarrow (4t - 8) - (-2t + 10) = 42 \Rightarrow t = 10s$$

(حرکت بر خط راست، فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۱۳ تا ۱۱۵)

(علیرضا کونه)

۵۶- گزینه ۲

در قسمت اول حرکت، با توجه به هم‌نهستی دو مثلث $\triangle OAB$ و $\triangle OCD$ ، مساحت این دو مثلث با هم برابر است و با توجه به این‌که مساحت محصور بین نمودار سرعت - زمان و محور زمان در یک بازه زمانی مشخص برابر با جابه‌جایی متحرک در آن بازه است، پس جابه‌جایی متحرک در t_1 ثانیه اول حرکت برابر با صفر است. در نتیجه می‌توان نوشت:

$$v_{av} = \frac{\Delta x}{\Delta t} \Rightarrow \Delta x = -2 \times 20 = -40m \Rightarrow s_1 = 40m$$

$$\Rightarrow \frac{(20-t_1)(5)}{2} = 40 \Rightarrow t_1 = 4s \Rightarrow t_1 = 2s$$

بنابراین مسافت طی شده توسط متحرک در این ۲۰s برابر است با:

$$l = |s_1| + |s_2| + |s_3| = \left| \frac{5 \times 2}{2} \right| + \left| \frac{5 \times 2}{2} \right| + |40| = 50m$$

$$s_{av} = \frac{l}{\Delta t} = \frac{50}{20} = 2.5 \frac{m}{s} \quad \text{و تندی متوسط متحرک برابر است با:}$$

(حرکت بر خط راست، فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۲۱)

(مهمعلی راست‌پیمان)

۵۷- گزینه ۲

ابتدا شتاب حرکت هر متحرک را محاسبه می‌کنیم و سپس معادله حرکت آن‌ها را می‌نویسیم:

$$\left\{ \begin{aligned} |a_A| &= \frac{|\Delta v_A|}{\Delta t} = \frac{|25-0|}{8} = 3.125 \frac{m}{s^2} \\ |a_B| &= \frac{|\Delta v_B|}{\Delta t} = \frac{|16-0|}{8} = 2 \frac{m}{s^2} \end{aligned} \right.$$

چون شتاب حرکت متحرک A بیش‌تر است، پس مسیر A تا B را سریع‌تر می‌پیماید. بنابراین:

$$|\Delta x_A| = \frac{1}{2} a_A (t-5)^2 \Rightarrow |\Delta x_A| = \frac{25}{16} (t-5)^2$$

با جایگذاری مقادیر محاسبه شده در معادله سرعت - زمان، سرعت در لحظه $t = 8s$ به دست می‌آید.

$$v = at + v_0 \Rightarrow v = -2t + 4 \xrightarrow{t=8s} v = -2 \times 8 + 4 = -12 \frac{m}{s}$$

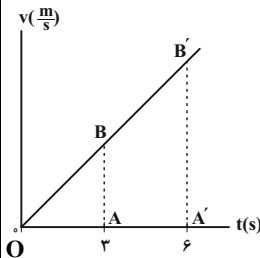
(حرکت بر خط راست، فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۲۱)

۵۲- گزینه ۳

(حسین مفرومی)

مساحت محصور بین نمودار سرعت - زمان و محور زمان، نشان‌دهنده جابه‌جایی است.

با توجه به تشابه مثلث‌های $\triangle OAB$ و $\triangle OA'B'$ ، خواهیم داشت:

$$\frac{S_{OA'B'}}{S_{OAB}} = \left(\frac{OA'}{OA} \right)^2$$

$$\Rightarrow \frac{S_2}{9} = \left(\frac{6}{3} \right)^2 \Rightarrow S_2 = 36m$$

بنابراین جابه‌جایی متحرک در ۲s دوم حرکت برابر است با:

$$\Delta x_{3 \rightarrow 6} = S_2 - S_1 = 36 - 9 = 27m$$

و در نتیجه سرعت متوسط آن در ۳s دوم حرکت برابر است با:

$$(v_{av})_{3 \rightarrow 6} = \frac{\Delta x_{3 \rightarrow 6}}{\Delta t} = \frac{27}{6-3} = 9 \frac{m}{s}$$

(حرکت بر خط راست، فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۲۱)

۵۳- گزینه ۴

(مهری شریفی)

پس از باز شدن چتر، نیروی f_D از W بیشتر است و شتاب چتر باز باعث می‌شود حرکت کندشونده باشد (نمودار به محور افقی نزدیک شود) پس از مدتی نیروهای f_D و W با هم برابر شده و چتر باز به تندی حدی (تندی ثابت) می‌رسد. چون جهت حرکت رو به پایین است پس v_1 منفی می‌باشد.

(رینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۵۴- گزینه ۴

(سیرعلی میرنوری)

با استفاده از معادله مکان - زمان در حرکت با شتاب ثابت، داریم:

$$\Delta x_{2 \rightarrow 4} = \Delta x_{\rightarrow 4} - \Delta x_{\rightarrow 2} = 0$$

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{2} a \times 4^2 + v_0 \times 4 \right) - \left(\frac{1}{2} a \times 2^2 + v_0 \times 2 \right) = 0$$

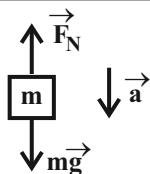
$$\Rightarrow 6a + 2v_0 = 0 \Rightarrow v_0 = -3a$$

$$\Delta x_{4 \rightarrow 6} = \Delta x_{\rightarrow 6} - \Delta x_{\rightarrow 4} = \left(\frac{1}{2} a \times 6^2 + v_0 \times 6 \right) - \left(\frac{1}{2} a \times 4^2 + v_0 \times 4 \right) = 10a + 2v_0$$

$$\xrightarrow{v_0 = -3a} \Delta x_{4 \rightarrow 6} = 10a + 2(-3a) = 4a$$

$$\xrightarrow{|a| = 2 \frac{m}{s^2}} |\Delta x_{4 \rightarrow 6}| = 4 \times 2 = 8m$$

(حرکت بر خط راست، فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۲۱)

(دینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۷)

(معدری شریفی)

۶۱- گزینه «۱»

بررسی موارد:

الف) نیروهای T_1 و T_2 نیروهای وارد بر طناب هستند اما نیروی T_1 بین شخص و طناب و نیروی T_2 بین طناب و چتر است و نمی‌توانند عمل و عکس‌العمل باشند.

ب) نیروی وزن، بین شخص و کره زمین است و نمی‌تواند عکس‌العمل T_1 باشد.
ج) نیروی f_D مقاومت هوا رو به بالا رسم شده است و از طرف هوا به چتر وارد می‌شود و عکس‌العمل آن رو به پایین و از چتر به هوا وارد می‌شود.

د) با توجه به مورد ج، مورد د نیز غلط می‌باشد.

(دینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

(علیرضا کونه)

۶۲- گزینه «۲»

بر اساس قانون اول نیوتون، یک جسم حالت سکون یا حرکت با سرعت ثابت خود را حفظ می‌کند، مگر آن که نیروی خالص غیر صفری به آن وارد شود. به این خاصیت اجسام لختی گفته می‌شود. بنابراین هنگامی که سریعاً مقوا را حرکت می‌دهیم، سکه تمایل دارد لختی خود را حفظ کند و بنابراین داخل لیوان می‌افتد ولی هنگامی که به آرامی مقوا را حرکت می‌دهیم، سکه به همراه مقوا حرکت خواهد کرد.

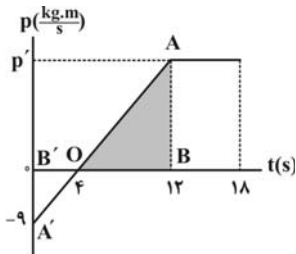
(دینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۰)

(معدری رضوی)

۶۳- گزینه «۱»

نمودار تکانه - زمان همانند نمودار سرعت - زمان تحلیل می‌شود و مساحت زیر نمودار برابر با md (جرم $\times$ جا به جایی) می‌باشد. در بازه زمانی $4s$ تا $12s$ چون اندازه سرعت در حال افزایش است، حرکت تندشونده است. بنابراین باید

مساحت مثلث را به دست آوریم. از تشابه دو مثلث AOB و $A'O'B'$ داریم:

$$\frac{AB}{A'B'} = \frac{OB}{OB'} \Rightarrow \frac{AB}{9} = \frac{8}{4} \Rightarrow AB = 18$$

$$\Rightarrow S = \frac{1}{2} AB \times OB = \frac{1}{2} \times 18 \times 8 = 72$$

$$\Rightarrow m \times d = 72 \Rightarrow 12 \times d = 72 \Rightarrow d = \frac{72}{12} = 6m$$

(دینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

$$|\Delta x_B| = \left| \frac{1}{2} a_B t^2 \right| \Rightarrow |\Delta x_B| = \left| \frac{1}{2} \times 2t^2 \right| \Rightarrow |\Delta x_B| = t^2$$

مسافت پیموده شده توسط هر دو متحرک برابر با L است، پس:

$$|\Delta x_A| = |\Delta x_B| \Rightarrow \frac{25}{16} (t-5)^2 = t^2 \Rightarrow t = 25s$$

$$L = t^2 = 25^2 = 625m$$

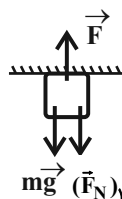
بنابراین:

(حرکت بر فضا، است) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۱۵ تا ۲۱)

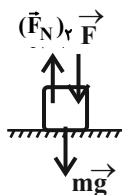
(غلامرضا ممی)

۵۸- گزینه «۲»

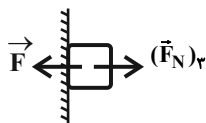
اندازه نیروی عمودی سطح برای هر حالت به صورت زیر می‌باشد:

$$F = mg + (F_N)_1 \Rightarrow (F_N)_1 = F - mg \quad (1)$$

$$F + mg = (F_N)_2 \Rightarrow (F_N)_2 = F + mg \quad (2)$$

$$(F_N)_3 = F \quad (3)$$

به کمک روابط (۱)، (۲) و (۳) خواهیم داشت:

$$(F_N)_2 > (F_N)_3 > (F_N)_1$$

(دینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۱)

(غلامرضا ممی)

۵۹- گزینه «۱»

ابتدا اندازه نیروی $\vec{F}$ را در حالت اول که جسم ساکن است، محاسبه می‌کنیم:

$$F_1 = k\Delta\ell = 100 \times (0/15 - 0/1) = 5N$$

بیشینه اندازه نیروی اصطکاک ایستایی برابر است با:

$$f_{s,max} = \mu_s F_N \xrightarrow{F_N = mg = 20N, \mu_s = 0/5} f_{s,max} = 0/5(20) = 10N$$

هرگاه نیروی F با نیروی $f_{s,max}$ برابر شود، جسم در آستانه حرکت قرار می‌گیرد:

$$F_2 = f_{s,max} = 10N$$

درصد تغییرات اندازه نیروی F برابر است با:

$$\text{درصد تغییرات} = \frac{F_2 - F_1}{F_1} \times 100 = \frac{10 - 5}{5} \times 100 = 100\%$$

(دینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۱)

(غلامرضا ممی)

۶۰- گزینه «۱»

اندازه نیرویی که آسانسور به جسم وارد می‌کند، برابر با اندازه نیروی عمودی سطح است، بنابراین داریم:

$$F_{net} = ma \Rightarrow mg - F_N = ma \Rightarrow F_N = m(g - a)$$

$$\frac{m = 5 \times 10^{-2} kg}{a = 2m/s^2} \rightarrow F_N = 5 \times 10^{-2} (10 - 2) = 0/4N$$

۶۴- گزینه «۳»

کاتخم شاهمکی

با توجه به تعریف تکانه می‌توان به صورت زیر رابطه بین انرژی جنبشی و تکانه را نوشت:

$$\begin{cases} K = \frac{1}{2}mv^2 \\ p = mv \end{cases} \Rightarrow K = \frac{p^2}{2m} \xrightarrow{\text{ثابت } m} \frac{K_2}{K_1} = \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^2$$

$$\frac{K_2 = K_1 + 0.69K_1 = 1.69K_1}{1.69} \rightarrow 1.69 = \left(\frac{p_2}{p_1}\right)^2 \Rightarrow \frac{p_2}{p_1} = 1.3$$

$$\text{درصد تغییرات اندازه تکانه: } \frac{\Delta p}{p_1} \times 100 = \left(\frac{p_2}{p_1} - 1\right) \times 100 = (1.3 - 1) \times 100 = 30\%$$

(رینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۶)

۶۵- گزینه «۳»

(فسرو ارغوانی فرد)

اندازه نیروی F در آستانه حرکت جسم برابر است با:

$$F = f_{s, \max} = \mu_s F_N = \mu_s mg$$

$$\Rightarrow F = 0.5 \times 4 \times 10 \Rightarrow F = 20 \text{ N}$$

اگر اندازه نیروی F کمی بیش‌تر شود، جسم شروع به حرکت می‌کند و بعد از شروع حرکت، نیروی اصطکاک از نوع نیروی اصطکاک جنبشی خواهد بود و خواهیم داشت:

$$F_{\text{net}} = ma \Rightarrow F - f_k = ma$$

$$\Rightarrow F - \mu_k mg = ma$$

$$\Rightarrow 20 - 0.2 \times 4 \times 10 = fa \Rightarrow a = 3 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$v = at + v_0 \Rightarrow 12 = 3t + 0 \Rightarrow t = 4 \text{ s}$$

(رینامیک) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۸)

۶۶- گزینه «۲»

(مسین مفرومی)

(الف) ناصحیح: حرکت هماهنگ ساده، حرکتی با شتاب ثابت نیست.

(ب) ناصحیح: جابه‌جایی در یک نوسان کامل، صفر است.

(ج) صحیح

(د) صحیح

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

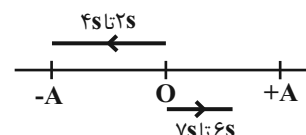
۶۷- گزینه «۳»

(مهری ختایی)

ابتدا دوره تناوب را به دست می‌آوریم:

$$\omega = \frac{2\pi}{T} \Rightarrow \frac{\pi}{4} = \frac{2\pi}{T} \Rightarrow T = 8 \text{ s}$$

در حرکت هماهنگ ساده، با حرکت به سمت دو انتهای مسیر نوسان، حرکت کندشونده است. بنابراین مطابق شکل زیر، در بازه‌های زمانی 2 s تا 4 s و 6 s تا 8 s حرکت متحرک کندشونده است.

$$\Delta t = \Delta t_1 + \Delta t_2 = 2 + 1 = 3 \text{ s}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

۶۸- گزینه «۴»

(شارمان ویسی)

زمان مشخص شده در نمودار برابر با نصف دوره تناوب است.

$$\frac{T}{2} = 2 \Rightarrow T = 4 \text{ s}$$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2\pi}{4} = \frac{\pi \text{ rad}}{2 \text{ s}}$$

بیشینه تندی نوسانگر برابر است با:

$$v_{\max} = A\omega \xrightarrow{\omega = \frac{\pi \text{ rad}}{2 \text{ s}}} v_{\max} = 2 \left(\frac{\pi}{2}\right) = \pi \frac{\text{cm}}{\text{s}}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

۶۹- گزینه «۱»

(زهره آقاممیری)

دامنه نوسان نصف طول پاره‌خط نوسان است، پس داریم: $A = 5 \text{ cm}$
از طرفی، تغییر جهت در نقاط بازگشت یعنی دوسر پاره‌خط نوسان $(x = \pm A)$ روی می‌دهد که شتاب بیشترین مقدار را دارد. پس داریم:

$$a = -\omega^2 x \xrightarrow{x=A} a_{\max} = \omega^2 A \Rightarrow 80 = \omega^2 \times 0.05 \Rightarrow \omega^2 = \frac{80}{0.05} = 1600 \frac{\text{rad}^2}{\text{s}^2}$$

ثابت فنر برابر است با:

$$\omega = \sqrt{\frac{k}{m}} \Rightarrow k = m\omega^2$$

$$\Rightarrow k = 0.25 \times 1600 = 400 \frac{\text{N}}{\text{m}} = 4 \frac{\text{N}}{\text{cm}}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

۷۰- گزینه «۱»

(ممسن قنبرلر)

با حرکت شتابدار آسانسور، مقدار نیروی مؤثر قائم وارد بر وزنه‌ها و در نتیجه g مؤثر تغییر می‌کند.از آنجایی که دوره تناوب نوسانگر جرم-فنر از رابطه $T_1 = 2\pi\sqrt{\frac{m}{k}}$ و دوره تناوبآونگ از رابطه $T_2 = 2\pi\sqrt{\frac{L}{g}}$ به دست می‌آید، حرکت شتابدار آسانسور فقط بر روی

دوره تناوب آونگ تأثیر دارد.

حرکت آسانسور تندشونده (چون شروع به حرکت کرده است) و رو به پایین است.

$$g' = g - a$$

پس:

یعنی شتاب گرانش کاهش می‌یابد که چون T_1 با شتاب گرانش رابطه عکس دارد، T_1 افزایش خواهد یافت.در نتیجه، بعد از حرکت آسانسور، T_2 تغییر نکرده اما T_1 افزایش پیدا می‌کند.

$$T_1 > T_2$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۶۰)

۷۱- گزینه «۱»

(بایک اسلامی)

چون نوسانگر طول پاره‌خط نوسان را در مدت 0.3 s ثانیه طی می‌کند، بنابراین:

$$\frac{T}{2} = 0.3 \Rightarrow T = 0.6 \text{ s}$$

$$\omega = \frac{2\pi}{T} = \frac{2 \times \pi}{0.6} \Rightarrow \omega = 10 \frac{\text{rad}}{\text{s}}$$

در حرکت هماهنگ ساده، داریم:

$$E = U_{\max} = K_{\max}$$

$$\Rightarrow K_{\max} = 25 \text{ mJ} = 25 \times 10^{-3} \text{ J}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2} m A^2 \omega^2 = 25 \times 10^{-3} \text{ J}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{2} \times 200 \times 10^{-3} \times A^2 \times 10^2 = 25 \times 10^{-3}$$

$$\Rightarrow A = 0.05 \text{ m}$$

شیمی ۳

۷۶- گزینه «۳»

(امیررضا حکمت نیا)

بررسی گزینه‌های نادرست:
گزینه «۱»:

$$[H^+] = 2 \times 10^{-4} \text{ mol.L}^{-1} \rightarrow \text{pH} = -\log [H^+] = -\log 2 \times 10^{-4} = 3.7$$

پس خاک اسیدی است و گل ادریسی در خاک اسیدی به رنگ آبی در می‌آید.
گزینه «۲» مخلوط اوره (قطبی) در هگزان (ناقطبی)، ناهمگن است.

گزینه «۴»: از گرم کردن روغن نارگیل با سدیم هیدروکسید می‌توان صابون جامد بدست آورد.

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۳، ۴، ۵، ۶، ۷ و ۲۵)

۷۷- گزینه «۴»

(امیررضا حکمت نیا)

با توجه به ثابت یونش بازها، متیل آمین باز قوی‌تری نسبت به آمونیاک است و در نتیجه غلظت یون‌ها در محلول متیل آمین بیشتر است. پس با قراردادن مدار الکتریکی در محلول متیل آمین نسبت به آمونیاک، روشنایی لامپ بیشتر خواهد بود.

با افزودن آب خالص به محلول متیل آمین، غلظت باز کاهش می‌یابد پس pH محلول کاهش می‌یابد. (از عدد ۱۴ دور می‌شود).

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۹)

۷۸- گزینه «۱»

(امیررضا حکمت نیا)

طبق معادله واکنش داده شده در صورت سوال، برای بدست آوردن غلظت NaOH باید مول پاک کننده صابونی را به مول NaOH تبدیل کنید:

$$0.1 \text{ mol RCOONa} \times \frac{1 \text{ mol NaOH}}{1 \text{ mol RCOONa}} = 0.1 \text{ mol NaOH}$$

حال باید مول حاصل را به حجم آن تقسیم کنیم تا غلظت بدست آید:

$$M = \frac{0.1 \text{ mol NaOH}}{2 \text{ L}} = 0.05 \frac{\text{mol}}{\text{L}} \xrightarrow{\text{NaOH باز قوی است}}$$

$$[\text{NaOH}] = [\text{OH}^-] = 0.05 \text{ mol.L}^{-1}$$

در دمای اتاق، داریم:

$$[\text{H}^+][\text{OH}^-] = 10^{-14} \Rightarrow [\text{H}^+] \times 0.05 = 10^{-14}$$

$$\Rightarrow [\text{H}^+] = 2 \times 10^{-14} \text{ mol.L}^{-1}$$

$$\text{pH} = -\log[\text{H}^+] = -\log(2 \times 10^{-14}) = 14 - 2 \log 2$$

$$= 14 - 2 \times 0.3 = 13.4$$

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه ۳۱)

۷۹- گزینه «۴»

(امیررضا حکمت نیا)

آب خالص رسانایی الکتریکی ناچیزی دارد از این رو برای برقکافت آن باید اندکی الکترولیت به آب افزود. پس برقکافت محلول رقیق نمک خوراکی نسبت به آب خالص بهتر انجام می‌شود.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵)

۸۰- گزینه «۱»

(امیررضا حکمت نیا)

آهن در برابر خوردگی محافظت شده است به عبارتی دیگر آهن، اکسید نشده است پس E^0 آن نسبت به فلز M بیشتر است. گونه اکسند، O_2 است که کاهش یافته است.

طبق نیم‌واکنش‌های زیر، بین گونه‌های اکسند و کاهنده، ۴ الکترون مبادله می‌شود.

بنابراین معادله نوسان‌های این نوسانگر به صورت زیر است:

$$x = 0.05 \cos(10t)$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۹)

۷۲- گزینه «۲»

(میثم رشتیان)

با توجه به اینکه $f_1 = 0.4 \text{ Hz}$ است می‌توان تعداد نوسان‌ها در $1/5$ دقیقه را به دست آورد:

$$f_1 = \frac{N_1}{t} \Rightarrow 0.4 = \frac{N_1}{1/5 \times 60} \Rightarrow N_1 = 36$$

در حالت جدید قرار است تعداد نوسان‌ها معادل $N_2 = N_1 + 9 = 45$ نوسان گردد. بنابراین:

$$\begin{cases} T_1 = \frac{t}{N_1} = \frac{1/5 \times 60}{36} = 2s \\ T_2 = \frac{1}{f} = \frac{1}{0.4} = 2.5s \end{cases} \Rightarrow \text{درصد تغییرات دوره} = \frac{\Delta T}{T_1} \times 100 = \frac{2.5 - 2}{2} \times 100 = 25\%$$

 $\Rightarrow$ درصد تغییرات دوره = ۲۵٪

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۷)

۷۳- گزینه «۴»

(مسعود قره‌فانی)

طبق نمودار داده شده داریم:

$$E = \frac{1}{2} m \omega^2 A^2, \quad \omega = \frac{2\pi}{T}, \quad \frac{T_A}{2} = T_B \Rightarrow \frac{T_A}{T_B} = \frac{2}{3}$$

$$\Rightarrow \frac{E_B}{E_A} = \frac{m_B}{m_A} \times \left(\frac{T_A}{T_B}\right)^2 \times \left(\frac{A_B}{A_A}\right)^2$$

$$\Rightarrow \frac{E_B}{E_A} = 2 \times \left(\frac{2}{3}\right)^2 \times \left(\frac{3}{4}\right)^2 = 2 \times \frac{4}{9} \times \frac{9}{16} = \frac{8}{16} = \frac{1}{2}$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۹)

۷۴- گزینه «۳»

(عبیرالرضا امینی نسب)

ابتدا تغییرات شتاب گرانش را محاسبه می‌کنیم، سیاره زمین را با اندیس e و سیاره دیگر را با اندیس x نمایش می‌دهیم.

$$g = G \frac{M}{R^2} \Rightarrow \frac{g_x}{g_e} = \frac{M_x}{M_e} \times \left(\frac{R_e}{R_x}\right)^2 = \frac{1}{4} \times 4^2 = 4$$

دوره تناوب آونگ از رابطه $T = 2\pi \sqrt{\frac{L}{g}}$ به دست می‌آید. داریم:

$$\frac{T_x}{T_e} = \sqrt{\frac{g_e \times L_x}{g_x \times L_e}} \Rightarrow 1 = \sqrt{\frac{1}{4} \times \frac{L_x}{L_e}} \Rightarrow L_x = 4L_e$$

تغییرات طول آونگ برابر است با:

$$\Delta L = L_x - L_e = 4L - L = 3L$$

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۹)

۷۵- گزینه «۲»

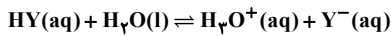
(سیدعلی میرنوری)

در موج‌های ایجاد شده در فنر، مولکول‌های ماده (فنر) از یک سر تا سر دیگر فنر جابه‌جا نمی‌شوند، بلکه موج از یک سر به سر دیگر حرکت می‌کند و هر جزء فقط در محل خود نوسان خواهد کرد.

(نوسان و امواج) (فیزیک ۳، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲)

(سراسری خارج از کشور تهری ۱۴۰۰)

۸۵- گزینه «۳»

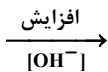

$$K_a = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+]^2}{[\text{HY}]} = \frac{(3 \times 10^{-3})^2}{2 \times 10^{-2}} = 4.5 \times 10^{-4} \text{ mol.L}^{-1}$$

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مقایسه pH:

آمونیاک < آب گازدار < اسید معده

گزینه «۲»:

$$\% \alpha = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+]}{M} \times 100 = \frac{1/6 \times 10^{-2}}{0.1} \times 100 = 2\%$$

گزینه «۴»: pH محلول مولار (M=1) هیدرویدیک اسید و سدیم هیدروکسید به ترتیب صفر و ۱۴ است. اما pH محلول مولار استیک اسید و آمونیاک به ترتیب بزرگتر از صفر و کوچکتر از ۱۴ می‌باشد.

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۹)

(یاشار باغساری)

۸۶- گزینه «۱»

چون چگالی گاز HCN اولیه داده شده، در نتیجه کافی است جرم آن را حساب کنیم تا حجم آن را هم بدست آوریم. و چون مقدار α کوچک است لذا می‌توانیم از α مخرج صرف نظر کنیم:

$$K_a = \frac{M\alpha^2}{1-\alpha} \approx M\alpha^2 \Rightarrow 5 \times 10^{-10} = M \times \left(\frac{5}{2} \times 10^{-5}\right)^2$$

$$\Rightarrow 5 \times 10^{-10} = M \times \frac{25}{4} \times 10^{-10}$$

$$M = \frac{5}{25} = \frac{20}{25} = \frac{4}{5} = 0.8 \text{ mol.L}^{-1}$$

چون حجم محلول هم داده شده است لذا می‌توانیم مقدار جرم HCN را حساب کنیم:

$$? \text{g HCN} = 0.8 \text{ L HCN} \times \frac{0.8 \text{ mol HCN}}{1 \text{ L HCN}} \times \frac{27 \text{ g HCN}}{1 \text{ mol HCN}} = 17.28 \text{ g HCN}$$

و با در دست داشتن چگالی گاز HCN حجم را به راحتی بدست می‌آوریم.

$$17.28 \text{ g HCN} \times \frac{1 \text{ L HCN}}{0.8 \text{ g HCN}} = 21.6 \text{ L} \rightarrow 21.6 \text{ mL}$$

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۷)

(هاری عباری)

۸۷- گزینه «۲»

عبارت‌های اول و چهارم درست‌اند. بررسی عبارت‌ها:

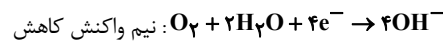
عبارت اول: HCl یک اسید قوی تک پروتون‌دار است، پس غلظت یون H^+ درمحلول با غلظت اولیه اسید برابر است: $[\text{H}^+] = [\text{HCl}] = 0.1 \text{ mol.L}^{-1}$

$$\text{pH} = -\log[\text{H}^+] = -\log 0.1 = -(\log 1 - \log 10)$$

$$= -(\log 10^{-1}) = -(-1) = 1$$

عبارت دوم: با افزودن آب به محلول، غلظت اسید کاهش یافته و در نتیجه سرعت واکنش نیز کاهش می‌یابد.

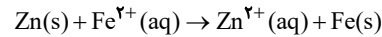
عبارت سوم: در واکنش فلز روی با محلول هیدروکلریک اسید، یون H^+ کاهش می‌یابد و فلز Zn اکسایش یافته و کاهنده است.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹)

(سراسری خارج از کشور تهری ۱۹)

۸۱- گزینه «۳»

$$E^\circ = E^\circ_{\text{کاتد}} - E^\circ_{\text{اند}} \rightarrow E^\circ = -0.41 + 0.76 \rightarrow E^\circ = 0.35 \text{ ولت}$$

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

(امیر شامیان)

۸۲- گزینه «۳»

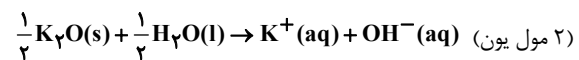
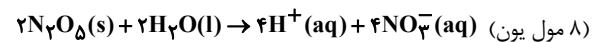
شیمی‌دان‌ها، مدت‌ها پیش از آنکه ساختار اسیدها و بازها شناخته شوند، با ویژگی‌های هر کدام و برخی واکنش‌های میان آن‌ها آشنا بودند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برای کاهش میزان اسیدی بودن (افزایش pH) خاک به آن آهک می‌افزایند.

گزینه «۲»: پیش از آنکه ساختار اسیدها و بازها شناخته شود، شیمی‌دان‌ها افزون بر ویژگی‌های اسیدها و بازها با برخی واکنش‌های آن‌ها نیز آشنا بودند. اما توجیه رفتار اسیدها و بازها یک مبنای علمی نیاز داشت. بنابراین شیمی‌دان‌ها قبلاً هم در تلاش برای توجیه رفتار اسیدها و بازها بودند.

گزینه «۴»:

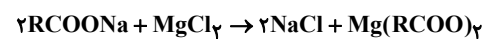

$$\Rightarrow \frac{8}{2} = 4$$

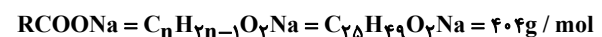
(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۳ تا ۲۵)

(بومن عباس قراچه)

۸۳- گزینه «۲»

$$2 \text{L} \times \frac{5 \times 10^{-3} \text{ mol NaCl}}{\text{L}} \times \frac{2 \text{ mol RCOONa}}{2 \text{ mol NaCl}} = 10^{-2} \text{ mol RCOONa}$$

$$\frac{20/2}{404} = 5 \times 10^{-2} \text{ mol RCOONa}$$

$$\frac{10^{-2}}{5 \times 10^{-2}} \times 100 = 20\% \Rightarrow 100 - 20 = 80\% \text{ واکنش نداده}$$

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۶ تا ۹)

(کتاب آبی شیمی جامع)

۸۴- گزینه «۱»

تنها عبارت «آ» درست است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) معادله یونش همه اسیدهای تک پروتون‌دار به این شکل نیست و ممکن است برگشت‌پذیر باشد.

(پ) یونش فرایندی است که یک ترکیب مولکولی در آب به یون‌های مثبت و منفی تبدیل می‌شود.

(ت) نمودار مورد نظر یونش یک اسید قوی را نشان می‌دهد ولی HF اسید ضعیف است.

(مولکول‌ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۳)

(امیرحسین معروفی)

۹۱- گزینه «۴»

با توجه به K_a می‌توانیم غلظت H^+ را محاسبه کنیم.

$$K_a = \frac{[H^+][A^-]}{[HA]} \Rightarrow ([H^+] = [A^-]) \quad 25 \times 10^{-5} = \frac{[H^+]^2}{10^{-1}}$$

$$[H^+] = 5 \times 10^{-3} \text{ mol.L}^{-1} \rightarrow \text{pH} = -\log 5 \times 10^{-3} = 2/3$$

$$[H^+][OH^-] = 10^{-14} \rightarrow [OH^-] = \frac{10^{-14}}{5 \times 10^{-3}}$$

$$= 0/2 \times 10^{-11} = 2 \times 10^{-12} \text{ mol.L}^{-1}$$

(مولکول ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۹)

(رسول عابدینی زواره)

۹۲- گزینه «۳»

مورد اول: نادرست؛ فرض کنید مقدار کم از اسید قوی HX را در یک لیتر آب و مقدار زیاد از اسید ضعیف HA را در یک لیتر آب دیگر حل کنیم. با فرض برابر بودن حجم نهایی دو محلول واضح است که شمار یون‌های تولید شده در محلول HA بسیار بیشتر از محلول HX است و در نتیجه رسانایی الکتریکی این محلول بیشتر است.

مورد دوم: درست؛ کربوکسیلیک اسیدها جزو اسیدهای ضعیف به شمار می‌روند و پس از یونش آن‌ها، بسیاری از مولکول‌ها بصورت یونیده نشده باقی می‌مانند.

مورد سوم: درست؛ A می‌تواند فلونور باشد که بیشترین خصلت نافلزی را در گروه خود دارد.

مورد چهارم: در شرایط یکسان بین دو اسید، هر چه اسید قوی‌تر باشد، pH آن کوچک‌تر است.

(مولکول ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۷)

(سیدرضا رضوی)

۹۳- گزینه «۳»

ابتدا غلظت مولی محلول اولیه را تعیین می‌کنیم.

$$\text{مولارته} = \frac{10 \times 7/3 \times 1/25}{36/5} = 2/5 \text{ مولار}$$

حال با توجه به اینکه حجم محلول ۵ برابر شد، غلظت محلول $1/5$ برابر می‌شود.

$$\text{مولارته محلول حاصل} = \frac{2/5}{5} = 0/5 \frac{\text{mol}}{\text{L}}$$

$$\text{pH} = -\log 5 \times 10^{-1} = 0/3$$

$$\text{PH نهایی بعد از اضافه کردن NaOH} = 0/6$$

$$\text{pH} = 0/6 \Rightarrow [H^+] = 10^{-0/6} = (10^{-0/3})^2 = 0/25 \frac{\text{mol}}{\text{L}}$$

پس $[H^+]$ که با $[HCl]$ برابر است از $0/5$ به $0/25$ مولار رسیده است پس داریم:

$$(0/5 - 0/25) \times 0/5 \times 40 = 5 \text{ g NaOH}$$

(مولکول ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۹)

(مهمر فائزینیا)

۹۴- گزینه «۳»

در سلول «منگنز - نقره»، منگنز، آند و نقره، کاتد است:

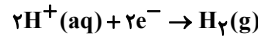
$$E^\circ \text{ سلول} = E^\circ \text{ کاتد} - E^\circ \text{ آند} \Rightarrow 1/98 = E^\circ \text{ Ag} - E^\circ \text{ Mn}$$

$$\Rightarrow E^\circ \text{ Mn} = E^\circ \text{ Ag} - 1/98$$

در سلول «نقره - پلاتین» نقره، آند و پلاتین، کاتد است:

$$E^\circ \text{ سلول} = E^\circ \text{ کاتد} - E^\circ \text{ آند} \Rightarrow 0/4 = E^\circ \text{ Pt} - E^\circ \text{ Ag}$$

$$\Rightarrow E^\circ \text{ Pt} = E^\circ \text{ Ag} + 0/4$$

عبارت چهارم: استیک‌اسید، یک اسید ضعیف است. بنابراین در دما و غلظت یکسان غلظت یون هیدرونیوم در محلول آن نسبت به محلول هیدروکلریک‌اسید، کمتر است و به همین دلیل سرعت واکنش کاهش می‌یابد.

(ترکیبی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۹ و ۵۲ تا ۵۴)

۸۸- گزینه «۱»

(امیر اسکندری نژاد)

$$K_a = \frac{M\alpha^2}{1-\alpha} \xrightarrow{\text{از مخرج صرف نظر می‌کنیم}} K_a = M\alpha^2$$

$$\alpha/\% = 3\% \Rightarrow \alpha = 3 \times 10^{-2}$$

$$K_a = M\alpha^2 \Rightarrow 18 \times 10^{-6} = M \times (3 \times 10^{-2})^2 \Rightarrow M = 0/02 \frac{\text{mol}}{\text{L}}$$

$$[H^+] = M\alpha = 2 \times 10^{-2} \times 3 \times 10^{-2} = 6 \times 10^{-4} \frac{\text{mol}}{\text{L}}$$

$$\Rightarrow \text{pH} = 4 - \log 6 = 4 - (\log 2 + \log 3)$$

$$\text{pH} = 4 - (0/3 + 0/5) = 3/2$$

$$\frac{500 \text{ ml محلول} \times \frac{1 \text{ L محلول}}{1000 \text{ ml محلول}} \times \frac{2 \times 10^{-2} \text{ mol CH}_3\text{COOH}}{1 \text{ L محلول}}}{60 \text{ g CH}_3\text{COOH}} = 0/6 \text{ g}$$

$$\times \frac{60 \text{ g CH}_3\text{COOH}}{1 \text{ mol CH}_3\text{COOH}}$$

$$\frac{0/6 \text{ g CH}_3\text{COOH} \times \frac{1 \text{ ml CH}_3\text{COOH}}{1/05 \text{ g CH}_3\text{COOH}} \times \frac{100 \text{ ml CH}_3\text{COOH}}{80 \text{ ml CH}_3\text{COOH}}}{\text{خالص}} \times \frac{100 \text{ ml CH}_3\text{COOH}}{80 \text{ ml CH}_3\text{COOH}}$$

$$= 0/71 \text{ ml CH}_3\text{COOH خالص}$$

(مولکول ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۵)

۸۹- گزینه «۳»

(سیدرمیم هاشمی دگروری)

گزینه «۳» نادرست است.

مطابق معادله $HA(aq) \rightleftharpoons H^+(aq) + A^-(aq)$ ، برای تولید 30 یون H^+ ، 30 مولکول از اسید HA یونش یافته است. شمار مولکول‌های اولیه اسید، $(90 + 30 = 120)$ برابر 120 و (α) درجه یونش برابر است با:

$$\alpha = \frac{\text{شمار مولکول‌های یونش یافته}}{\text{شمار مولکول‌های حل شده}} = \frac{30}{120} = 0/25$$

بررسی درستی سایر گزینه‌ها:

(۱) چون HA یونش کامل ندارد، اسید و الکترولیت ضعیف است البته به دلیل الکترولیت بودن رسانای جریان برق هست.

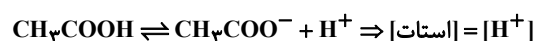
(۲) شمار مولکول‌های اولیه $90 + 30 = 120$ است.

(۴) مجموع همه ذرات حل شده شامل مولکول‌های HA و یون‌های H^+ و A^- برابر $90 + 30 + 30 = 150$ است.

(مولکول ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۶)

۹۰- گزینه «۱»

(صلاح الدین ابراهیمی)

$$K_a = \frac{[CH_3COO^-][H^+]}{[CH_3COOH]} = \frac{25 \times 10^{-6}}{4 \times 10^{-2}} = 6/25 \times 10^{-4} \text{ mol.L}^{-1}$$

(مولکول ها در فرمت تدرستی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۲۰ تا ۳۰)

$$\text{جرم اکسیژن مورد نیاز} : \frac{\text{mol O}_2}{1} = \frac{\text{mol e}^-}{4}$$

$$\Rightarrow \frac{x \times 1000}{32} = \frac{10 / 5 \times 10^{25}}{4 \times 6 / 02 \times 10^{23}} \Rightarrow x = 1 / 4 \text{ kg}$$

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۲)

(متین قنبری)

۹۸- گزینه «۲»

موارد (پ) و (ت) درست می‌باشد.

بررسی موارد:

آ) پوشاندن یک قطعه فلز با لایه نازکی از فلز نقره، ربطی به بالاتر یا پایین تر بودن جایگاه آن فلز در سری الکتروشیمیایی نسبت به فلز نقره ندارد.

ب) توجه داشته باشید که بالاترین عدد اکسایش ممکن برای 0.12 Mg (+۲) می‌باشد.

MgO_2 منیزیم پراکسید نام دارد و عدد اکسایش منیزیم در آن برابر (+۲) می‌باشد.

پ) نیم‌واکنش کاهش سلول الکترولیتی برقکافت آب و سلول نور الکتروشیمیایی،

یکسان و به صورت $2\text{H}_2\text{O}(\text{l}) + 2\text{e}^- \rightarrow \text{H}_2(\text{g}) + 2\text{OH}^-(\text{aq})$ می‌باشد.

ت) با توجه به اینکه در سلول الکترولیتی برقکافت آب، حجم گاز تولیدی در کاتد

(H_2)، دو برابر حجم گاز تولیدی در آند (O_2) می‌باشد؛ لوله A بخش آند و لوله

B بخش کاتد می‌باشد. به دلیل تولید H^+ در آند، محلول درون بخش A حالت

اسیدی دارد و نیز به دلیل تولید OH^- در کاتد، محلول درون بخش B حالت بازی

دارد.

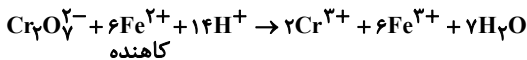
(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۴ و ۵۵ و ۶۵)

(میثم کوثری لنگری)

۹۹- گزینه «۴»

در واکنش اکسایش کاهش گونه کاهنده الکترون از دست می‌دهد و اکسنده الکترون می‌گیرد.

اکسنده

کاهنده

عدد اکسایش گونه اکسنده از ۶ به ۳ کاهش یافته و عدد اکسایش گونه کاهنده از ۲ به ۳ اکسایش می‌یابد.

(۱) مجموع ضرایب گونه‌های باردار برابر ۲۹ است.

(۲) تعداد الکترون‌های مبادله شده: $6 \times 1 = 6\text{e}^- = \text{تغییر عدد اکسایش} \times \text{ضریب}$

$$18 / 06 \times 10^{22} \text{e}^- \times \frac{1 \text{ mol e}^-}{6 / 02 \times 10^{23} \text{e}^-} \times \frac{2 \text{ mol Cr}^{3+}}{6 \text{ mol e}^-} \quad (3)$$

$$= 0 / 1 \text{ mol Cr}^{3+}$$

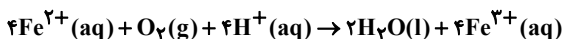
(۴) $\text{Cr}_2\text{O}_7^{2-}$ اکسنده است و اکسنده الکترون می‌گیرد.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۲ تا ۵۴)

(مهمر خاثرنیا)

۱۰۰- گزینه «۲»

معادله موازنه شده واکنش مورد نظر به صورت زیر است:

مقدار اکسیژن مصرفی برابر است با:

$$2 / 24 \text{ g Fe}^{2+} \times \frac{1 \text{ mol Fe}^{2+}}{56 \text{ g Fe}^{2+}} \times \frac{1 \text{ mol O}_2}{4 \text{ mol Fe}^{2+}} \times \frac{22 / 4 \text{ L}}{1 \text{ mol O}_2} \times \frac{1 \text{ m}^3}{1000 \text{ L}}$$

$$= 2 / 24 \times 10^{-4} \text{ m}^3 \text{O}_2$$

به این ترتیب برای سلول «منگنز - پلاتین» که در آن منگنز، آند و پلاتین، کاتد است، خواهیم داشت:

$$E^\circ_{\text{سلول}} = E^\circ_{\text{Pt}} - E^\circ_{\text{Mn}} \Rightarrow (E^\circ_{\text{Ag} + 0 / 4}) - (E^\circ_{\text{Ag} - 1 / 98})$$

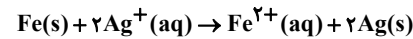
$$= 2 / 38 \text{ V}$$

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۴۷ تا ۴۹)

۹۵- گزینه «۴»

(امیر فاطمیان)

چون فلز Fe پتانسیل کاهشی منفی تری دارد در نتیجه اکسایش می‌یابد و عامل کاهنده است:

$$3 / 01 \times 10^{23} \text{e}^- \times \frac{1 \text{ mole}^-}{6 / 02 \times 10^{23} \text{e}^-} = 0 / 5 \text{ mole}^-$$

$$\text{مصرفی Fe} = 0 / 5 \text{ mole}^- \times \frac{1 \text{ mol Fe}}{2 \text{ mole}^-} = 0 / 25 \text{ mol Fe}$$

$$\Rightarrow \text{جرم مصرفی Fe} = 0 / 25 \text{ mol} \times 56 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1} = 14 \text{ g Fe}$$

$$\text{تولیدی Ag} = 0 / 5 \text{ mole}^- \times \frac{2 \text{ mol Ag}}{2 \text{ mole}^-} = 0 / 5 \text{ mol Ag}$$

$$\Rightarrow \text{جرم تولیدی Ag} = 0 / 5 \text{ mol} \times 108 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1} = 54 \text{ g Ag}$$

$$\text{مقدار جرم اضافه شده روی تیغه} = 54 \text{ g} \times \frac{30}{100} = 16 / 2 \text{ g}$$

$$\text{تغییرات جرم تیغه} = 16 / 2 - 14 = 2 / 2 \text{ g}$$

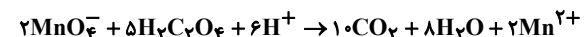
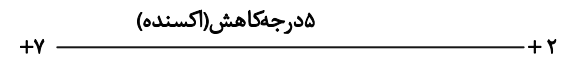
بنابراین ۲/۲ گرم به جرم تیغه افزوده می‌شود.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۹)

۹۶- گزینه «۴»

(مهمر خاثرنیا)

پاسخ تشریحی

گونه کاهنده دو اتم دارد پس ۲ درجه اکسایش می‌یابد.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۴)

۹۷- گزینه «۲»

(بونام قارائپای)

ابتدا انرژی لازم برای به جوش آمدن آب را پیدا می‌کنیم و با توجه به انرژی هر الکترون می‌توان تعداد کل الکترون‌های مبادله شده را به دست آورد. از روی تعداد الکترون‌های مبادله شده در یک واکنش الکتروشیمیایی می‌توان به مقدار اکسیژن کاهش یافته رسید:

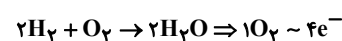
$$Q = mc\Delta\theta$$

دمای اولیه

$$\Rightarrow Q = 50 \times 10^3 \times 4 / 2 \times (100 - 0) = 21 \times 10^6 \text{ J}$$

دمای جوش

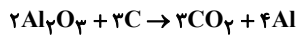
$$\text{تعداد الکترون مورد نیاز} = \frac{21 \times 10^6}{2 \times 10^{-19}} = 10 / 5 \times 10^{25}$$

(مسئله رمقی کونکرده)

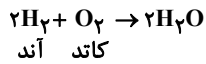
۱۰۵- گزینه ۲»

واکنش موازنه شده فرایند هال به صورت زیر است:

$$? \text{ mol } e^- = \frac{5}{4} \text{ g Al} \times \frac{1 \text{ mol Al}}{27 \text{ g Al}} \times \frac{3 \text{ mol } e^-}{1 \text{ mol Al}} = 0.6 \text{ mol } e^-$$

واکنش کلی در سلول سوختی «هیدروژن-اکسیژن» به صورت زیر است:

$$? \text{ g } H_2O = 0.6 \text{ mol } e^- \times \frac{2 \text{ mol } H_2O}{4 \text{ mol } e^-} \times \frac{18 \text{ g } H_2O}{1 \text{ mol } H_2O} = 5.4 \text{ g } H_2O$$

$$? \text{ g } H_2 = 0.6 \text{ mol } e^- \times \frac{2 \text{ mol } H_2}{4 \text{ mol } e^-} \times \frac{2 \text{ g } H_2}{1 \text{ mol } H_2} = 0.6 \text{ g } H_2$$

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸ و ۵۱ و ۵۲)

ریاضی ۳ + پایه مرتبط

(سروش موئینی)

۱۰۶- گزینه ۲»

وقتی $2 < x < 3$ باشد، $-3 < -x < -2$ است و داریم: $f(x) = -3x + 2$ پس:

$$\text{برای محاسبه } f^{-1}(-5) \text{ باید } f(x) \text{ را مساوی } -5 \text{ قرار دهیم:}$$

$$-3x + 2 = -5 \Rightarrow 3x = 7 \Rightarrow x = \frac{7}{3} \Rightarrow f\left(\frac{7}{3}\right) = -5 \Rightarrow f^{-1}(-5) = \frac{7}{3}$$

توجه: اگر مقدار x بین ۲ و ۳ نبود، باید «نامعلوم» را انتخاب می‌کردیم.

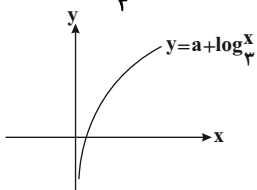
(تابع) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۴) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹)

(حسین اسفینی)

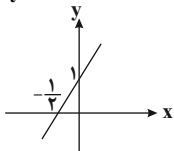
۱۰۷- گزینه ۲»

$$\text{ابتدا شکل کلی از نمودار تابع } f(x) = \begin{cases} a - \log_{\frac{1}{3}} x, & x \geq 3 \\ 2x + 1, & x < 3 \end{cases} \text{ را رسم می‌کنیم:}$$

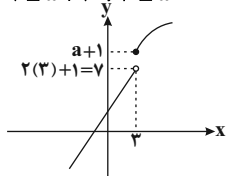
$$y = a - \log_{\frac{1}{3}} x = a - \log_{3^{-1}} x = a + \log_3 x$$

$$y = 2x + 1$$

حال هر دو نمودار را در یک دستگاه مختصات رسم می‌کنیم:

شرط $x_2 > x_1 \Rightarrow f(x_2) \geq f(x_1)$ به معنی صعودی بودن $f(x)$ است، برای صعودی بودن باید داشته باشیم:

(تابع) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۶ تا ۱۰)

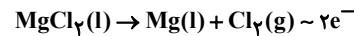
حال با استفاده از سرعت متوسط مصرف اکسیژن، زمان لازم را بدست می‌آوریم:

$$\frac{8 / 96 \times 10^{-7} \text{ m}^3}{\text{min}} = \frac{2 / 24 \times 10^{-4} \text{ m}^3}{t} \Rightarrow t = 25.0 \text{ min}$$

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)

۱۰۸- گزینه ۳»

(امیرمسین طیبی)

$$? \text{ g } Mg : 1 / 1 \text{ mol } e^- \times \frac{1 \text{ mol } Mg}{24 \text{ g } Mg} \times \frac{24 \text{ g } Mg}{2 \text{ mol } e^-} = 12 / 2 \text{ g } Mg$$

بررسی گزینه‌های نادرست:

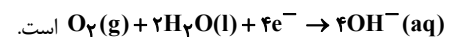
گزینه ۱: منیزیم به صورت $Mg(OH)_2$ از آب جدا می‌شود که مخلوط آن با آب یک سوسپانسیون است. سوسپانسیون‌ها در اثر تابش نور، نور را پخش می‌کنند.گزینه ۲: $Mg(OH)_2$ پس از صاف شدن را با محلول HCl (هیدروکلریک اسید) واکنش می‌دهیم (نه گاز هیدروژن کلرید!)گزینه ۴: با توجه به شکل کتاب درسی چگالی $Mg(l)$ از $MgCl_2(l)$ کمتر است. در نتیجه به ازای جرم برابر، $Mg(l)$ حجم بیشتری دارد.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۶ تا ۶۱)

۱۰۹- گزینه ۴»

(هاری معوی زاده)

نیم واکنش کاهش در محیط خنثی در آهن گالوانیزه و حلی به صورت

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۹)

۱۰۳- گزینه ۳»

(عبدالرضا دارفواه)

از آنجایی که در محل شروع خوردگی، کاتیون Fe^{2+} به سوی بخش کاتدیمهاجرت می‌کند تا طی اکسایش مجدد تبدیل به Fe^{3+} شود پس موقعیت آن‌ها یکسان نیست.گزینه ۱: در زیر قطره آب، در بخشی که غلظت اکسیژن اندک است، Fe اکسید شده و تبدیل به یون Fe^{2+} می‌شود پس از آن، یون Fe^{2+} از طریق آب به سویبخشی که غلظت اکسیژن بیشتری دارد، جابجا شده و توسط مولکول‌های O_2 و H_2O اکسید شده و به یون‌های Fe^{3+} تبدیل می‌شود.

گزینه ۲: آهن در واکنش با اسید‌ها به یون دوبار مثبت خود تبدیل می‌شود.

گزینه ۴: با توجه به معادله زنگ زدن آهن در محیط خنثی

هر مول Fe سه مول الکترون از دست می‌دهد یعنی ۴ مول Fe در این معادله ۱۲ مول الکترون از دست خواهد داد.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۸)

۱۰۴- گزینه ۲»

(روزبه رضوانی)

بررسی عبارات:

(الف) نادرست، چون برخی فلزات مانند آلومینیم اکسایش می‌یابند ولی خورده نمی‌شوند.

(ب) نادرست، Al به سرعت در هوا اکسید می‌شود.

(ج) درست.

(د) درست، Al علاوه بر برقکافت نمک‌های مذاب آن از بازیافت نیز می‌تواند به دست آید.(ه) درست، از سه عنصر Al و O و C تشکیل یافته است.

(آسایش و رفاه در سایه شیمی) (شیمی ۳، صفحه‌های ۶۱ و ۶۲)

۱۰۸- گزینه «۱»

(رضا سیرنقی)

تابع هموگرافیک $y = \frac{ax+b}{cx+d}$ زمانی با وارون خود برابر است که $a+d=0$ باشد.

در نتیجه داریم: $a=-2$

هرگاه نموداری در راستای محور x ها با ضریب k منقبض شود، طول هر نقطه از

نمودار k برابر می‌شود؛ بنابراین از آنجایی که نمودار با ضریب $\frac{1}{2}$ منقبض شده است،

در نتیجه طول هر نقطه از نمودار ۲ برابر می‌شود:

$$y = \frac{2x+1}{x-2} \xrightarrow{\text{انقباض در راستای محور } x \text{ ها}} y = \frac{4x+1}{2x-2}$$

و سپس در ادامه نمودار را نسبت به محور y ها قرینه می‌کنیم. یعنی x تبدیل به $-x$ می‌گردد و در نهایت آن را ۲ واحد در راستای منفی محور y ها انتقال می‌دهیم:

$$y = \frac{4x+1}{2x-2} \xrightarrow{\text{قرینه نسبت به محور } y \text{ ها}} y = \frac{-4x+1}{-2x-2}$$

$$\xrightarrow{\text{انتقال در راستای محور } y \text{ ها}} y = \frac{-4x+1}{-2x-2} - 2$$

$$y = \frac{5}{-2x-2}$$

از آنجایی که محل تقاطع تابع وارون f^{-1} با محور x ها برابر محل تقاطع تابع f با محور y ها ($x=0$) می‌باشد، کافی است که محل تقاطع تابع f با محور y ها را به دست آوریم ($x=0$):

$$y = \frac{5}{-2} = -2.5$$

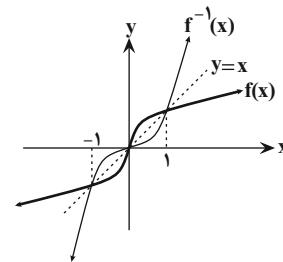
(تابع) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۶۸ تا ۷۰) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۵ تا ۲۳)

۱۰۹- گزینه «۲»

(علی مرشد)

ابتدا نمودار f^{-1} را رسم می‌کنیم و نمودار را در چهار بازه زیر بررسی می‌کنیم:

می‌دانیم که زیر رادیکال همواره باید نامنفی باشد.

	$x=-1$	$x=0$	$x=1$				
بازه	$(-\infty, -1)$	$(-1, 0)$	$(0, 1)$	$(1, +\infty)$			
رابطه							
$f(x) - f^{-1}(x)$	+	○	-	○	+	○	-
$x^2 - 1$	+	○	-	○	-	○	+
$\frac{f(x) - f^{-1}(x)}{x^2 - 1}$	+	⊖	+	○	-	⊖	-
$x^2 - 1$							

بنابراین دامنه تابع $y = \sqrt{\frac{f(x) - f^{-1}(x)}{x^2 - 1}}$ به صورت $\{-1\} - (-\infty, 0]$ است.

(تابع) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۵۲، ۵۳، ۵۷ تا ۶۴) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹)

۱۱۰- گزینه «۴»

(معدی براتی)

در ابتدا با جایگذاری خواهیم داشت:

$$\left. \begin{aligned} x=0 &\Rightarrow f(1)=3 \\ x=-2 &\Rightarrow f(5)=4 \\ x=-1 &\Rightarrow f(3)=4 \\ x=1 &\Rightarrow f(-1)=-1 \end{aligned} \right\} \\ \Rightarrow f(x) = \{(1, 3), (5, 4), (3, 4), (-1, -1)\}$$

بنابراین:

$$g(f(x)) = f(3) \Rightarrow |f(m)| + 3 = 4 \\ \Rightarrow |f(m)| = 1 \Rightarrow f(m) = \pm 1 \Rightarrow m = -1$$

(تابع) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۱ تا ۲۳)

۱۱۱- گزینه «۱»

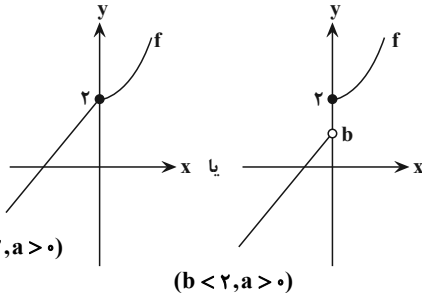
(سعید نصیری)

برای آن که تابع $f(x)$ ، یک‌به‌یک باشد، باید:

(۱) شیب خط $ax+b$ مثبت می‌باشد. ($a > 0$)

(۲) عرض از مبدأ خط کوچک‌تر یا مساوی ۲ می‌باشد. ($b \leq 2$)

با توجه به شرایط فوق، نمودار $f(x)$ به یکی از حالت‌های زیر می‌تواند باشد:

($b=2, a>0$)

($b<2, a>0$)

(تابع) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۴) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹)

۱۱۲- گزینه «۳»

(مسین اسفینی)

داریم: $(fog)^{-1} = g^{-1} \circ f^{-1}$

$$(fog)^{-1}(2x-4) = \frac{x}{2} \Rightarrow (g^{-1} \circ f^{-1})(2x-4) = \frac{x}{2}$$

$$\Rightarrow g^{-1}(f^{-1}(2x-4)) = \frac{x}{2} \quad (*)$$

محل برخورد نمودار وارون تابع $f(x)$ با محور y ها، همان $f^{-1}(0)$ است. پس کافی است در رابطه (*), x را ۲ قرار دهیم:

$$\xrightarrow{(*)} g^{-1}(f^{-1}(2(2)-4)) = \frac{2}{2}$$

$$\Rightarrow g^{-1}(f^{-1}(0)) = 1 \xrightarrow{f^{-1}(0)=\alpha} g^{-1}(\alpha) = 1$$

$$\Rightarrow \alpha = g(1) \xrightarrow{g(x)=2x^3+1} \alpha = 2(1)^3 + 1 = 2+1=3$$

$$\xrightarrow{\alpha=f^{-1}(0)} f^{-1}(0) = 3$$

(تابع) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۴) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۱ تا ۲۹)

۱۱۳- گزینه «۲»

(یاسین سپهر)

می‌دانیم اگر f تابعی وارون‌پذیر باشد، در این صورت $f^{-1}(f(u)) = u$ خواهد بود. از

طرفین تساوی داده شده، f^{-1} می‌گیریم:

$$f(g(x+3)) = x+1 \xrightarrow{f^{-1}} g(x+3) = f^{-1}(x+1) \quad (1)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x^2 + 2x > 0 \\ \frac{x^2 + 2x + 2}{x^2 + 2x} - 1 \leq 0 \Rightarrow \frac{2}{x^2 + 2x} \leq 0 \Rightarrow x^2 + 2x < 0 \end{cases} \xrightarrow{\cap} \emptyset$$

توجه: صورت کسر $(x^2 + 2x + 2)$ همواره مثبت است؛ پس باید مخرج کسر $(x^2 + 2x)$ نیز مثبت باشد تا حاصل کسر عددی مثبت شود.

(تابع) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۳، ۲۲ و ۲۳)

(معمداً روایتش)

۱۱۶- گزینه «۳»

$$\frac{\tan \alpha + 1}{\tan \alpha - 1} = \frac{3}{2} \Rightarrow 2 \tan \alpha + 2 = 3 \tan \alpha - 3 \Rightarrow \tan \alpha = 5$$

از طرفی می‌دانیم: $1 + \tan^2 \alpha = \frac{1}{\cos^2 \alpha}$ ؛ در نتیجه:

$$1 + 25 = \frac{1}{\cos^2 \alpha} \Rightarrow \cos^2 \alpha = \frac{1}{26} \Rightarrow \cos \alpha = \pm \frac{1}{\sqrt{26}}$$

$$\Rightarrow \sin \alpha = \pm \frac{5}{\sqrt{26}}$$

حال از آنجایی که $\tan \alpha = 5$ ، لذا $\sin \alpha$ و $\cos \alpha$ هم‌علامتند. پس:

$$\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha = 2 \times \frac{5}{\sqrt{26}} \times \frac{1}{\sqrt{26}} = \frac{5}{13}$$

(مثلثات) (ریاضی ۲، صفحه ۷۸) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

(آریان میری)

۱۱۷- گزینه «۲»

با توجه به شکل، دوره تناوب این تابع $T = 5$ است. می‌دانیم در توابع متناوب اگر از هر نقطه روی نمودار به اندازه دوره تناوب یا مضربی صحیح از آن جلو یا عقب برویم، مقدار تابع تغییر نمی‌کند. حال از آنجا که مقدار $f(128/1)$ خواسته شده، می‌توانیم بگوییم:

$$f(128/1) = f(128/1 - OT) = f(128/1 - 25) = f(103/1) = f(3/1)$$

○: مضرب صحیحی از دوره تناوب

پس کافی است مقدار $f(3/1)$ را بیابیم که برای این منظور باید معادله خط مشخص شده در شکل در بازه $[3, 4]$ را بنویسیم:

معادله خط گذرنده از دو نقطه $(3, 0)$ و $(4, 5)$:

$$y - 0 = \frac{5 - 0}{4 - 3}(x - 3) \Rightarrow y = 5(x - 3) \Rightarrow y = 5x - 15$$

$$f(x) = 5x - 15 \Rightarrow f(3/1) = 5(3/1) - 15 = 0$$

(مثلثات) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۶، ۴۰ و ۴۱)

(بغداد کلاترینان)

۱۱۸- گزینه «۴»

می‌دانیم دوره تناوب تابع $y = \tan kx$ به صورت $\frac{\pi}{|k|}$ است.

نمودار تابع در بازه $[0, \frac{\pi}{5}]$ دو مرتبه تکرار شده است؛ یعنی دوره تناوب این تابع، $\frac{\pi}{5}$ است:

$$2T = \frac{\pi}{5} \Rightarrow T = \frac{\pi}{10}$$

$$f(x) = a \tan\left(\frac{b\pi}{3}x\right) \Rightarrow T = \frac{\pi}{\frac{b\pi}{3}} = \frac{3}{b} = \frac{\pi}{10} \Rightarrow b = \frac{30}{\pi}$$

$$\Rightarrow |b| \Rightarrow b = \pm 5$$

با مقایسه نمودار تابع داده شده و فرم اصلی $y = \tan x$ متوجه می‌شویم که نمودار تابع در یک عدد منفی ضرب شده است. (تابع $y = \tan x$ در یک بازه تعریف شده

حال با استفاده از ضوابط f و g ، به ترتیب $f^{-1}(x+1)$ و $g(x+2)$ را به دست می‌آوریم و با هم برابر قرار می‌دهیم:

$$f(x) = \frac{x+4}{x-2} \xrightarrow{f^{-1}} f^{-1}(x) = \frac{2x+4}{x-1}$$

$$\Rightarrow f^{-1}(x+1) = \frac{2(x+1)+4}{(x+1)-1} = \frac{2x+6}{x} \quad (2)$$

$$g(x) = \frac{ax}{x-b} \Rightarrow g(x+2) = \frac{a(x+2)}{x+2-b} \quad (3)$$

$$\xrightarrow{1,2,3} \frac{ax+2a}{x+2-b} = \frac{2x+6}{x} \Rightarrow \begin{cases} a=2 \\ 2-b=0 \Rightarrow b=2 \end{cases}$$

بنابراین حاصل خواسته شده برابر است با:

$$b-a = 2-2 = 0$$

(تابع) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۲)

(فهمیده ولی زاده)

۱۱۴- گزینه «۱»

با توجه به رابطه $g^{-1}(f^{-1}(x)) = (fog)^{-1}(x)$ ، کافی است وارون تابع

$(fog)^{-1}(x)$ را محاسبه کنیم تا تابع $fog(x)$ به دست آید؛ پس:

$$g^{-1}(f^{-1}(x)) = x^2 - 6x + 10, x < 3$$

$$\Rightarrow (fog)^{-1}(x) = x^2 - 6x + 10, x < 3$$

$$\Rightarrow x^2 - 6x + 10 = y \Rightarrow x^2 - 6x + 9 + 1 = y$$

$$\Rightarrow (x-3)^2 = y-1$$

$$\Rightarrow |x-3| = \sqrt{y-1} \xrightarrow{x < 3} x-3 = -\sqrt{y-1}$$

$$\Rightarrow x = 3 - \sqrt{y-1}$$

$$\xrightarrow{\text{تقاطع تابع } fog} \left. \begin{array}{l} y = fog(x) = 3 - \sqrt{x-1} \\ y = x-4 \end{array} \right\} \text{باخط } y=x-4$$

$$\Rightarrow 3 - \sqrt{x-1} = x-4$$

$$\Rightarrow -x+7 = \sqrt{x-1}$$

$$\xrightarrow{\text{توان } 2} x^2 + 49 - 14x = x-1$$

$$\Rightarrow x^2 - 15x + 50 = 0$$

$$(x-10)(x-5) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=10 \text{ ق ق} \\ x=5 \text{ ق ق} \end{cases}$$

(تابع) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۳) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۲)

(مصطفی کرمی)

۱۱۵- گزینه «۳»

$$g(x) = \sqrt{-x^2 - x} \quad D_g: -x^2 - x \geq 0 \Rightarrow x(x+1) \leq 0$$

$$\Rightarrow D_g = [-1, 0]$$

$$f(x) = -\frac{x^2 + 2x + 2}{x^2 + 2x}$$

$$D_f: x^2 + 2x \neq 0 \Rightarrow x(x+2) \neq 0$$

$$\Rightarrow D_f = \mathbb{R} - \{0, -2\}$$

$$D_{gof}: \{x \in D_f \mid f(x) \in D_g\} = \{x \neq 0, -2 \mid f(x) \in [-1, 0]\}$$

$$-1 \leq -\frac{x^2 + 2x + 2}{x^2 + 2x} \leq 0 \Rightarrow 0 \leq \frac{x^2 + 2x + 2}{x^2 + 2x} \leq 1$$

(مسئله اسفینی)

۱۲۱- گزینه «۱»

ابتدا ضابطه تابع را ساده تر می کنیم:

$$y = a \sin \pi \left(\frac{1}{4} - bx \right) + c \Rightarrow y = a \sin \left(\frac{\pi}{4} - b\pi x \right) + c$$

$$\Rightarrow y = a \cos b\pi x + c$$

فاصله افقی بین مینیمم و ماکزیمم متوالی برابر $\frac{T}{4}$ است. پس داریم:

$$\frac{T}{4} = 2 \Rightarrow T = 8 \Rightarrow \frac{2\pi}{|b\pi|} = 8 \Rightarrow \frac{2\pi}{|b\pi|} = 8 \Rightarrow |b| = \frac{1}{4} \Rightarrow b = \pm \frac{1}{4}$$

هر دوی $\pm \frac{1}{4}$ قابل قبول است، زیرا $\cos(-x) = \cos x$. مطابق شکل ماکزیمم

تابع ۲ و مینیمم تابع ۶- است. پس:

$$\begin{cases} |a| = \frac{\max - \min}{4} = \frac{2 - (-6)}{4} = \frac{8}{4} = 2 \Rightarrow a = \pm 2 \\ c = \frac{\max + \min}{4} = \frac{2 + (-6)}{4} = \frac{-4}{4} = -1 \end{cases}$$

شکل داده شده، فرمت تابع $\cos x$ را دارد. پس فقط $a = 2$ صحیح است و داریم:

$$f(x) = 2 \cos \frac{\pi}{4} x - 1$$

$$\xrightarrow{x = \frac{1}{4}} f\left(\frac{1}{4}\right) = 2 \cos \left(\frac{\pi}{4} \times \frac{1}{4} \right) - 1 = 2 \cos \frac{\pi}{16} - 1$$

$$\Rightarrow f\left(\frac{1}{4}\right) = 2 \cos \left(\pi + \frac{\pi}{4} \right) - 1 = 2 \left(-\cos \frac{\pi}{4} \right) - 1$$

$$= -2 \times \frac{\sqrt{2}}{2} - 1 = -\sqrt{2} - 1$$

(مثلثات) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۴) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۶، ۴۰ و ۴۱)

(قاسم کتابچی)

۱۲۲- گزینه «۳»

می دانیم $\sin 2x = 2 \sin x \cos x$ و $\cos 2x = \cos^2 x - \sin^2 x$ می باشند؛ لذا

داریم:

$$\frac{5}{4} \sin^2 x + \frac{1}{4} (2 \sin x \cos x)^2 = \cos 2x$$

$$\Rightarrow \frac{5}{4} \sin^2 x + \sin^2 x \cos^2 x = \cos^2 x - \sin^2 x$$

$$\frac{5}{4} \sin^2 x + \sin^2 x = \cos^2 x - \sin^2 x \cos^2 x$$

$$\Rightarrow \frac{9}{4} \sin^2 x = \cos^2 x (1 - \sin^2 x)$$

$$\frac{\cos^2 x - \sin^2 x}{\sin^2 x} \rightarrow \frac{9}{4} t = (1-t)^2$$

$$\Rightarrow t^2 - 2t + 1 = \frac{9}{4} t \Rightarrow t^2 - \frac{17}{4} t + 1 = 0$$

$$\times 4 \rightarrow 4t^2 - 17t + 4 = 0 \Rightarrow (t-4)(4t-1) = 0$$

$$\Rightarrow \begin{cases} t = 4 \Rightarrow \sin^2 x = 4 \\ t = \frac{1}{4} \Rightarrow \sin^2 x = \frac{1}{4} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \sin x = \pm 2 \\ \sin x = \pm \frac{1}{2} \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \sin x = \pm 2 \\ \sin x = \pm \frac{1}{2} \end{cases}$$

صعودی است) از آن جایی که $\tan(-\alpha) = -\tan \alpha$ است، نتیجه می گیریم که a و b باید مختلف‌العلامت باشند.

(مثلثات) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۱)

۱۱۹- گزینه «۱»

(علی اصغر شریفی)

با جایگذاری‌های $\cos^2 x = 1 - \sin^2 x$ و $\cos 2x = 1 - 2\sin^2 x$ داریم:

$$(1 - 2\sin^2 x) + (1 - \sin^2 x) + 4 \sin x = 3 \Rightarrow 3\sin^2 x - 4\sin x + 1 = 0$$

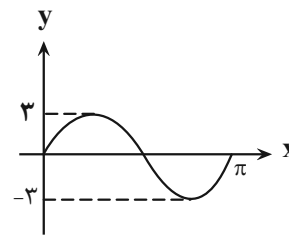
معادله بالا یک معادله درجه دوم بر حسب $\sin x$ است. با حل این معادله درجه دوم۲ جواب $\sin x = 1$ و $\sin x = \frac{1}{3}$ به دست می آید.* معادله $\sin x = 1$ در بازه $[0, \pi]$ تنها یک جواب $x = \frac{\pi}{2}$ را دارد.* معادله $\sin x = \frac{1}{3}$ در بازه $[0, \pi]$ دو جواب مکمل هم دارد. پس مجموع این دوجواب در بازه داده شده برابر با π است.در نتیجه مجموع کل جواب‌های معادله برابر است با: $\frac{\pi}{2} + \pi = \frac{3\pi}{2}$

(مثلثات) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۸)

۱۲۰- گزینه «۱»

(نیدا کوریان)

با توجه به شکل زیر، داریم:

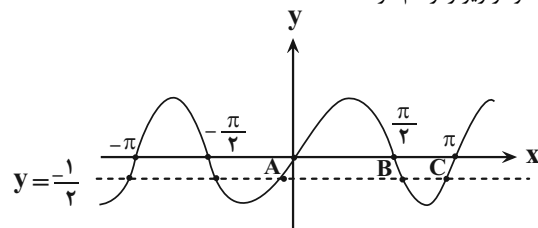
$$y = a \sin bx \Rightarrow T = \pi = \frac{2\pi}{b} \Rightarrow b = 2$$

$$\max = |a| = 3 \xrightarrow{a > 0} a = 3 \Rightarrow y = 3 \sin 2x$$

$$\Rightarrow 2f(x) + 3 = 0 \Rightarrow f(x) = \frac{-3}{2} \Rightarrow 3 \sin 2x = \frac{-3}{2}$$

$$\Rightarrow \sin 2x = \frac{-1}{2} \Rightarrow \begin{cases} 2x = 2k\pi - \frac{\pi}{6} \Rightarrow x = k\pi - \frac{\pi}{12} \\ 2x = 2k\pi + \pi + \frac{\pi}{6} \Rightarrow x = k\pi + \frac{7\pi}{12} \end{cases}$$

همچنین می توان نمودار زیر را رسم کرد:

مطابق شکل معادله، طول نقاط A و B و C به ترتیب برابر $-\frac{\pi}{12}$ ، $\frac{\pi}{12}$ و $\frac{11\pi}{12}$ می باشند. بنابراین حداقل اختلاف دو جواب معادله (با توجه به اینکه نمودارمثلثاتی متناوب است) برابر $\frac{\pi}{3}$ و حداکثر اختلاف دو جواب متوالی برابر $\frac{2\pi}{3}$

می باشد.

(مثلثات) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۶ و ۴۳ تا ۴۸)

مخرج کسر به صورت $x^2 - 5x + 6 = (x-2)(x-3)$ می‌باشد. پس $c = -5$ و $d = 6$ هستند.

$$2x^2 + ax + b = 0 \xrightarrow{x=3} 18 + 3a + b = 0 \Rightarrow 3a + b = -18 \quad (1)$$

حاصل حد در $x=3$ برابر ۷ است. برای محاسبه حد باید صورت و مخرج را بر $(x-3)$ تقسیم کنیم.

$$\lim_{x \rightarrow 3} \frac{2x^2 + ax + b}{(x-2)(x-3)} = \lim_{x \rightarrow 3} \frac{2x + 6 + a}{x-2} = 7 \Rightarrow \frac{12 + a}{1} = 7$$

$$\Rightarrow a = -5 \xrightarrow{(1)} 3a + b = -18 \Rightarrow b = -3$$

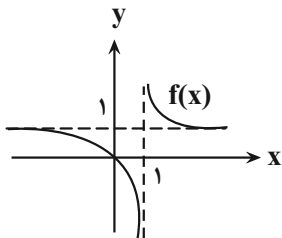
$$ab + cd = (-3)(-5) + (-5)(6) = 15 - 30 = -15$$

(ترکیبی) (ریاضی ۲، صفحه‌های ۱۳۸ تا ۱۳۶) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

(سعید پناهی)

۱۲۷- گزینه «۲»

با توجه به نمودار زیر داریم:

ابتدا توجه کنید که وقتی $x \rightarrow +\infty$ ، نمودار $f(x)$ در بالای خط $y=1$ به آن

$$\text{نزدیک می‌شود: } \lim_{x \rightarrow +\infty} f\left(\frac{1}{x}\right) = 1^+$$

$$\text{بنابراین: } \lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{f\left(\frac{1}{x}\right) - 1} = \frac{1}{1^+ - 1} = \frac{1}{0^+} = +\infty$$

(مر بینوایت و مر در بینوایت) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۷)

(مسین اسفینی)

۱۲۸- گزینه «۳»

باقی‌مانده تقسیم چندجمله‌ای $f(x)$ بر $x-5$ و $x-4$ به ترتیب ۳ و ۵ است. بنابراین:

$$\left. \begin{aligned} x-4=0 &\Rightarrow x=4 \Rightarrow f(4)=5 \\ x-5=0 &\Rightarrow x=5 \Rightarrow f(5)=3 \end{aligned} \right\} (*)$$

برای محاسبه محل برخورد نمودار تابع $y = f(f(x)) + 2x$ و خط $x=4$ ، باید در ضابطه تابع داده شده، x را برابر ۴ قرار دهیم:

$$y = f(f(x)) + 2x \xrightarrow{x=4} y = f(f(4)) + 2(4)$$

$$\xrightarrow{(*)} y = f(5) + 8 \xrightarrow{(*)} y = 3 + 8 = 11$$

بنابراین تابع مورد نظر خط $x=4$ را در عرض نقطه‌ای با ۱۱ قطع می‌کند.

(ترکیبی) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۱۱ تا ۱۴، ۵۰ و ۵۱)

(کتاب آبی ریاضی جامع تهری)

۱۲۹- گزینه «۳»

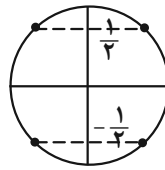
اگر در یک تابع خطی، طول از مبدأ برابر a و عرض از مبدأ برابر b باشد،

$$\text{می‌توان معادله‌ی آن را به صورت } \frac{x}{a} + \frac{y}{b} = 1 \text{ نوشت.}$$

ابتدا معادله‌ی توابع f و g را می‌یابیم.

$$f \text{ تابعی: } \frac{x}{3} + \frac{y}{2} = 1 \Rightarrow f(x) = \frac{-2}{3}x + 2$$

با توجه به دایره مثلثاتی زیر داریم:

بنابراین در بازه $[0, 2\pi]$ ، ۴ جواب وجود دارد.

(مثلثات) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۴۲ تا ۴۸)

(ممر ساسانی)

۱۲۳- گزینه «۳»

می‌دانیم:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} (f(x) - g(x)) = \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) - \lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = 1$$

با توجه به نمودار، می‌توان نتیجه گرفت $\lim_{x \rightarrow +\infty} g(x) = 2$ است؛ بنابراین:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) - 2 = 1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 3$$

حال با توجه به ضابطه تابع $f(x)$ خواهیم داشت:

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(2+a)x^3 + 5x - 7}{2x^3 - x^2 + 4} &= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{(2+a)x^3}{2x^3} = \frac{2+a}{2} \Rightarrow \frac{2+a}{2} = 3 \Rightarrow 2+a=6 \Rightarrow a=4 \end{aligned}$$

(مدری نهایت و مر در بی‌نهایت) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۸ تا ۶۴)

(عباس الهی)

۱۲۴- گزینه «۱»

شیب خط $\frac{-3}{2}$ و عرض از مبدأ آن ۳ است؛ پس معادله خط به صورت

$$y = -\frac{3}{2}x + 3$$

$$x = -\frac{2}{3}y + 2 \Rightarrow y = \frac{-2}{3}x + 2$$

در نتیجه حاصل حد برابر است با:

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-\frac{3}{2}x + 3 + |x|}{-\frac{2}{3}x + 2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-\frac{3}{2}x + x}{-\frac{2}{3}x} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-\frac{1}{2}x}{-\frac{2}{3}x} = \frac{3}{4}$$

(ترکیبی) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۹ و ۵۸ تا ۶۴)

(موری ملارمضانی)

۱۲۵- گزینه «۳»

با توجه به تساوی داریم: $(3b - 2a, 7) \cup (c, 2a + b) = (c, 2a + b) \cup (3b - 2a, 7)$

$$\Rightarrow \begin{cases} 2a + b = 4 \\ 3b - 2a = 7 \end{cases} \Rightarrow 4b = 11 \Rightarrow b = \frac{11}{4}$$

$$\Rightarrow 2a + b = 4 \xrightarrow{b=11/4} a = 1$$

بازه (a, b) برابر با $(1, \frac{11}{4})$ است که با توجه به گزینه‌ها، یک همسایگی برای $\frac{4}{3}$

است.

(مر بینوایت و مر در بینوایت) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

(ممرامین روانپزش)

۱۲۶- گزینه «۱»

تابع در $x=2$ نامتناهی می‌شود. پس ریشه مخرج است. از طرفی تابع در $x=3$ حد دارد، ولی مقدار ندارد. پس $x=3$ هم ریشه صورت و هم ریشه مخرج است.

حال حد خواسته شده به صورت زیر به دست می‌آید:

$$\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{\sqrt{\tan x} - \sqrt{\frac{1}{\tan x}}}{\cos 2x} = \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{4}} \frac{-1}{(\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}})(\cos x \cdot \sin x)}$$

$$= \frac{-1}{(\sqrt{\tan \frac{\pi}{4}} + \sqrt{\frac{1}{\tan \frac{\pi}{4}}})(\cos \frac{\pi}{4} \cdot \sin \frac{\pi}{4})} = \frac{-1}{(1+1)(\frac{\sqrt{2}}{2} \times \frac{\sqrt{2}}{2})}$$

$$= \frac{-1}{2 \times \frac{1}{2}} = -1$$

(ترکیبی) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۴۲، ۴۳ و ۵۱ تا ۵۳)

(متری ملازمانی)

۱۳۳- گزینه «۳»

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f^{\vee}(x) - f^{\vee}(1)}{x - 1}$$

$$= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x) - f(1)}{x - 1} \times (\lim_{x \rightarrow 1} (f(x) + f(1)))$$

$$= (f'(1))(2f(1)) = (3)(2(-2)) = -12$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۶۶ تا ۷۶)

(سروش موئینی)

۱۳۴- گزینه «۱»

طبق صورت سؤال داریم:

$$f(2+h) - f(2) = 3h - h^2$$

پس:

$$\frac{f(2+h) - f(2)}{h} = 3 - h$$

و شیب خط مماس در $x=2$ برابر است با:

$$\lim_{h \rightarrow 0} \frac{f(2+h) - f(2)}{h} = \lim_{h \rightarrow 0} (3 - h) = 3$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۶۶ تا ۷۶)

(مصطفی کریمی)

۱۳۵- گزینه «۲»

چون f تابعی خطی به صورت $f(x) = ax + b$ است، پس $f'(x) = a$ ؛ بنابراین $(f(2x))' = 2a$ خواهد بود.

بنابراین $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(2x) - f(2)}{x - 1} = (f(2x))'$ است و با توجه به $f(2) = 1$ ، معادله خط،

به صورت $f(x) = 2x + 1$ خواهد بود. از طرفی $g'(2) = f'(2) = 2$ است پس داریم:

$$f(1) + g'(2) = 2 + 2 = 4$$

(مشتق) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۶۶ تا ۷۶)

برای مشاهده فیلم حل سؤال‌های آزمون این کیو آر کد را اسکن کنید.

$$g \text{ معادله‌ی تابع } \frac{x}{2} + \frac{y}{-2} = 1 \Rightarrow g(x) = x - 2$$

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{f(x)}{g(x)} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{-\frac{2}{3}x + 2}{x - 2} = \frac{-2}{3}$$

(مر بینهایت و مر در بینهایت) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۱ تا ۶۴)

(سراسری تهری طرح ارکشور - ۱۵)

۱۳۰- گزینه «۱»

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x + \sqrt{3-x}}{x^2 + x} \text{ (حد ابهام } \frac{0}{0} \text{ دارد)}$$

صورت و مخرج را در مزدوج صورت ضرب می‌کنیم:

$$\lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x + \sqrt{3-x}}{x^2 + x} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^2 - (3-x)}{x(x+1)(2x - \sqrt{3-x})}$$

$$= \lim_{x \rightarrow -1} \frac{2x^2 + x - 3}{x(x+1)(2x - \sqrt{3-x})}$$

$$= \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(x+1)(2x-3)}{x(x+1)(2x - \sqrt{3-x})} = \frac{-7}{-1(-4)} = \frac{-7}{4}$$

(مر بینهایت و مر در بینهایت) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳)

(مهرادر فولادی)

۱۳۱- گزینه «۳»

در عبارت داخل پرانتز، با توجه به اتحاد جاق و لاغر داریم:

$$(x - \sqrt{x^3 + 1}) \times \left(\frac{x^2 + x\sqrt{x^3 + 1} + \sqrt{(x^3 + 1)^2}}{x^2 + x\sqrt{x^3 + 1} + \sqrt{(x^3 + 1)^2}} \right)$$

حال می‌توان نوشت:

$$= \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{x^2(x^3 - x^3 - 1)}{x^2 + x \cdot x + x^2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{-x^2}{3x^2} = \frac{-1}{3}$$

(مر بینهایت و مر در بینهایت) (ریاضی ۳، صفحه‌های ۵۱ تا ۶۴)

(علی اصغر شریفی)

۱۳۲- گزینه «۲»

صورت و مخرج عبارت داده شده به ازای $x = \frac{\pi}{4}$ صفر می‌شود؛ پس باید کسر رفع

ابهام شود. یعنی باید صفرکننده‌های صورت و مخرج را با هم ساده کنیم. برای این کار باید صورت و مخرج کسر را در مزدوج رادیکالی صورت ضرب کنیم:

$$\frac{\sqrt{\tan x} - \sqrt{\frac{1}{\tan x}}}{\cos 2x} = \frac{\sqrt{\tan x} - \sqrt{\frac{1}{\tan x}}}{\cos 2x} \times \frac{\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}}}{\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}}}$$

$$= \frac{\tan x - \frac{1}{\tan x}}{\cos 2x(\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}})} = \frac{\frac{\sin x}{\cos x} - \frac{\cos x}{\sin x}}{\cos 2x(\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}})}$$

$$= \frac{\sin^2 x - \cos^2 x}{\cos 2x(\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}})(\cos x \cdot \sin x)}$$

با جای گذاری رابطه $\cos 2x = \cos^2 x - \sin^2 x$ ، کسر بالا به این صورت ساده

$$= \frac{-1}{(\sqrt{\tan x} + \sqrt{\frac{1}{\tan x}})(\cos x \cdot \sin x)}$$

می‌شود:

برنامه دوران جمع بندی اول (کنکور اردیبهشت)

آزمون شماره ۱ کتاب جمع بندی پایه (فقط دهم)	شنبه	۱۲۵ اسفند	بازه زمانی ۲۵ تا ۲۹ اسفندماه پایه دهم
آزمون شماره ۲ کتاب جمع بندی پایه (دقیق دهم)	سه شنبه	۱۲۸ اسفند	
آزمون شماره ۳ کتاب جمع بندی پایه (فقط یازدهم)	شنبه	۲ فروردین	بازه زمانی ۲ تا ۶ فروردین ماه پایه یازدهم
آزمون شماره ۴ کتاب جمع بندی پایه (فقط یازدهم)	سه شنبه	۵ فروردین	
آزمون اصلی کانون - جامع پایه - ۷ فروردین			۷ فروردین
آزمون شماره ۱ کتاب جمع بندی دوازدهم (نیمسال اول)	شنبه	۹ فروردین	بازه زمانی ۸ تا ۱۲ فروردین ماه نیمسال اول دوازدهم
آزمون شماره ۲ کتاب جمع بندی دوازدهم (نیمسال اول)	سه شنبه	۱۲ فروردین	
آزمون اصلی کانون - جامع نیمسال اول دوازدهم - ۷ فروردین			۱۵ فروردین
آزمون شماره ۱ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۳۹۸ داخل کشور	شنبه	۱۶ فروردین	تمرکز بر کنکورهای داخل کشور
آزمون شماره ۲ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۳۹۹ داخل کشور	سه شنبه	۱۹ فروردین	
آزمون اصلی کانون - جامع نیمسال دوم دوازدهم			۲۲ فروردین
آزمون شماره ۳ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۴۰۰	شنبه	۲۳ فروردین	تمرکز بر کنکورهای داخل کشور
آزمون شماره ۴ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۴۰۱ تیرماه	سه شنبه	۲۶ فروردین	
آزمون اصلی کانون - مطابق با کنکور - ۲۹ فروردین			۲۹ فروردین
آزمون شماره ۵ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۴۰۱ دی ماه	شنبه	۳۰ فروردین	تمرکز بر کنکورهای داخل کشور
آزمون شماره ۶ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۴۰۲ تیرماه	سه شنبه	۲ اردیبهشت	
آزمون اصلی کانون - مطابق با کنکور - ۵ اردیبهشت			۵ اردیبهشت
آزمون شماره ۷ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۴۰۳ اردیبهشت ماه	شنبه	۶ اردیبهشت	تمرکز بر کنکورهای داخل کشور
آزمون شماره ۸ کتاب زرد ۸ دوره - کنکور ۱۴۰۳ تیرماه	سه شنبه	۸ اردیبهشت	

توجه: اگر می خواهید جمع بندی را زودتر شروع کنید در فاصله ۱۰ تا ۲۴ اسفند دو آزمون ترکیبی از کتاب جمع بندی تمرین کنید.

دفترچه پاسخ فرهنگیان

(تعلیم و تربیت اسلامی و هوش و استعداد)

۱۵ فروردین ۱۴۰۴

ریاضی و فیزیک، علوم تجربی، هنر و زبان

گروه آزمون

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

آدرس دفتر مرکزی: خیابان انقلاب - بین صبا و فلسطین - پلاک ۹۲۳ - تلفن چهار رقمی: ۰۲۱-۶۴۶۳

تعلیم و تربیت اسلامی

۲۵۱- گزینه ۲»

(فرزدین سماقی)

اگر تلاش کنیم روزه‌روز نماز را با کیفیت بهتر و رعایت آداب آن انجام دهیم، به زودی تأثیر آن را خواهیم دید.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۲۴)

۲۵۲- گزینه ۲»

(میثم هاشمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: «قانون حجاب، قانونی برای سلب آزادی زنان در جامعه نیست. گزینه ۳: «قانون حجاب منجر می‌شود سلامت اخلاقی جامعه بالاتر رود و آرامش روانی زنان افزایش یابد نه کاهش.

گزینه ۴: «قانون حجاب باعث سرکوب زیبایی انسان نمی‌شود، بلکه کمک می‌کند تا جامعه به جای آن که ارزش زن را در ظاهر و قیافه او خلاصه کند، به شخصیت، استعدادها و کرامت ذاتی وی توجه کند.

(دین و زندگی، زیبایی پوشیدگی، صفحه ۱۴۹)

۲۵۳- گزینه ۲»

(محمدرضا بقا)

مرحله دوم، عهدبستن با خداوند است که بعد از آن، مرحله مراقبت است. مراقبت، باقی‌ماندن بر پیمان خود با خدا و وفای بر عهد است که رضایت خدا را در پی دارد.

(دین و زندگی، آهنگ سفر، صفحه‌های ۹۹ و ۱۰۱)

۲۵۴- گزینه ۴»

(میثم هاشمی)

اندک افرادی وجود دارند که به نیاز طبیعی مقبولیت، پاسخ‌های درستی نمی‌دهند و با پوشیدن لباس‌های نامناسب، به کاربردن کلام زشت و ناپسند یا با گذاشتن سیگاری بر لب، می‌خواهند وجود خود را برای دیگران اثبات کنند. این قبیل اعمال، نشانه ضعف روحی و ناتوانی در اثبات خود از راه درست و سازنده است.

(دین و زندگی، فضیلت آراستگی، صفحه ۱۳۸)

۲۵۵- گزینه ۳»

(فرزدین سماقی)

فایده مهم روزه، رسیدن به تقواست که عمل به مفاد آیه «یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون: ای کسانی که ایمان آورده‌اید، روزه بر شما مقرر شده است، همان‌گونه که بر کسانی که پیش از شما بودند، مقرر شده بود. باشد که تقوا پیشه کنید.» لازمه رسیدن به این هدف است.

(دین و زندگی، یاری از نماز و روزه، صفحه ۱۲۹)

۲۵۶- گزینه ۲»

(میثم هاشمی)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌های «۱» و «۳»: پوشش و حجاب زنان در ایران باستان چنان برجسته بود که حتی برخی از مورخان غربی بر این باورند که می‌توان ایران باستان را منشأ اصلی گسترش حجاب در جهان دانست. (رد گزینه‌های ۱ و ۳)

گزینه ۴: «در ادیان دیگر و عموم فرهنگ‌ها پوشش زنان به صورت یک اصل پسندیده مطرح بوده و کمتر قوم و ملتی است که زنان آن پوشش مناسبی نداشته باشند. تفاوت‌ها مربوط به چگونگی و حدود آن بوده است. (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

(دین و زندگی، زیبایی پوشیدگی، صفحه ۱۵۰)

۲۵۷- گزینه ۲»

(فرزدین سماقی)

عشق به خداوند، چون اکسیری است که مرده را حیات می‌بخشد و زندگی حقیقی به وی عطا می‌کند.

(دین و زندگی، دوستی با خدا، صفحه ۱۱۴)

۲۵۸- گزینه ۳»

(عباس سیرشستر)

ترجمه آیه ۷۲ سوره نحل: «خداوند برای شما همسرانی از (نوع) خودتان قرار داد و از همسرانتان برای شما فرزندان و نوادگانی نهاد و از پاکیزه‌ها به شما رزق و روزی داد. حال آیا آنان به باطل ایمان می‌آورند و به نعمت الهی کفران می‌ورزند؟»

(دین و زندگی، پیوند مقرر، صفحه ۱۴۹)

۲۵۹- گزینه ۲»

(فرزدین سماقی)

توصیه قرآن به طالبان عزت نفس آن است که «من کان یرید العزة فلله العزة جمیعاً...: هر کس خواستار عزت است، [بداند] که همه عزت‌ها از آن خداست.» وصل شدن به سرچشمه عزت، همان وصل شدن به خالق هستی است؛ زیرا او وجود شکست‌ناپذیر است که هیچ کس توانایی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد.

(دین و زندگی، عزت نفس، صفحه‌های ۱۳۹ و ۱۴۰)

۲۶۰- گزینه ۴»

(عباس سیرشستر)

انتخاب همسر و مسئولیت آینده... برای موفقیت در این مسئولیت، باید بر شور و احساس جوانی تسلط کامل داشت و با چشم باز عمل کرد. همواره دیده‌ایم که علاقه و محبت به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند. این سخن امام علی (ع) مربوط به مواردی از همین قبیل است: «حبّ الشیء یمعی و یصم: علاقه شدید به چیزی، آدم را کور و کر می‌کند.»

(دین و زندگی، پیوند مقرر، صفحه ۱۵۳)

۲۶۱- گزینه «۱»

(فرزین سماقی)

پیشوایان ما با تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با او توانستند در سخت‌ترین شرایط عزت‌مندانه زندگی کنند و هیچ‌گاه تن به خواری و ذلت ندهند. سخن امام حسین (ع) که فرمودند: «مرگ با عزت از زندگی با ذلت، برتر است»، معلول این تکیه بر بندگی خداوند و پیوند با اوست.

(دین و زندگی، ۲، عزت نفس، صفحه ۱۴۱)

۲۶۲- گزینه «۴»

(عباس سیرشبستری)

خانواده، مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست. این نهاد با ازدواج زن و مرد به وجود می‌آید و با آمدن فرزندان کامل می‌شود.

(دین و زندگی، ۲، پیوتر مقرر، صفحه ۱۴۸)

۲۶۳- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

انسانی که به هوی و هوس پاسخ مثبت می‌دهد و تسلیم می‌شود، قدم در وادی ذلت گذاشته و از راه رشد باز می‌ماند. پس از این مرحله است که وقتی در برابر ستمگران و قدرتمندان قرار گرفت، زیر بار ذلت می‌رود و تسلیم خواسته‌های آن‌ها هم می‌شود.

(دین و زندگی، ۲، عزت نفس، صفحه ۱۴۳)

۲۶۴- گزینه «۳»

(مرتضی مهسنی کبیر)

خداوند تعالی خطاب به پیامبرش (ص) می‌فرماید: «لعلک باخع نفسك ألا یكونوا مؤمنین: شاید خویشتن را هلاک کنی که چرا آن‌ها ایمان نمی‌آورند.» از صفاتی که می‌تواند در تعلیم و تربیت مؤثر باشد، داشتن سوز و حرص به‌اندازه است.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه‌های ۳۲ و ۳۳)

۲۶۵- گزینه «۱»

(مرتضی مهسنی کبیر)

شکست در جنگ احد به خاطر نظر صحابه بود که گفتند به جای سنگ‌گیری در مدینه، به استقبال دشمنان برویم و به خاطر همین، به منطقه احد رفتند و در اثر نافرمانی، نزاع و سستی شکست خوردند.

انسان مسلمان به انتقادهای دیگران به دید هدایایی ارزشمند می‌نگرد. در چشم او، کسی که عیوبش را گوش‌زد می‌کند، درحقیقت به او هدیه می‌دهد؛ لذا او را محبوب‌ترین برادر خود می‌داند. چنان‌که از امام صادق (ع) نقل است: «أحبّ إخوانی إلیّ من أهدی إلیّ عیوبی.»

(مهارت معلمی، وظایف معلم، صفحه‌های ۹۷ و ۱۰۱)

۲۶۶- گزینه «۲»

(یاسین ساعری)

تشریح گزینه نادرست:

نه سنت‌گرایی اصل است نه سنت‌شکنی؛ بلکه باید هر کار خیری را از نیاکان دنبال کرد و هر کار غلطی را - گرچه سنت نیاکان باشد - کنار گذاشت.

(مهارت معلمی، وظایف معلم، صفحه‌های ۸۰ و ۸۱)

۲۶۷- گزینه «۳»

(مرتضی مهسنی کبیر)

در سورة الرحمن ابتدا به تعلیم قرآن اشاره می‌کند، سپس آفرینش انسان: «الرحمن * علم القرآن * خلق الانسان: خداوند قرآن را آموخت و انسان را آفرید.»

«من عمل صالحاً من ذکر أو أنثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طیبة: هر کس کار شایسته‌ای کند، چه مرد یا زن، در حالی که مؤمن باشد، به زندگی پاک و پسندیده زنده‌اش می‌داریم.»

(مهارت معلمی، ارزش و امتیاز کار معلمی، صفحه‌های ۲۸ و ۲۹)

۲۶۸- گزینه «۳»

(مرتضی مهسنی کبیر)

موارد «ج» و «د» صحیح هستند.

بررسی سایر موارد:

«الف»: یک معلم وظیفه‌گرا باید بداند که همراهی نکردن دیگران، تکلیف او را ساقط نمی‌کند؛ زیرا قرآن می‌فرماید: «قل إنما أعظکم بواجبة ان تقوموا لله مثنی و فردی: بگو من شما را به یک سخن پند می‌دهم. برای خدا قیام کنید؛ دو نفر، دو نفر و یک نفر، یک نفر.»

«ب»: اگر کسی در شب عید فطر ماه را ببیند، روز بعد برای او عید فطر است؛ اگرچه تمام مراجع عظام بگویند که برای ما ثابت نشده است.

(مهارت معلمی، صفات معلم، صفحه ۶۳)

۲۶۹- گزینه «۱»

(یاسین ساعری)

اسلام به طرفداران خود هم غذای فکری می‌دهد (حکمت)، هم غذای روح (موعظه حسنه) و با مخالفان خود نیز برخوردی منطقی دارد (جدال احسن).

(مهارت معلمی، وظایف معلم، صفحه ۸۲)

۲۷۰- گزینه «۳»

(مرتضی مهسنی کبیر)

حضرت ابراهیم (ع) برای نسل خود نیز دعا می‌کرد و از خداوند می‌خواست: «خدایا رهبری امت و اقامه نماز را در ذریه من قرار بده.»

آیت‌الله العظمی گلپایگانی (ره) فرمود: «اگر طلبه‌ای به جای تبلیغ و تحصیل دین، سراغ دربار رفت و بازوی آنان شد، نگوید: رفته؛ بلکه بگوید: لیاقت نداشتیم و امام زمان (عج) مرا از حوزه بیرون انداخت.» این سخن در آن زمان بسیار مهم بود و سبب بیمه‌شدن دیگر مبلغان در برابر توطئه درباریان شد و اشاره به این ارزش دارد که معلمی یک انتخاب صحیح است.

(مهارت معلمی، ارزش و امتیاز کار معلمی، صفحه‌های ۱۷، ۱۸ و ۲۳)

استعداد تحلیلی

۲۷۱- گزینه ۳»

(ممدیر اصفهانی)

عبارت نخست متن، علت بلندی گردن زرافه‌ها را در تلاش آن‌ها برای رسیدن به برگ‌های شاخه‌های بالاتر درختان می‌داند، ولی عبارت دوم نمونه‌ای است از زرافه‌های ماده که اتفاقاً برعکس، در نیمی از زمانشان، گردنشان را افقی نگاه می‌دارند تا برگ‌های شاخه‌های پایین‌تر را بخورند. در واقع عبارت دوم، نمونه‌ای است برای رد آن‌چه در عبارت نخست بیان و بر آن تکیه شده است.

(هوش کلامی)

۲۷۲- گزینه ۴»

(ممدیر اصفهانی)

متن به وضوح نظریه‌ای را که درباره‌ی علت گردن بلند زرافه‌ها بوده و در کتاب‌های درسی و یا مقاله‌های غیر تخصصی بیان شده است زیر سؤال برده است.

(هوش کلامی)

۲۷۳- گزینه ۲»

(ممدیر اصفهانی)

استدلال پایانی متن، بلندی گردن زرافه‌های نر را توجیه کرده است، ولی نگفته است چرا گردن زرافه‌های ماده بلند است.

(هوش کلامی)

۲۷۴- گزینه ۲»

(مامد کریمی)

طبق متن، کارل مارکس بر این نکته تأکید می‌کند که نابرابری‌های طبقاتی و اقتصادی زمینه‌ساز تضادهای اجتماعی است. همچنین طبق نظریه‌ی هنری تاجفل، هویت فردی به شدت تحت تأثیر تعلقات گروهی و ارزش‌های اجتماعی است

(هوش کلامی)

۲۷۵- گزینه ۱»

(مامد کریمی)

در متن می‌خوانیم: «در جوامعی که همگرایی فرهنگی کاهش می‌یابد، احتمال بروز کژروی اجتماعی بیشتر می‌شود: ... کاهش همبستگی.» همچنین «آنومی اجتماعی» به وضعیتی اشاره می‌کند که در آن هنجارهای اجتماعی به دلیل تغییرات سریع فرهنگی یا اقتصادی دچار ضعف و زوال می‌شود.

(هوش کلامی)

۲۷۶- گزینه ۳»

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

تنها گزینه ۳» است که جنبه‌ای منفی از سینمای امروزی بیان می‌کند و می‌تواند دلیل ادعای صورت سؤال باشد.

(هوش کلامی)

۲۷۷- گزینه ۳»

(کتاب آبی استعداد تحلیلی هوش کلامی)

مفهوم مثل‌های صورت سؤال و گزینه ۳»، حفظ امید تا آخرین لحظه است چرا که در انتها کارها به نیکی ختم خواهند شد. عبارت گزینه ۱» از «تداعی» و عبارت گزینه ۲» از «ادعا و لجاجت» می‌گوید. عبارت گزینه ۴» نیز می‌گوید انسان هر کاری کند نتیجه همان را می‌بیند.

(هوش کلامی)

۲۷۸- گزینه ۲»

(ممدیر اصفهانی)

حروف مدّ نظر را به دو دسته نقطه‌دار و بی نقطه تقسیم می‌کنیم:

ص ض ط ظ غ ف

سه کارت با حروف بی نقطه خواهیم داشت و چهار کارت با حروف نقطه‌دار. قطعاً جایگاه حروف نقطه‌دار و بی نقطه معلوم است، یعنی حروف «ص»، «ط» و «ع» در سه خانه زیر قرار می‌گیرند:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه

بی نقطه

از طرفی دیگر، حروف نقطه‌دار «ض» و «ظ»، هر کدام در الفباء کنار دو حرف بی نقطه یعنی «ص ط» و «ط ع» هستند، پس این دو حرف را نمی‌توان جایی به جز سر و ته جدول قرار داد. بر این اساس دو حالت داریم. حرف کناری این دو حرف هم معلوم است:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
ض	ع					
ظ	ص					

حال، حرف وسط هم باید حتماً بی نقطه باشد، پس «ط» است و دو حرف دیگر هم معلوم می‌شوند، چون ترتیب الفبایی آن‌ها معلوم است:

شنبه	یکشنبه	دوشنبه	سه‌شنبه	چهارشنبه	پنجشنبه	جمعه
ض	ع	ف	ط	غ	ص	ظ
ظ	ص	غ	ط	ف	ع	ض

پس روز سه‌شنبه قطعاً «ط» است.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۷۹- گزینه ۲»

(ممد اصفوانی)

طبق پاسخ قبلی، حرف کارت یکشنبه، یا «ص» است یا «ع».

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۰- گزینه ۱»

(ممد اصفوانی)

طبق پاسخ قبلی، حروف کارت دوشنبه یا «ف» است یا «غ».

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۱- گزینه ۳»

(غرزاد شیرممدری)

بدین ترتیب حالت ممکن این است که اول هر شش مهره سبز و هر پنج مهره زرد و یک مهره آبی و یک مهره قرمز از کیسه بیرون بیاورد. مهره بعدی چه قرمز و چه آبی، سومین رنگ خواهد بود که حداقل دو مهره از آن در دست داریم:

$$6 + 5 + 1 + 1 + 1 = 14$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۲- گزینه ۱»

(فاطمه اسخ)

در مسیر رنگ صورت سؤال، قسمت «الف» قسمت محدودکننده است. هر ساعت سه لیوان وارد و کامل رنگی می‌شود و خارج می‌شود. در سه ساعت $3 \times 3 = 9$ لیوان رنگی از مسیر خروجی بیرون می‌آید.

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۳- گزینه ۴»

(فاطمه اسخ)

سی و پنج درصد پیروزی در دوپست بازی، یعنی $70 = \frac{25}{100} \times 200$ پیروزی.

حال در بهترین حالت، فرد بازی دیگر انجام می‌دهد و در همه بازی‌ها پیروز می‌شود. درصد پیروزی او در این حالت برابر خواهد بود با:

$$\frac{70 + \square}{200 + \square} = \frac{50}{100} = \frac{1}{2} \Rightarrow 2(70 + \square) = 200 + \square$$

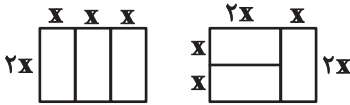
$$\Rightarrow 140 + 2\square = 200 + \square \Rightarrow \square = 60$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۴- گزینه ۴»

(فاطمه اسخ)

طبق شکل‌های زیر، واضح است که اطلاعات «الف» و «ب» هیچ‌کدام داده جدیدی نسبت به اطلاعات صورت سؤال ندارند و برای پاسخگویی کافی نیستند.

محیط مستطیل بزرگ: $10 \times$ محیط مستطیل کوچک: $6 \times$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۵- گزینه ۳»

(غرزاد شیرممدری)

عدد همه گل‌ها، عدد یکان حاصل ضرب تعداد گلبرگ‌های رنگی جلویی در تعداد گلبرگ‌های رنگی پشتی است، به جز یک مورد:

$$8 \times 2 = 16 \quad 10 \times 4 = 40 \quad 4 \times 4 = 16 \times$$

$$5 \times 7 = 35 \quad 6 \times 4 = 24 \quad 1 \times 11 = 11$$

$$3 \times 9 = 27 \quad 7 \times 6 = 42$$

(هوش منطقی ریاضی)

۲۸۶- گزینه ۲»

(مهری ونکی فراهانی)

در قسمت «ب» دو قسمت وارونه رنگ شده‌اند و یک قسمت نیز به خطا رنگ شده است.

(هوش غیرکلامی)

۲۸۷- گزینه ۴»

(هاری زمانیان)

اگر از دو قطر به هم چسبیده رنگ‌شده پادساعتگرد حرکت کنیم، متوجه الگویی ساده می‌شویم، فاصله بین قطرهای رنگی، به ترتیب یکی یکی افزایش می‌یابد:

۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵

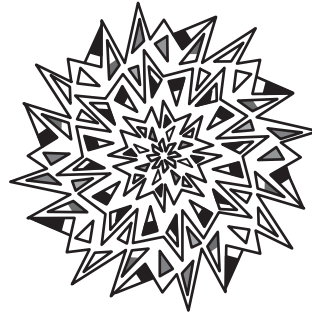
پس فاصله دو قطعه بعدی باید پنج قطعه سفید باشد.

(هوش غیرکلامی)

۲۸۸- گزینه «۴»

(مهتری وکلی فراهانی)

در کامل شده شکل صورت سؤال، نوعی تقارن هست، به این شکل که هر شکل دور تا دور شکل کلی، یک واحد در میان رنگی و تکرار می شود.

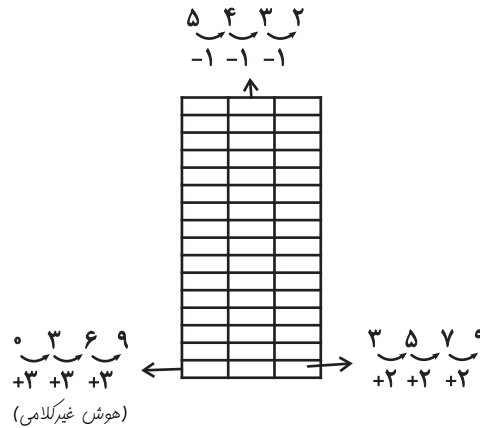

(هوش غیرکلامی)

۲۸۹- گزینه «۲»

(ممیر کنی)

در ستون های شکل ها، تعداد خانه های رنگی الگویی ساده دارد:

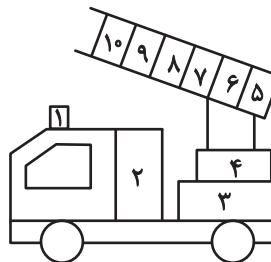
(هوش غیرکلامی)

۲۹۰- گزینه «۳»

(ممیر کنی)

علاوه بر ده مستطیل آشکار در شکل، پانزده مستطیل دیگر هم هست:

- $(5, 6), (6, 7), (7, 8), (8, 9), (9, 10)$
 $(5, 6, 7), (6, 7, 8), (7, 8, 9), (8, 9, 10)$
 $(5, 6, 7, 8), (6, 7, 8, 9), (7, 8, 9, 10)$
 $(5, 6, 7, 8, 9), (6, 7, 8, 9, 10), (5, 6, 7, 8, 9, 10)$

(هوش غیرکلامی)